

PUBLIC SERVICE-HANDBOK

2:A
UPPLAGAN
NYTRYCK 2012

1	Inledning	1
2	Sammanfattning	7
3	Lagar och regler	15
4	Sveriges Radio är oberoende	17
5	Sveriges Radio är opartiskt	23
6	Sveriges Radio är korrekt och sakligt	35
7	Sveriges Radio – hela Sveriges radio	43
8	Etik och genomslagskraft	49
9	Etiska regler för medarbetare	55
10	Ansvar	63
11	Upphovsrätt	69
12	Anonymitet och källskydd	73
13	Programdeltagare och uppgiftslämnare	79
14	Respekt för privatlivet	87
15	Arbetsmetoder	93
16	Material från andra än Sveriges Radios redaktioner	103
17	Lyssnarkontakt, kritik och hot	113
18	Språket	117
19	Radion ett ljudmedium	123
20	Webben	125
21	Rådgivning	137
	Programregler med bilagor	141
	Nyhetspolicy för Sveriges Radio	209
	Register	213

Inledning

Sveriges Radios vision är att vara Sveriges viktigaste medieföretag och ledande kulturskapare.

Vi finansieras av lyssnarna och har ett tydligt uppdrag i det demokratiska samhället.

I vårt ansvar ligger att vara ett föredöme när det gäller publicistik, kvalitet och integritet.

Konkurrensen på den nya mediemarknaden gör att de medieetiska gränserna riskerar att förskjutas. Kampen om läsares, lyssnares och tittares tid kan ske på bekostnad av kvalitet, eftertanke och trovärdighet.

Sveriges Radio har ett uttryckligt uppdrag att vara ett alternativ till kommersiellt finansierade medier. Vi har alltså uppdraget – och möjligheten – att arbeta utan kommersiella sidohänsyn.

Vi har hittills lyckats väl: Sveriges Radio uppfattas av medborgarna som det mest trovärdiga medieföretaget i landet. Trovärdigheten är vår största tillgång och förutsättningen för vår långsiktiga överlevnad.

Det är lätt men riskfyllt att luta sig tillbaka i sin egen upplevda förträfflighet. Trovärdigheten måste ständigt återskapas.

Det regelverk vi har att följa är omfattande och delvis svårtolkat. Handboken innehåller tolkningar av regelverket och redovisar de tvingande regler som gäller för oss. De regler som direkt binder oss är dock en mycket liten del av vår publicistiska karta. Det som starkast bestämmer vår verksamhet är den interna kultur och de förhållningssätt som utvecklats under lång tid. Denna radiokunskap kan vara svår att beskriva. Handboken försöker likväl göra just det: Den försöker fånga Sveriges Radios själ.

Innehållet i handboken speglar och tolkar grundläggande principer som styr Sveriges Radios publicistiska kompass.

Det finns anledning att särskilt nämna en av dessa principer som delvis står i motsättning till de andra. Den principen är djärvhet. Med djärvhet menar vi att inte alltid rädas gränserna. När det är publicistiskt motiverat ska vi våga ta ut svängarna. Håller vi för stort säkerhetsavstånd till de gränser regelverket anger riskerar vår journalistik att bli feg och icke-angelägen. Men det finns också annan djärvhet, den som består i att, när det är publicistiskt motiverat, avstå från att flyta med i medieströmmen, att inte publicera det som inte är relevant eller det som inte "håller". Djärvheten består inte minst i att ställa sig en av de allra viktigaste journalistiska frågorna: "Tänk om det är tvärtom?"

När första upplagan av denna handbok togs fram leddes arbetet av Staffan Sonning. Han utförde det tillsammans med Sanna Klinghoffer, Anne Sseruwagi, Leif Eriksson, Mats Åkerlund, Ingrid Cars-Westrell, Janne Svensson och Josefin Sandstedt. De är värda ett stort tack. Tack också till alla medarbetare som bidragit med kloka synpunkter och särskilt till Annalena Granér Magnerot som i sin roll som redaktör skapat helhet och struktur och som fortsätter att ansvara för att handboken uppdateras.

Mats Svegfors
Vd Sveriges Radio

Cilla Benkö
Vice vd Sveriges Radio

Många som hört av sig sedan första upplagan av handboken kom har berättat vilken stor nytta de haft av den, och det känns förstås glädjande. De har haft handboken till hands i vardagen, satt den i händerna på nya medarbetare och haft handledning av den vid etiska diskussioner på redaktionen.

Du kommer att känna igen dig från den förra upplagan, upplägget är det samma men det finns några ändringar och framför allt nya avsnitt om bl a länkar och mikrobloggande.

I handboken har vi samlat mycket som sitter i väggarna i våra radiohus runt om i landet – både uttalade och outtalade riktlinjer om våra arbetsmetoder och journalistiska värderingar.

Riktlinjerna i handboken gäller alla som arbetar för Sveriges Radio – såväl fast anställda som vikarier, programanställda, frilansar och medarbetare vid externa produktionsbolag.

Riktlinjerna gäller oavsett om man arbetar i Sverige eller utomlands. Arbetar man i andra länder ska man förstås respektera rådande lagar men om de står i konflikt med möjligheten att göra ett bra jobb måste man diskutera arbetsmetoderna med sin chef.

Handboken utgår ifrån att vi inte bara gör radio utan också bland annat fotograferar, skriver texter för webben, bloggar och mikroblogger. Det som gäller för webben finns integrerat i alla kapitel men efter önskemål också samlat i ett särskilt webbkapitel i slutet.

Boken kan läsas från pärm till pärm men också användas som uppslagsbok med hjälp av det index som finns längst bak.

Den här handboken innehåller det som är gemensamt för Sveriges Radio – sedan kan varje redaktion utifrån handbokens innehåll utforma mer detaljerade riktlinjer och anvisningar.

Tack alla som har bidragit med underlag och texter! Ett särskilt tack till juristerna på Programsekretariatet för faktagranskning och språkvårdarna för goda råd!

Stockholm den 27 april 2010
Annalena Granér Magnerot, redaktör

»→ [Synpunkter och ändringar till pshandboken@sverigesradio.se](mailto:pshandboken@sverigesradio.se)

2

Sammanfattning

Sveriges Radio är publicistiskt oberoende och trovärdigt. Vi är oberoende i förhållande till politiska, religiösa och ekonomiska intressen. Sveriges Radio är ett reklamfritt bolag i allmänhetens, det vill säga medborgarnas, tjänst och vår integritet ska aldrig kunna ifrågasättas. Därför får inga medarbetare vara inblandade i bevakningen av ett sakområde där de vid sidan av arbetet är personligt engagerade på ett sätt som gör att trovärdigheten i bevakningen kan ifrågasättas.

Sveriges Radio värnar demokratin. Vi värnar det demokratiska samhällets grundtanke, det vill säga fri åsiktsbildning, allmän och lika rösträtt samt fria och hemliga val. Vi hävdar också principen om alla människors lika värde, vilket innebär att vi ska verka för jämställdhet mellan kvinnor och män och ta avstånd från rasism, våld och brutalitet.

Sveriges Radio är opartiskt. Vi tar inte ställning utan strävar efter att ge publiken en bred, mångsidig och nyanserad bild. Opartiskheten är grunden för vår trovärdighet. Kravet på opartiskhet gäller även externa medarbetare, frilansar och projektanställda som medverkar i våra program. Enda gångerna vi kan vara partiska är när vi försvarar de demokratiska värdena och alla människors lika värde.

Sveriges Radio är korrekt och sakligt. Fakta som vi presenterar ska givetvis vara korrekta, eller så ska vi ha välgrundad anledning att anta att de är det. Ansvaret ligger på alla medarbetare. Ibland kan det vara befogat att rapportera om händelser även om vi inte säkert vet att de är korrekta. I sådana fall ska det tydligt framgå att vi är osäkra.

Sveriges Radio är hela Sveriges radio. Sveriges Radios uppdrag är att granska, bevaka och skildra hela samhället. Våra program ska präglas av

mångfald och spegla hela landets befolkning, oavsett om det handlar om tal eller musik. Vi ska inte föra fördomar och stereotyper vidare. Vi ska också hela tiden sträva efter att söka upp de oväntade händelserna och att hitta de nya och oväntade rösterna.

Sveriges Radio är djärvt. Vi slår vakt om den svenska yttrandefriheten. Vår journalistik och våra program ska vara djärva. Vi är skyldiga att följa det omfattande regelverket kring Sveriges Radio men säkerhetsmarginalerna till de begränsningar som finns får inte bli omotiverat breda. Många fällningar i Granskningsnämnden kan leda till att vår trovärdighet urholkas. Samtidigt är det mycket viktigt att vi inte ålägger oss för stora restriktioner av rädsla för kritik och juridiska processer. Ansvar för denna balansgång ligger hos *chefer* och *ansvariga utgivare*.

Sveriges Radio respekterar privatlivet. Att rapportera om människors privatliv ska enbart ske om det har ett oavvisligt allmänintresse. Denna respekt gäller även offentliga personer, t ex politiker och kända personer, om det inte är så att händelsen påverkar deras tjänsteutövning, innebär ett lagbrott eller på annat sätt har ett uppenbart allmänintresse. Det räcker dock inte med allmän nyfikenhet.

Sveriges Radio skyddar källorna. Det är ett grundlagsbrott att avslöja namnet på en källa som vill vara anonym. Om en person kräver att få vara anonym är vi skyldiga att respektera det. Ibland låter vi också en intervjuad person vara anonym för att uppfylla kravet på respekt för en enskilds privatliv. I bägge fallen är det viktigt att källorna kan känna sig trygga. Våra program läggs automatiskt ut efter sändning och finns på webben i 30 dagar. Det är därför mycket viktigt att vi ägnar särskild uppmärksamhet åt anonymisering i radioprogrammen.

Ansaret inom Sveriges Radio. Verkställande direktören har det yttersta ansvaret för all verksamhet inom Sverige Radio – även det publicistiska. Men när det gäller eventuella yttrandefrihetsbrott är *ansvarig utgivare* ensam om ansvaret och har därför rätt att bestämma att ett program eller inslag inte ska sändas.

Alla medarbetare är skyldiga att kontakta *ansvarig utgivare*, oavsett tid på dygnet, då utgivarbeslut måste fattas. Därför har alla medarbetare ett eget ansvar för att de är väl insatta i vilka frågor som är ärenden för *ansvarig utgivare*.

Varje program som sänds i Sveriges Radio har en *ansvarig utgivare* – det gäller även det som publiceras på annat sätt, exempelvis webb och poddradio.

Utgivaren är bara ansvarig för brott mot yttrandefrihetsgrundlagen. Om det däremot gäller reglerna i sändningstillståndet kan Sveriges Radios vd alltid bestämma om ett program eller inslag ska sändas eller inte sändas. Men ingen, inte ens vd, kan besluta att sända ett program som en *ansvarig utgivare* anser skulle strida mot yttrandefrihetsgrundlagen.

Skulle en medarbetare göra sig skyldig till andra brott i samband med arbetet är det medarbetaren själv som blir ansvarig för dessa. Några exempel är olaga intrång, olovlig avlyssning och fortkörning.

SR på plats i hela Sverige och världen

Vi bevakar och speglar det som händer runt om i Sverige, såväl i glesbygd som i små och stora städer. Därför produceras också våra program på en mängd olika orter i hela landet.

Vi bevakar det som händer i andra länder, oavsett om det rör sig om stormakter eller små länder – därför har vi ett stort antal korrespondenter utsända över hela världen. Dessutom finns en Stockholmsbaserad korrespondent med uppgift att bevaka Sydeuropa samt tre korrespondenter som bevakar var sitt ämne världen över; ekonomi, kultur och ungdomsfrågor.

London

Berlin

Bryssel

Helsingfors

Maputo

Moskva

Istanbul

Kairo

Peking

Bangkok

Sveriges Radio sänder på flera språk

3

Lagar och regler

Sveriges Radio har att följa ett omfattande regelverk. [Radio- och Tv-lagen](#) (RTL), som inte bara gäller public service-företagen utan all svensk radio- och tv-verksamhet, reglerar bl a frågor om tillståndsgivning och granskning men innehåller också vissa bestämmelser om sändningarnas innehåll och om reklam.

I [sändningstillståndet](#) (ST) regleras de villkor som staten ställer på Sveriges Radio som ett public service-företag och här finns de flesta bestämmelser som gäller själva programmen. Det finns en komplettering till sändningstillståndet som gäller sändningar med digital teknik. Enligt nuvarande ordning får Sveriges Radio dessutom anslagsvillkor för varje år där det också finns bestämmelser som påverkar programverksamheten. Sveriges Radio ska varje år till regeringen, i den så kallade public service-redovisningen, redogöra för hur bolaget har uppfyllt sitt uppdrag enligt sändningstillståndet.

Sveriges Radio lyder också under [yttrandefrihetsgrundlagen](#) (YGL), en av Sveriges två grundlagar som reglerar yttrandefriheten. [Tryckfrihetsförordningen](#) (TF) reglerar yttrandefriheten när det gäller det tryckta ordet, medan YGL reglerar yttrandefriheten i radio- och tv-sändningar, film, video med flera elektroniska medier.

För diskussionsforum och kommentarsfunktioner på webben gäller [lagen om elektroniska anslagstavlor](#) som reglerar vårt ansvar vid efterhandsmoderering.

Dessutom är vi förstas skyldiga att följa alla andra lagar i samhället, t ex upphovsrättslagen och brottsbalken.

Sveriges Radios tolkning och tillämpning av det ovanstående finns beskrivet i häftet [Programregler](#) som varje SR-medarbetare förväntas känna till.

Detta regelverk utgör grunden för den här publicistiska handboken där vi har konkretiserat det hela ytterligare utifrån verksamheten inom Sveriges Radio.

Sveriges Radio är oberoende

- 1 Reklam och otillbörligt gynnande
- 2 Sponsring
- 3 Bevakning av sponsrade evenemang, byggnader och idrottslag
- 4 Programinformation
- 5 Insamlingsnummer
- 6 Sveriges Radios program i kommersiella sammanhang
- 7 Länkar från andra till Sveriges Radios webb
- 8 Politiskt oberoende
- 9 Religiöst oberoende

Sveriges Radio är oberoende i förhållande till politiska, religiösa och ekonomiska intressen. Det måste vi också ta hänsyn till när vi ingår avtal med externa medarbetare. Sveriges Radio är ett reklamfritt bolag i allmänhetens, det vill säga medborgarnas, tjänst. Vår integritet ska aldrig kunna ifrågasättas.

4:1 Reklam och otillbörligt gynnande

Sveriges Radios program och webbsidor är fria från reklam. Vi får inte otillbörligt gynna kommersiella intressen. Vi ska därför tänka efter en extra gång innan vi väljer att rapportera om t ex ett företags produkter. Om vi ska nämna namn på företag, kulturella institutioner, tjänster och produkter måste det vara motiverat utifrån nyhets-, informations- eller underhållningssyfte.

Om det finns ett nyhets-, informations- eller underhållningssyfte måste vi ändå tänka på hur mycket ett kommersiellt intresse gynnas. Vi får inte uppmuntra till köp av varor eller tjänster eller på andra sätt otillbörligt framhäva varan eller tjänsten. Risken för gynnande ökar också om vi lämnar prisuppgifter eller uppger köpställe, t ex adress eller webbadress där varan kan köpas. Det kan vara motiverat att nämna t ex ett företagsnamn någon gång, men inte tio gånger.

Recenserande verksamhet bedöms som regel ha ett informationsintresse vilket gör det möjligt att i ett sådant sammanhang nämna namnet på en produkt flera gånger.

Detsamma gäller konsumentupplysande program, men det ställs då mycket höga krav på saklighet. I program som inte är granskande, recenserande eller konsumentupplysande ska inga värdeomdömen följa ett omnämnande.

När ett mikrobloggerflöde exponeras på sverigesradio.se ska vi i möjligaste mån avstå från att exponera varumärken som inte är våra egna.

För att undvika exponering av varumärken i radio ska vi hänvisa till hemsidan istället för till enskilda mikrobloggerstjänster.

4:2 Sponsring

Det är inte tillåtet med sponsring, dvs att låta någon annan än Sveriges Radio helt eller delvis betala kostnaderna för att producera ett program, t ex reportageresor eller teknik. Det innebär att vi inte heller kan ta emot gåvor, t ex biljetter till olika evenemang, böcker eller cd-skivor som vi använder i våra program eller som priser i tävlingar.

Vi får däremot sända program som har producerats i samarbete med andra, t ex produktionsbolag, teatrar och konsertarrangörer, även om den andra parten fått sponsorbidrag.

När vi samarbetar med kulturinstitutioner och liknande måste vi själva stå för samtliga kostnader för vår sändning och för användning på webben. Däremot kan vår samarbetspartner svara för de merkostnader som uppstår för att vi sänder från en plats utanför våra studior, t ex kostnaderna för publikljud, scen, dekor mm.

Vi ska också vara vaksamma så att frilansmaterial som vi köper inte är sponsrat. För produktionsbolag ska frågor om sponsring regleras i varje enskilt avtal.

I de fall det kan handla om sponsring ska alltid Programsekretariatet kontaktas.

4:3 Bevakning av sponsrade evenemang, byggnader och idrottslag

Ibland bevakar vi evenemang som är sponsrade, t ex sportevenemang, prisutdelningar och galor. Vi ska då vara uppmärksamma på att vi inte gynnar sponsorn genom att låta sponsorn få ut sitt budskap till publiken via våra inslag eller program.

Idag är det vanligt att t ex idrottsarenor döps efter företag. Vi ska då om möjligt undvika egennamnet och istället använda synonymer som "hemmalagets arena" eller ortsnamnet som ofta säger mer om var en tävling eller match äger rum.

När det gäller namn på idrottslag är det också många gånger tydligare för publiken att lokalisera laget geografiskt istället för att använda sponsrade klubbnamn.

4:4 Programinformation

Trots reklamförbudet får vi i våra sändningar upplysa om vår egen, SVT:s och UR:s programverksamhet.

I direkt anslutning till ett program får vi också informera om produkter som har direkt koppling till våra program, t ex Julkalendern.

4:5 Insamlingsnummer

Vi ska inte nämna andra postgironummer än Radiohjälpens.

Ansvarig chef kan dock i undantagsfall, och efter samråd med Radiohjälpen, besluta att andra postgironummer ska nämnas om det rör sig om ett trovärdigt och mycket angeläget insamlingsprojekt.

4:6 Sveriges Radios program i kommersiella sammanhang

Vi ska vara mycket försiktiga med att låta andra använda våra program i kommersiella sammanhang, t ex i filmer eller i böcker. Kommer en sådan förfrågan är det en fråga för Programförsäljningen som regelmässigt kontaktar den berörda redaktionen eller kanalen.

4:7 Länkar från andra till Sveriges Radios webb

Andra webbplatser får länka direkt till enskilda sidor på Sveriges Radios webb, liksom till individuella ljudklipp och poddfiler, och vi ska i vår utformning av webbplatsen aktivt öka möjligheten till detta.

När andra länkar till Sveriges Radios webb får de inte använda sig av Sveriges Radios logotyp utan godkännande från Sveriges Radios marknadschef.

4:8 Politiskt oberoende

Vi låter aldrig några politiska intressen ha inflytande över vårt utbud, våra program eller övriga produktion.

4:9 Religiöst oberoende

Vi låter aldrig några religiösa grupper eller trossamfund ha inflytande över vårt utbud, våra program eller övriga produktion.

Sveriges Radio är opartiskt

- 1 Opartiskhet
- 2 De demokratiska värdena
- 3 Nyheter, fakta- och aktualitetsprogram
- 4 Serier av inslag och program
- 5 Partsinlagor
- 6 Personliga åsikter
- 7 Paneler
- 8 Medarbetarnas egna åsikter
- 9 Politisk bevakning, val och folkomröstningar
- 10 Krönikor, kåserier och kommentarer
- 11 Recensioner och konsumentupplysning
- 12 Sport
- 13 Satir och humor
- 14 Teater och dokumentärer
- 15 Livsåskådning
- 16 Nationella katastrofer och rikets säkerhet
- 17 Genmäle – bemötande

Sveriges Radio är opartiskt. Vi tar inte ställning utan strävar efter att ge publiken en bred, mångsidig och nyanserad bild samtidigt som vi värnar det demokratiska samhällets grundtanke och alla människors lika värde.

Opartiskheten är grunden för vår trovärdighet. Kravet på opartiskhet gäller även externa medarbetare, frilansar och projektanställda som medverkar i våra program.

5:1 Opartiskhet

Att vi är opartiska betyder att vi inte tar ställning utan att vi låter olika åsikter komma fram. Varje ämne ska behandlas så allsidigt som möjligt. Efter att ha tagit del av vårt utbud ska publiken vara så välinformerad att den själv kan ta ställning i olika frågor.

I grunden är våra program också konsekvensneutrala. Att en part kan vinna eller förlora på vår rapportering är alltså inte skäl nog för oss att avstå. Vi måste dock ta hänsyn till privatpersoners integritet och i vissa fall även deras säkerhet. Ibland är det en svår balansgång.

När det gäller de demokratiska värdena ska vi däremot vara partiska.

5:2 De demokratiska värdena

Sveriges Radio ska ta ställning för det demokratiska statskicketets grundidéer. Med det menas fri åsiktsbildning, allmän och lika rösträtt och fria och hemliga val. Medarbetarna bör därför ta avstånd från eller bemöta uttalanden som strider mot dessa idéer.

Vi ska också hävda principen om alla människors lika värde, t ex jämställdhet, och ta avstånd från rasism, våld, brutalitet och diskriminering. I de här sammanhangen kan vi alltså vara partiska.

Vår skyldighet att försvara de demokratiska värdena innebär inte att vi

kan kritisera eller gå till personangrepp mot enskilda individer eller grupper med hänvisning till deras åsikter.

5:3 Nyheter och fakta- och aktualitetsprogram

Vi ska se till att de frågor vi tar upp blir allsidigt belysta och att alla berörda parter i möjligaste mån, och över tid, erbjuds att ge sin syn på frågan. Detta erbjudande ska komma då ämnet står i fokus för vår rapportering.

Det ska framgå om en berörd part har avböjt att kommentera. Det är också viktigt att inte bara erbjuda samtliga parter utrymme att kommentera utan att också se till balansen i rapporteringen. I löpande nyhetsrapportering är det dock naturligt att inte alla olika åsikter och uppgifter kan balanseras i varje enskilt inslag.

Ett aktualitets- eller faktaprogram kan välja att bara lyfta fram en sida i en pågående debatt om det finns speciella journalistiska motiv. Väljer redaktionen att bara släppa fram en sida i en pågående debatt har reporter eller programledare ansvar för att se till att den andra sidans argument når publiken, t ex genom kritiska motfrågor.

Det är också viktigt att se till att den andra sidans argument inte förvrängs av de personer som hörs i våra program.

Om enskilda individer, företag, organisationer eller liknande har angripits ska i princip alltid den eller de som har utsatts för kritik ges utrymme för ett bemötande, helst i samma program. Även programledaren kan genom kritiska frågor hantera sådan kritik. Uppstår det oklarheter kring denna fråga ska *ansvarig chef* alltid kontaktas.

5:4 Serier av inslag och program

Genom en serie inslag eller program i samma ämne kan en redaktion

också uppfylla kravet på opartiskhet. För lyssnarna ska det då finnas en tydlig koppling mellan inslagen/programmen så att det inte är nödvändigt att ha hört samtliga delar för att få en opartisk bevakning av frågan. Vi bör också påpeka i påannonserna att det rör sig om en del i en serie. Denna modell går att använda om en och samma fråga belyses över tid.

5:5 Partsinlagor

En stor del av journalistiken bygger på information från källor som har ett egenintresse av att den publiceras och mediehantering är en växande profession. Det ställer allt större krav på vår förmåga till relevansbedömning för att vi inte ska agera megafon åt olika partsinlagor.

Vid den här typen av rapportering är det extra viktigt att beakta opartiskhetskravet och alltså bereda plats för avvikande åsikter, t ex bör uppgifter från polis och åklagare kompletteras med kommentarer från försvarsadvokater.

Det blir allt vanligare att myndigheter, företag och organisationer ställer skrivna kommentarer, inspelade och filmade intervjuer eller kommunikéer till redaktionernas förfogande.

Materialet har producerats av parterna själva eller via anlitate produktions- och PR-bolag.

Ibland är detta en ren service till medieföretagen, ibland ett sätt att föra ut den egna versionen och i sämsta fall ett sätt att hålla intervjupersonen borta från Sveriges Radios medarbetare.

Vår grundinställning är att vi själva ska genomföra intervjuer och utfrågningar.

Är alla rimliga metoder att få en egen intervju uttömda och det publicistiska värdet mycket stort kan i mycket speciella fall det färdigproducerade materialet användas.

Sedvanlig källkritik ska naturligtvis gälla detta material och publiken ska informeras om att vi krävt att få göra en egen intervju. Publiken ska också upplysas om vem eller vilka som har producerat materialet.

5:6 Personliga åsikter

En viktig del i vårt uppdrag är att låta många olika röster göra sig hörda. I det ingår att intervjupersoner i t ex direktsändning uttrycker en personlig åsikt i en kontroversiell fråga. Då måste programledarna göra klart att det är den intervjuades högst personliga åsikt och se till att den som intervjuas inte ges möjlighet att förvränga argument från motståndare som inte deltar i sändningen. Det är också programledarens uppgift att framföra en frånvarande motståndares bästa argument, om man känner till det.

Uppgifter som presenteras som fakta ska kunna ifrågasättas och kritiskt ställda frågor prioriteras. Vi måste också ta ställning till om någon bör ges utrymme att bemöta den intervjuades personliga åsikt. Det ska då ske så skyndsamt som möjligt.

Varje redaktion har skyldighet att se till att inte endast en person får möjlighet att uttrycka en personlig åsikt utan att så många personer släpps fram att publiken får en mångsidig belysning av frågan.

Programledaren har skyldighet att direkt bemöta eller på annat sätt ta avstånd från rasistiska, främlingsfientliga eller diskriminerande åsikter.

5:7 Paneler

Ibland kan det vara befogat att låta en panel av bedömare eller en publikgrupp ge sin syn på en fråga. Det är då viktigt att tydligt markera att det handlar om personliga åsikter. När deltagarna i panelen väljs är det också viktigt att försöka få så många relevanta åsikter som möjligt representerade.

5:8 Medarbetarnas egna åsikter

Medarbetare ska i sändning inte ge utrymme för sina egna uppfattningar eller värderingar i kontroversiella frågor. Vi är dock skyldiga att bemöta

och ta avstånd från uttalanden som strider mot det demokratiska statskiskets grundidéer och principen om alla människors lika värde.

Att vi ska vara opartiska behöver inte betyda att vi blir passiva eller okritiska – tvärtom är det en programledares eller reporters uppgift att genom kritiska frågor se till att ett ämne blir tydligt och allsidigt belyst.

I Sverige råder det grundlagsfäst yttrandefrihet. För SR-anställda eller andra som uppfattas som företrädare för företaget, t ex frilansande programledare, gäller dock att deras yttrandefrihet i radio är underordnad kravet på opartiskhet och saklighet. Den principen är mycket viktig för företagets trovärdighet och integritet.

Medarbetare som offentligt har tagit ställning i en fråga får inte bevaka den, förutom när det handlar om det demokratiska statskiskets grundidéer.

Medarbetare som kandiderar i ett val, som aktivt medverkar i något politiskt parti eller på annat sätt offentligt redovisar sin ståndpunkt, får överhuvudtaget inte framträda i Sveriges Radios program under tre månader före ett val eller en folkomröstning. Det innebär att politiskt aktiva medarbetare kan få andra arbetsuppgifter.

När en SR-medarbetare bloggar på sverigesradio.se gäller samma publiceringsregler som för allt annat innehåll, yttrandefriheten är alltså underordnad kravet på saklighet och opartiskhet. Valet av form, tilltal och graden av personlighet i uttrycksättet är ett redaktionellt beslut och omfattas av *chefens* ansvar.

Medarbetare som mikrobloggar i tjänsten ska också följa Sveriges Radios programregler, yttrandefriheten är alltså underordnad kravet på saklighet och opartiskhet.

Medarbetaren, inte *ansvarig utgivare*, är personligen ansvarig för det som skrivs i flödet.

5:9 Politisk bevakning, val och folkomröstningar

Vi ska sträva efter att ge en så allsidig bevakning som möjligt av politiska skeenden så att publiken kan bilda sig en egen uppfattning i aktuella frågor. Vi har ett särskilt ansvar att värna det demokratiska samhället och den vidsträckta yttrande- och informationsfrihet som råder i Sverige.

Det ställs stora krav på balansen i den politiska rapporteringen, särskilt i valtider. Kravet på balans gäller både kommun- och landstingsval samt val till riksdagen, Europaparlamentet och folkomröstningar. I nyhets-, aktualitets- och samhällsprogram finns ingen begränsning för politikernas medverkan men redaktionerna ska vara speciellt uppmärksamma på balanskravet.

I övriga program får politiker inte framträda som experter, kåsörer eller kulturdebattörer mm under tre månader före ett val. Syftet är bl a att deras kandidatur eller parti inte ska gynnas.

Medarbetare som kandiderar i ett val, som aktivt medverkar i något politiskt parti eller på annat sätt offentligt redovisar sin ståndpunkt får inte framträda i Sveriges Radios program under tre månader före ett val eller en folkomröstning.

Inför och under varje valrörelse måste vi inom Sveriges Radio föra en diskussion om hur vi ska bedöma dels småpartier, dels partier vars företrädare ger uttryck för budskap som kan beskrivas som främlingsfientliga eller rasistiska.

Vårt uppdrag är att sända det som är väsentligt och ge lyssnarna den information de behöver för att vara orienterade och kunna ta ställning i samhällsfrågor. Samtidigt slår radio- och tv-lagen fast att våra sändningar ska ”präglas av det demokratiska statsskickets grundidéer och principen om alla människors lika värde och den enskilda människans frihet och värdighet”.

Riktlinjerna för hur de här skyldigheterna ska vägas mot varandra är följande:

- Småpartier och främlingsfientliga partier ska bevakas när det är nyhetsmässigt motiverat. Vi ska alltså inte avstå från nyhetsmässigt motiverad bevakning med hänvisning till deras storlek eller budskap.
- Deras politiska betydelse ska inte överdrivas.
- Om det i bevakningen framförs budskap som kan bedömas strida mot demokratiparagrafen bör vi bemöta budskapet eller på annat sätt ta avstånd från det. I de flesta fall räcker det med normal kritiskt granskande journalistik. Undantaget är om någon i en direktsändning skulle framföra åsikter som skulle kunna bedömas som yttrandefrihetsbrottet hets mot folkgrupp – då ska det i så fall bemötas direkt.

Det är *ansvarig chef* som avgör om ett parti ska få ha representanter med i traditionella valutfrågningar eller debattprogram. Den som har straffansvaret vid ett eventuellt yttrandefrihetsbrott i en sådan sändning är inte den som framfört åsikten utan *ansvarig utgivare*.

Vår uppgift är att granska makten. Eftersom politiska partier som styr i riksdag, landsting och kommuner har större möjlighet att driva igenom sin politik, och därmed påverka medborgarna, blir det ofta en övervikt för den styrande sidans förslag i våra nyhets-, aktualitets- och samhällsprogram. Vi ska därför sträva efter att, när det är nyhetsmässigt motiverat, bereda plats också för förslag från andra partier än de som har makten.

5:10 Krönikor, kåserier och kommentarer

Krönikor har en given plats i vårt utbud. En krönika ska inte förväxlas med kommentaren i ett nyhets-, aktualitets- eller samhällsprogram. En kommentar ska vara en analys men inte innehålla egna personliga ställningstaganden.

Det finns två olika former av krönikor/kåserier. Dels de som egna medarbetare står för, dels de som görs av externa personer. För båda dessa typer

gäller att Sveriges Radio ska stimulera till debatt samtidigt som vi också ska kommentera händelser och skeenden. Det ligger därför i sakens natur att det i dessa typer av inslag måste finnas ett visst utrymme för personliga omdömen.

För alla SR-anställda gäller att deras yttrandefrihet i radio är underordnad kravet på opartiskhet och saklighet. Externa krönikörer och kåsörer har större frihet i hur de uttrycker sig i sändning än vad SR-anställda har. Men även för dem finns en begränsning i vad som kan sägas med hänvisning till bl a kravet på opartiskhet.

För publiken ska det av presentationen alltid tydligt framgå att det handlar om en krönika eller ett kåseri. En *ansvarig chef*, *ansvarig utgivare* eller arbetsledare kan alltid stoppa en krönika från att bli publicerad. Detta gäller även krönikor och kåserier levererade på kontrakt av externa personer och det bör alltid framgå av kontrakten.

Vid valet av olika krönikörer är det också viktigt att försöka få en så stor bredd som möjligt vad gäller deras bakgrund och åsikter.

5:11 Recensioner och konsumentupplysning

Recensioner av t ex böcker, musik och teater är ju i grunden uttryck för åsikter och här är det självklart att SR-medarbetare även i sändning har rätt till en åsikt. I recensioner får partiska omdömen göras utan att den kritiserade ges utrymme för bemötande eller på annat sätt kommer till tals. Med tanke på vår genomslagskraft är det dock viktigt att recensionerna görs på ett seriöst sätt.

Recenserande verksamhet bedöms som regel ha ett informationsintresse vilket gör det möjligt att i ett sådant sammanhang nämna namnet på en produkt flera gånger.

Detsamma gäller konsumentupplysande program, men det ställs då mycket höga krav på saklighet. I program som inte är granskande, recenserande eller konsumentupplysande ska inga värdeomdömen följa ett omnämnande.

5:12 Sport

I rapporteringen från inhemsk idrott är det särskilt viktigt att betona den opartiskhet som kännetecknar Sveriges Radio. Opertiskheten och den professionella analysen gäller även den lokala sportrapporteringen.

I internationella sammanhang är det ofrånkomligt att ett av sportens grundelement – kampen mellan ”vi och dom” – spelar in. Det är utifrån lyssnarperspektivet legitimt och relevant att glädjas med det egna laget, men Sveriges Radio får aldrig förfalla till enögd patriotism utan vi måste istället sträva efter att bli mindre svenska i vinklingarna och i den samlade bilden av de stora evenemangen.

Sportprestationer är regelbundet föremål för expertkommentarer och då gäller att externa kommentatorer har större frihet i hur de uttrycker sig i sändning än vad SR-anställda har. För alla SR-anställda gäller en inskränkning av yttrandefriheten där medarbetarnas yttrandefrihet i radio är underordnad kravet på opartiskhet och saklighet.

5:13 Satir och humor

Man kan naturligtvis inte ställa strikta krav på opartiskhet och saklighet när det gäller satir- och humorprogram. Sveriges Radio har frihet att i satirens form behandla företeelser och händelser men det måste framgå, t ex genom programmets presentation, utformning eller tilltal, att det är frågan om satir.

Om det råder tveksamhet inför en sändning bör alltid *ansvarig chef/utgivare* delta i diskussionen kring utformningen av inslag som kan uppfattas som kontroversiella av olika individer eller grupper i samhället.

5:14 Teater och dokumentärer

När det gäller teaterpjäser ställs lägre krav på opartiskhet och saklighet med hänvisning till författarens eller dramatikers yttrandefrihet. Ju närmare en teaterpjäs står verkligheten desto striktare blir dock kraven på att följa

kraven på opartiskhet och saklighet. I t ex dokumentärer och teaterpjäser som bygger på verkliga händelser är det ändå möjligt att skildra ett ämne från en speciell utgångspunkt. Men då måste den utgångspunkten klart framgå för publiken.

Dokumentären tar vid där övrig bevakning av nyheter och aktualiteter slutar. I den dokumentära formen kan vi på ett djupgående sätt rekonstruera historiska förlopp och ge ny belysning åt aktuella företeelser och livsöden. Dokumentären ger ett snitt ur verkligheten skildrat genom upphovsmannens personliga förhållande till ämnet.

När det gäller andra bestämmelser, t ex respekten för privatlivet, gäller samma regler för teaterpjäser och dokumentärer som för andra program.

5:15 Livsåskådning

I vårt uppdrag ligger att spegla den religiösa mångfald som idag präglar Sverige och det ska höras i de reflekterande och religiösa programmen.

Kravet på opartiskhet gäller självfallet inte själva förkunnelsen av en tro. För t ex gudstjänster som vi sänder gäller vidsträckt yttrandefrihet i radion men med hänsyn till den religiösa förkunnelsens suggestionskraft och auktoritet ska förkunnelsen inte innehålla parts- eller personangrepp eller uttalanden av partipolitisk karaktär. Ansvarig producent måste alltid upplysa utomstående medverkande om detta.

Vi kan inte erbjuda genmäle när det gäller själva förkunnelsen av en tro men i reflekterande program där aktuella frågor behandlas ska programreglerna om bl a opartiskhet och saklighet följas.

5:16 Nationella katastrofer och rikets säkerhet

När det råder högsta beredskap i Sverige är Sveriges Radio en självständig organisation med totalförsvarsuppgifter och lyder direkt under regeringen.

Vid höjd beredskap är sändningstillståndet vägledande. Det kan komma att ställas speciella krav på en redaktion, exempelvis att avstå från rapportering som kan påverka rikets säkerhet. Samtidigt ställs i dessa lägen stora krav på oss att ge publiken en så bred och allsidig bevakning och granskning som möjligt. I dessa lägen är det alltid *ansvarig utgivare* som i samråd med Sveriges Radios ledning avgör om vi ska avstå från att publicera.

5:17 Genmäle – bemötande

Om enskilda individer, företag, organisationer eller liknande har angripits ska i princip alltid den eller de som har utsatts för kritik ges utrymme för ett bemötande. Även programledaren kan hantera sådan kritik genom kritiska frågor eller genom att redovisa den angripna partens åsikter. Uppstår oklarheter kring denna fråga ska *ansvarig chef* alltid kontaktas.

Vi ska också överväga om vi i efterhand ska ge möjlighet till genmäle. Det kan ske i intervju- eller telegramform och bör ske så skyndsamt som möjligt. Har vi sökt en person och denna avböjer att medverka, ska det framgå för publiken.

En begäran om genmäle ska behandlas skyndsamt. Om vi går med på ett genmäle ska det sändas så snart det kan ske i anslutning till ett program av samma eller likartad karaktär som det program där felet begicks. Dessutom ska det publiceras på webben.

Om en begäran om genmäle avvisas finns särskilda regler för hur det ska utformas och det är en uppgift för *ansvarig chef*.

Genmäle är inte detsamma som rättelse (beriktigande). Vi har skyldighet att ge utrymme för rättelser om vi har haft felaktiga uppgifter. Rättelser minskar inte vår trovärdighet utan ökar den.

Sveriges Radio är korrekt och sakligt

- 1 Källkritik
- 2 Citat och credit
- 3 Tillbakavisa lögner
- 4 Statistik, opinionsmätningar och enkäter
- 5 Pressmeddelanden och färdigproducerat material
- 6 Rekonstruktioner
- 7 Spekulationer om brott
- 8 Bildbehandling
- 9 Arkivmaterial och tidigare publicerat material
- 10 Förinspelade program och repris
- 11 Rättelse – beriktigande

Fakta som vi presenterar ska givetvis vara korrekta eller också ska vi ha välgrundad anledning att anta att de är det. Ansvaret ligger på alla medarbetare.

Självklart kan det ibland vara befogat att rapportera om händelser även om vi inte till hundra procent vet att de är sanna. I sådana fall ska det tydligt framgå att vi är osäkra, t ex genom att vi tydligt anger källan till de uppgifter vi inte har kunnat kontrollera själva.

6:1 Källkritik

Vi ska vara noggranna med att kontrollera våra källor. Journalistik är konsten att verifiera.

I inslag och program som bygger på anonyma källor bör vi ha minst två av varandra oberoende källor.

I den mån det är möjligt ska vi själva kontrollera uppgifter från andra medier innan vi sprider dem vidare. Detta gäller både svenska och internationella medier och nyhetsbyråer.

Vi måste kontrollera fakta som förs vidare från ett inslag eller program till ett annat så att vi vet att uppgifterna är korrekta innan de används på nytt. Verkligheten kan ha sprungit förbi oss.

Alla basfakta bör dubbelkollas. Datum, namn och titlar är fakta som ofta blir fel. Det är onödiga fel som sänker vår trovärdighet.

Vi måste vara extra uppmärksamma när information hämtas på webben. Information och fakta måste komma från en pålitlig webbsida och hanteras som all annan information, dvs genomgå sedvanlig källkritisk prövning. Det innebär t ex att vi hanterar bloggar och mikroblogger som vilken informationskälla som helst. Uppgifter från bloggar och mikroblogger ska alltså genomgå sedvanlig journalistisk prövning.

Vid interaktivitet med publiken måste vi också vara uppmärksamma på att de som hör av sig till oss via t ex telefon, sms eller e-post kanske inte är de som de utger sig för att vara, och vi måste förhålla oss källkritiska till deras uppgifter.

Det är inte bara faktauppgifter som ska vara korrekta. Även uttalanden som återges i andra hand måste stämmas av med flera av varandra oberoende källor.

6:2 Citat och credit

Genom att hänvisa till andra medier och ge dem credit fråntar vi oss inte ansvaret för att vi sprider informationen vidare. Vi ska därför ha skäl att tro att det vi säger är sant. Vi ska i möjligaste mån undvika att citera andras nyheter utan att först ha kontrollerat att fakta stämmer.

Om vi väljer att publicera andras uppgifter ska vi vara generösa med att ge credit eftersom vi förväntar oss att de gör det när de citerar oss.

6:3 Tillbakavisa lögnen

Om en medverkande i direktsändning kommer med en osann uppgift ska programledaren påpeka det. I första hand bör programledaren redovisa tillgängliga belägg och fakta så att publiken själv kan bedöma sanningshalten. En annan metod är att ifrågasätta uppgifterna genom kritiska frågor.

6:4 Statistik, opinionsmätningar och enkäter

Rapportering kring statistik kan lätt bli fel. Vi ska vara försiktiga med att dra slutsatser utifrån statistik som kan tolkas på fler än ett sätt.

Använder vi ett statistiskt underlag ska vi alltid redovisa källan så att publiken själv kan kontrollera de fakta vi redovisar.

Vi ska också sätta in statistik och risker i ett sammanhang så att vi inte

i onödan skrämmer publiken, särskilt gäller det statistik som rör hälsa och kriminalitet.

Opinionsmätningar har vi i grunden en restriktiv syn på. Vi ska förhålla oss kritiska till mätmetoderna och vara observanta på att frågor kan ha manipulerats för att olika parter ska få ut det budskap som passar dem. Här är några kontrollfrågor att ställa innan vi publicerar opinionsmätningar beställda av andra än Sveriges Radios redaktioner:

- Exakt hur har frågorna formulerats?
- Hur många har fått möjlighet att svara? Ju större urval desto bättre statistisk precision.
- Hur har urvalet gjorts? Urval ur befolkningsregistret är statistiskt säkrare än så kallade telefonnummerurval eftersom man då bl a missar de som har hemligt nummer eller bara har mobiltelefon, vilket blir allt vanligare.
- Hur stort är bortfallet? Hur många av de utvalda har inte nåtts eller nekat att svara? Återstår tillräckligt många svarande för att resultatet kan anses representativt?
- Har personer som inte nåtts eller nekat att svara ersatts av andra svarande, och hur har det urvalet i så fall gått till?
- Har svarsresultaten justerats i efterhand för att kompensera felkällorna? Om t ex män är underrepresenterade bland de svarande används ofta en metod där männens svar får väga lite tyngre i resultaten. Samma sak kan gälla för t ex ålder, inkomst eller geografisk tillhörighet.
- Vem har beställt undersökningen och har därmed intresse av att den publiceras?

Ett grundläggande krav är att minst 1 000 personer verkligen har svarat, annars är underlaget så litet att risken för fel är stor – det räcker alltså inte med att 1 000 valts ut om inte alla verkligen svarat.

Vi redovisar normalt inte resultat som brutits ned på undergrupper. Underlaget blir för litet och osäkerheten för stor.

Mätningar av partisympatier dras enligt många statsvetare med både systematiska och slumpmässiga fel – trots det är det svårt att ignorera dem eftersom de spelar så stor roll i den politiska debatten och ibland också påverkar valresultaten. Mest tillförlitlig är SCB:s stora partisympatiundersökning.

Om vi väljer att referera olika partibarometrar ska vi inte dra för stora växlar på dem. Vi redovisar tydligt förändringar som är så stora att de är statistiskt säkra, dvs ligger utanför felmarginalen. Vi kan också redovisa ovanstående mätningar även om alla förändringar är små. Att partierna står kvar på samma nivå kan ju också vara värdefull information. Det är också viktigt att jämföra mätningarna med tidigare mätningar från samma institut.

Var också uppmärksam på att sättet att mäta och redovisa småpartierna skiljer sig åt mellan de olika opinionsinstituten.

Vi redovisar alltid uppdragsgivaren, oftast en eller flera tidningar.

Vi är mycket restriktiva när det gäller [undersökningar i enskilda sakfrågor](#). Alltför ofta är det olika intressen som beställer en rad frågor och sedan bara publicerar ett eller ett par svar som går i den riktning beställaren vill. Även här gäller dock att en nyhetsbedömning kan motivera redovisning om samma fråga ställts under lång tid och det går att se historiska förändringar.

Om det är journalistiskt motiverat kan vi [beställa egna opinionsundersökningar](#). Vi ska då anlita etablerade opinionsinstitut, och vi ska själva vara med och utforma frågorna. Tumregeln är att minst 1 000 personer verkligen ska svara. Om undersökningen håller mycket hög kvalitet (dvs befolkningsurval, litet bortfall, statistiskt säkra metoder och väl formulerade frågor som gärna återkommer i flera på varandra följande mätningar) så kan det räcka med 500 svarande om det handlar om ett begränsat geografiskt område, t ex ett län.

Vid publiceringen av undersökningen ska vi vara tydliga med att ange hur omfattande undersökningen är, vilka metoder som har använts, hur urvalet har gjorts och hur hög svarsfrekvensen är.

I nyhets- och aktualitetssammanhang är vi restriktiva med [publikomröstningar på webben](#) eftersom de inte bygger på ett representativt urval och därmed strider mot vår policy om opinionsundersökningar. Att de inte är representativa måste betonas när resultatet presenteras på webben. Om vi i undantagsfall presenterar sådana omröstningar i våra program måste vi understryka att det rör sig om resultat som inte är tillförlitliga.

6:5 Pressmeddelanden och färdigproducerat material

Det blir allt vanligare att myndigheter, företag och organisationer ställer skrivna kommentarer, inspelade och filmade intervjuer eller kommunikéer till redaktionernas förfogande.

Vår grundinställning är att vi själva ska genomföra intervjuer och utfrågningar. Om vi ska följa vårt uppdrag måste vi också ha frihet att ställa frågor till de aktuella personerna och kontrollera fakta.

Är alla rimliga metoder att få en egen intervju uttömda och det publicistiska värdet mycket stort kan det färdigproducerade materialet i mycket speciella fall användas.

Sedvanlig källkritik ska naturligtvis gälla detta material och publiken ska informeras om att vi krävt att få göra en egen intervju. Publiken ska också upplysas om vem eller vilka som har producerat materialet.

6:6 Rekonstruktioner

Ibland vill vi i våra program använda oss av "skådespeleri" för att tydliggöra en händelse som faktiskt har inträffat. Det kan vara av anonymitets-skal eller för att innehållet blir tydligare med detta formgrepp. Används "skådespeleri" i våra sändningar ska det framgå. Underlaget ska sparas som referens i minst 6 månader. Det ska vid ett eventuellt yttrande till Granskningsnämnden eller vid en juridisk process vara möjligt att visa att vi har återgett uttalanden korrekt.

Medarbetare ska aldrig delta i ”fejkade” inslag i andra program eller medier utan ett godkännande av *ansvarig chef*. Av trovärdighetsskäl godkänns sådana sändningar ytterst sällan.

6:7 Spekulationer om brott

Vi föregriper inte domstols beslut i en rättsprocess genom att spekulera i skuld eller oskuld eller eventuell påföljd.

Vi bör vara försiktiga med att värdera bevisning som t ex ”tung”, ”graverande” eller ”svag”. Tillfrågade experter eller parterna i en rättsprocess kan däremot tillåtas värdera bevisningen. Här måste vi dock tänka på de sedvanliga kraven på balans av olika uppfattningar.

6:8 Bildbehandling

Bilder på webben får inte behandlas så att de vilseleder eller lurar publiken, t ex genom bildmontage eller retuschering. Om en bild är förändrad genom montage eller retuschering ska vi alltid ange det i direkt anslutning till bilden.

6:9 Arkivmaterial och tidigare publicerat material

Om vi i våra program återutsänder tidigare publicerat material ska vi tydligt markera detta så att det inte kan misstolkas.

Fakta som återpubliceras måste kontrolleras. Vid publicering av tidigare insamlat eller inspelat material måste vi vara övertygade om att fakta och uttalanden fortfarande stämmer vid publiceringstillfället.

Sveriges Radio sänder ofta direkt. Vi ska aldrig vilseleda lyssnarna så att de tror att det rör sig om en direktsändning om det inte är det. Det gäller både hela program och enskilda inslag.

6:10 Förinspelade program och repris

I de fall vi sänder inslag eller program som spelats in en tid i förväg eller som är en repris kan det ibland vara nödvändigt att uppdatera eller helt göra om programmet.

Det är ett gemensamt ansvar att slå larm om händelseutvecklingen sedan programmet spelades in/sändes första gången varit sådan att det är olämpligt att programmet sänds oförändrat.

Ibland kan det dock vara nödvändigt att sända program med inaktuella uppgifter. I sådana fall ska förändringarna påpekas i på- eller avannons.

6:11 Rättelse – beriktigande

Har vi haft fel ska det rättas till. Vi har då skyldighet att publicera en rättelse. En rättelse ska ske även om ingen utomstående part kräver det.

Det räcker inte att sända rätt version utan det ska tydligt framgå dels att det är en rättelse, dels när felet begicks. På webben publicerar vi rätt version och ett påpekande att texten är ändrad på grund av tidigare sakfel.

Ibland kanske vi har uttryckt oss otydligt utan att vi har haft direkt fel. Då ska vi göra ett förtydligande.

Om vi tror att kritiken kommer att leda till en anmälan till Granskningsnämnden eller en juridisk tvist ska vi kontakta *ansvarig chef* som i sin tur kanske behöver konsultera Programsekretariatet.

En begäran om rättelse ska behandlas skyndsamt. Om vi går med på en rättelse ska den sändas så snart det kan ske i ett för publiken naturligt sammanhang så att de som hörde de ursprungliga uppgifterna har förutsättningar att också höra rättelsen.

Rättelser minskar inte vår trovärdighet utan ökar den.

Sveriges Radio

– hela Sveriges radio

- 1 Geografisk spridning
- 2 Sociala skillnader
- 3 Jämställdhet
- 4 Etnicitet och kulturell mångfald
- 5 Livsåskådning
- 6 Funktionsnedsättning
- 7 Sexuell läggning
- 8 Ålder

Sveriges Radios uppdrag är att granska, bevaka och skildra hela samhället. Våra program ska präglas av mångfald och spegla hela landets befolkning, oavsett om det handlar om tal eller musik. Vi ska vara vaksamma så att vi inte för fördomar och stereotyper vidare. Vi ska också hela tiden sträva efter att söka upp de oväntade händelserna och att hitta de nya och oväntade rösterna.

7:1 Geografisk spridning

I våra program ska vi belysa det som händer runt om i Sverige, såväl i glesbygd som i små och stora städer. För att få detta breda perspektiv produceras också våra program på olika orter i hela landet.

Vi ska också belysa och ge perspektiv på det som händer i andra länder, oavsett om det rör sig om stormakter eller små länder.

7:2 Sociala skillnader

Vi ska i våra program sträva efter att spegla de olika förutsättningarna för alla som bor i Sverige. Vi ska ha program som är intressanta och berörande oavsett publikens ekonomiska eller sociala förutsättningar. Det handlar om ämnesval och musikval, vilka som bereds plats i programmen och vad olika grupper får kommentera.

7:3 Jämställdhet

Vi ska ta ställning för ett jämställt samhälle med lika rättigheter och skyldigheter för män och kvinnor.

Vi ska ha program som är lika intressanta och berörande för kvinnor som män. Det handlar om ämnesval och musikval, vilka som bereds plats i programmen och vad män och kvinnor får kommentera.

Vi ska också skildra könsstrukturer i samhället, visa förebilder, medverka till debatt och aktivt söka medverkande och experter av det under-representerade könet.

7:4 Etnicitet och kulturell mångfald

Alla lyssnare ska, oavsett bakgrund, kunna känna igen sig i våra program. Vi ska beskriva, granska och levandegöra det mångkulturella Sverige i vårt ordinarie programutbud på ett självklart och naturligt sätt, vilket inte utesluter program om etnicitet och kulturell mångfald.

Mångfald innebär att vi väljer ämnen, musik och perspektiv på ett inkluderande sätt och bekämpar uppdelningen ”vi och dom” samt att medverkande, experter och källor har olika etnisk och kulturell bakgrund.

Vi låter i alla typer av sammanhang medverkande av olika etnisk och kulturell bakgrund framträda som individer och inte i första hand som representanter för den egna gruppen.

Personer med utländsk bakgrund ska vara ett naturligt val för medverkan i alla typer av frågor, inte bara när det gäller så kallade ”invandrarfrågor”. Vi nämner etnisk bakgrund bara då det är relevant. Vi ska också vara försiktiga i användandet av ordet invandrare eftersom detta är en icke-homogen grupp med personer som har vitt skilda erfarenheter och bakgrund. Det är begränsande att enbart belysa en person utifrån ursprung när det finns en mängd andra aspekter.

Sveriges Radio har också i uppdrag att göra särskilda program på invandrar- och minoritetsspråk. De lagstadgade minoritetsspråken har en särställning. Därför sänder vi på samiska, finska, meänkieli (tornedalsfinska) och romani chib. Språket jiddisch uppmärksammar vi i våra program. I övriga nyhetssändningar och program innebär det att vi också ska rapportera om nyheter och frågor som berör dessa grupper. Samarbeta över redaktionsgränserna, så att medarbetare från SR International,

Sameradion och Sisuradio medverkar i alla typer av program, är ett självklart sätt att arbeta med mångfald i utbudet.

7:5 Livsåskådning

I vår rapportering ska vi inte ange religiös tillhörighet annat än om det är relevant i sammanhanget. För publiken ska det också tydligt framgå om en person då uttrycker sin egen, högst personliga åsikt, eller om det är troligt att hon eller han talar för en religiös grupp i stort. Ord som "fundamentalist", "militant" och "islamistisk" ska användas med stor urskiljning.

7:6 Funktionsnedsättning

Om någon har en funktionsnedsättning nämner vi det bara om det är relevant. Vi ska vara vaksamma så att vi i våra program inte medvetet understödjer fördomar om människor med funktionsnedsättningar.

Vi har ett särskilt uppdrag att tillgodose behoven hos personer med funktionsnedsättning. Det gäller både programinnehåll, tillgänglighet och hörbarhet i radioprogram och på webben samt information om Sveriges Radio och vårt utbud. Vi ska särskilt tänka på att inte använda bakgrundsljud på ett sådant sätt att de som har nedsatt hörsel får svårare att uppfatta innehållet.

7:7 Sexuell läggning

I våra program utgår vi inte ifrån att heterosexualitet är norm för alla. Vi nämner sexuell läggning bara om det är relevant. Vi ska också vara vaksamma så att vi i vår rapportering inte understödjer fördomar om t ex homo- och bisexuella samt transpersoner.

7:8 Ålder

Åldern på en person som förekommer i våra program ska bara anges om det är relevant.

Men alla åldersgrupper ska höras i våra program och lyssnare ska oavsett ålder kunna komma till tals utan att behöva företräda sin egen åldersgrupp. Samtidigt får vi vid val av ämne, musik, tempo och perspektiv inte bli okänsliga för olika åldrars behov. I valet av exempelvis programledare, reportrar och medverkande kan vi också motverka ålderssegrering.

Etik och genomslagskraft

- 1 Människors lika värde
- 2 Fara för liv (kidnappningar, gisslan)
- 3 Tragiska händelser
- 4 Våld i programmen
- 5 Bilder på webben
- 6 Sexuella skildringar
- 7 Humor och satir
- 8 Musiktexter
- 9 Radiopjäser
- 10 Alkohol, narkotika och tobak
- 11 Telefonväkterier och ring-in-program.

Vi ska som SR-medarbetare alltid vara medvetna om att vi tillhör en liten skara med enormt stor genomslagskraft. Våra program ska därför vara djärva men genomtänkta.

8:1 Människors lika värde

Som medarbetare ska vi hävda principen om alla människors lika värde. I det ligger att vi ska verka för jämställdhet och ta avstånd från rasism, våld, brutalitet och diskriminering. Vi bör därför i sammanhang där andra står för sådana åsikter i våra program vara partiska och bemöta eller på annat sätt ta avstånd från dessa uttalanden.

Vi ska i utformningen av våra program och vid val av ämnen och musik inte kränka människor på grund av t ex deras kön, hudfärg, nationalitet, religion, sexuella läggning, funktionsnedsättning eller ålder.

8:2 Fara för liv (kidnappningar, gisslan)

I speciella fall kan vår rapportering i sig utgöra fara för någons liv. Vid bevakning av exempelvis ett gisslandrama eller en kidnappning ska vi fortfarande arbeta efter principen om konsekvensneutralitet, men vid fara för någons liv kan det finnas skäl som gör att vi måste avstå från att rapportera. Ett sådant beslut ska alltid fattas av *ansvarig chef*.

Vi ska vid rapporteringen också vara medvetna om att vi kan bli en bricka i spelet mellan polisen och kidnapparna eller gisslantagarna eftersom bägge parter troligtvis kan ta del av det vi publicerar.

8:3 Tragiska händelser

När en tragisk händelse har inträffat, oavsett omfattning, ska vi alltid ställa oss frågan om detta bör påverka vårt övriga utbud. Vi måste då diskutera vilka inslag och program vi kan sända direkt efter rapporteringen om den

tragiska händelsen. I vissa fall kanske inslag, program eller repriser ska göras om eller lyftas ut och ersättas. Dessutom kanske vi måste ändra musikutbudet. Däremot deltar vi inte i olika manifestationer, t ex ”tyst minut”, men kan givetvis uppmärksamma sådana manifestationer i våra program.

8:4 Våld i programmen

Rapportering om våld tillhör inte sällan vardagen i våra program. Det går inte att undvika, men det är viktigt att tänka på balansen mellan det våld vi skildrar och det faktum att en alltför omfattande eller detaljerad beskrivning kan verka stötande på publiken och dessutom strida mot sändningstillståndet.

Vi bör därför tänka på omfattningen av våldsamma detaljer i enskilda inslag samt omfattningen av det totala antalet inslag som innehåller våld i ett och samma program. Vi har enligt sändningstillståndet ett särskilt ansvar för att väga in om det kan finnas många barn bland lyssnarna.

Våldsskildringar förekommer också i exempelvis teaterpjäser och annat fiktivt material. Då gäller också att vi är noggranna vid valet av tidpunkt för sändningen. Det som är acceptabelt en sen kväll kanske inte är det dagtid, när barn kan lyssna. Ibland kan det också vara befogat med en varning före programmet.

8:5 Bilder på webben

Vi ska undvika bilder på döda eller skadade människor. Vi måste noga överväga om just en sådan bild är nödvändig och om den verkligen behövs för att göra en nyhet begripligare och hemsidan bättre.

För bildpublicering gäller i grunden samma etiska regler som för övrigt material som vi publicerar.

8:6 Sexuella skildringar

Sexuella skildringar förekommer som en självklar del i teaterpjäser och andra program. Eftersom en del av publiken kan uppleva det som utmanande ska vi vara noggranna vid valet av tidpunkt för sändningen – det som är acceptabelt en sen kväll kanske inte är det dagtid, när barn kan lyssna.

Sexuella övergrepp kan också vara ett ämne i våra program. Det går inte att undvika, men det är viktigt att tänka på balansen mellan de övergrepp vi skildrar och det faktum att en alltför omfattande eller detaljerad beskrivning kan verka stötande på publiken och dessutom strida mot sändningstillståndet.

Vi bör därför tänka på omfattningen av detaljer i enskilda inslag samt omfattningen av det totala antalet inslag som innehåller sexuella övergrepp i ett och samma program. Vi har enligt sändningstillståndet särskilt ansvar för att väga in om det kan finnas många barn bland lyssnarna. Ibland kan det också vara befogat med en varning före programmet.

8:7 Humor och satir

Humor och satir är en viktig del av vårt underhållande uppdrag och kan många gånger belysa bl a politik, händelser, samhällsfenomen och fördomar på ett både roligt och tankeväckande sätt. Dessutom kan humor och satir bidra till nya infallsvinklar eller verka förlösande i samband med känsliga händelser.

Självklart kan satir och humor också uppfattas som stötande av vissa. Därför måste det vara tydligt för publiken att vårt syfte inte är att kränka någon. Vi kan självfallet driva med fördomar och folks attityder mot människor men måste vara varsamma så att programmen inte upplevs som kränkande utifrån kön, hudfärg, nationalitet, religion, sexuell läggning, funktionsnedsättning, ålder eller annat.

Om det råder tveksamhet inför en sändning bör alltid *ansvarig chef/utgivare* delta i diskussionen kring utformningen av inslag som kan uppfattas som kontroversiella av olika individer eller grupper i samhället.

8:8 Musiktexter

Sveriges Radios syn på musiktexter är att de är ett konstnärligt uttryck och framförallt att de är fiktiva, dvs en uppdiknad form som beskriver eller gestaltar olika känslor, situationer och fenomen. Därför kan starka ord som t ex svordomar förekomma, precis som i andra texter av fiktiv karaktär i vårt programutbud, i t ex pjäser och annan litteratur.

8:9 Radiopjäser

Radiopjäser är ett konstnärligt uttryck och fiktiva, vilket betyder att de i uppdiknad form beskriver och gestaltar olika känslor, situationer och fenomen. Därför kan starka ord som t ex svordomar förekomma precis som i andra texter av fiktiv karaktär i vårt utbud.

8:10 Alkohol, narkotika och tobak

Eftersom vi har så stor genomslagskraft måste vi vara försiktiga när vi skildrar användning av alkohol och tobak samt missbruk av narkotika så att publiken inte får uppfattningen att vi förhållar användningen.

8:11 Telefonväkterier och ring-in-program

I dessa typer av program vilar ett extra stort ansvar på både programledare och eventuell producent att personer som släpps fram i eteren inte missbrukar detta. Skulle så ske har vi ett ansvar för att omgående få bort denna person ur sändning. Under sändningens gång är det programledarens uppgift att se till att sändningen följer lagar och sändningstillstånd. En eventuell producent ska stödja programledaren i detta.

Alla programledare och producenter som arbetar för Sveriges Radio måste därför vara extra väl insatta i de riktlinjer redaktionen ska följa.

Etiska regler för medarbetare

- 1 Politiskt engagemang
- 2 Demonstrationer och ideellt engagemang
- 3 Insändare, debattartiklar, privata bloggar och mikrobloggar
- 4 Privatekonomi
- 5 Sidouppdrag
- 6 Artikel- och bokskrivande
- 7 Marknadsföring
- 8 Medieträning
9. Gåvor, rabatter, gratisresor och stipendier
- 10 Donationer
- 11 IT-säkerhet

Sveriges Radios integritet ska aldrig kunna ifrågasättas. Därför får inga medarbetare vara inblandade i bevakningen av ett sakområde där de vid sidan av arbetet är personligt engagerade på ett sätt som gör att trovärdigheten i bevakningen kan ifrågasättas.

Det kan också innebära att en medarbetare inte kan bevaka en fråga eller ett ämne där hon eller han riskerar att hamna i en jävsituation.

Grunderna för regelverket kring dessa etiska regler finns i kollektivavtalens allmänna villkor och anses därför vara en del av varje anställd medarbetares anställningsavtal. Utöver vad som anges i kollektivavtalen finns etiska regler i Sveriges Radios policydokument.

I princip gäller dessa regler både för anställda och externa medarbetare. Med externa produktionsbolag och producenter formuleras detta dock i varje enskilt avtal.

9:1 Politiskt engagemang

Alla invånare i Sverige har rätt att vara politiskt aktiva och att vara medlemmar i ett politiskt parti. Det gäller förstås också medarbetare vid Sveriges Radio. Det är varje medarbetares ansvar att meddela *ansvarig chef* om hon eller han har ett politiskt engagemang som kan komma i konflikt med redaktionens opartiska rapportering – arbetsuppgifterna kan då komma att ändras. Sveriges Radio ska stå fritt från alla politiska partier.

Medarbetare som kandiderar i ett val, som aktivt medverkar i något politiskt parti eller på annat sätt offentligt redovisar sin ståndpunkt får inte framträda i Sveriges Radios program under tre månader före ett val eller en folkomröstning.

När man i samband med sina arbetsuppgifter uppfattas som representant för Sveriges Radio får man inte bära kläder med politiska budskap.

9:2 Demonstrationer och ideellt engagemang

Det står givetvis Sveriges Radios medarbetare fritt att delta i demonstrationer. Den medarbetare som har deltagit i en demonstration kan sedan inte delta i rapporteringen av den fråga som demonstrationen gäller. Detta i linje med kravet på trovärdighet vilket innebär att en medarbetare inte kan rapportera om ett ämne där hon eller han offentligt har tagit ställning.

Precis som alla andra medborgare har förstås SR-medarbetare rätt att vara engagerade i ideella organisationer. Om man har ett engagemang som kan komma i konflikt med redaktionens opartiska rapportering har man ansvar för att meddela *ansvarig chef* – arbetsuppgifterna kan då komma att ändras.

9:3 Insändare, debattartiklar privata bloggar och mikrobloggar

Som SR-medarbetare omfattas man förstås av den grundlagsskyddade rätten att uttrycka sina åsikter i sociala, ekonomiska, politiska och kulturella frågor. Men i samtliga kollektivavtal finns skrivningar som innebär att man som medarbetare i offentliga sammanhang, t ex bloggar, mikrobloggar, insändare och debattartiklar, är skyldig att avhålla sig från sådana uttalanden och åtgärder som kan medföra att Sveriges Radios trovärdighet, särskilt på det politiska området, kan ifrågasättas.

Likaså är man som medarbetare skyldig att vara diskret om både sin och andras verksamhet inom Sveriges Radio, om medarbetare och om medverkande i program samt om företagsinterna förhållanden som skulle kunna skada Sveriges Radios verksamhet och integritet om de blev offentliga.

Det här innebär att det är fritt fram för medarbetare i Sveriges Radio att skriva insändare och debattartiklar, medverka i sociala nätverk eller ha egna mikroblogger och bloggar, om det inte strider mot kollektivavtalet eller andra bestämmelser kring oberoende, trovärdighet och intern diskretion.

9:4 Privatekonomi

Aktier, andra värdepapper eller fondandelar är etablerade sparformer i samhället och så också för SR-medarbetare. Ingen medarbetare kan dock delta i rapporteringen kring en händelse där hon eller han har ett betydande ekonomiskt åtagande, t ex stora aktieinnehav. Var gränsen för detta går avgörs av *ansvarig chef*.

Som SR-medarbetare kan man betraktas som en "insider" och är precis som alla andra skyldig att följa lagen om straff för marknadsmissbruk vid handel med finansiella instrument.

Man får i privata affärer inte använda annan information och kunskap än den som redan är allmänt känd. Det är inte heller tillåtet att föra sådan information vidare till någon annan. Den som får kurspåverkande information får under inga omständigheter handla i aktier som berör nyheten innan den är publicerad.

9:5 Sidouppdrag

En anställd som vill ta ett externt uppdrag som kan kopplas till något av Sveriges Radios bevakningsområden måste ha *ansvarig chefs* tillstånd. Detta gäller oavsett om uppdraget är avlönat eller inte. Bedömningen görs i enlighet med Sveriges Radios regler och policy för så kallade extraknäck samt utifrån gällande kollektivavtal.

Medarbetare som fått tillstånd till ett sidouppdrag måste vara medvetna om att det är de själva, och inte Sveriges Radio, som ingår ett avtal med en uppdragsgivare och att man alltid måste göra ett förbehåll för att arbetet

vid Sveriges Radio kan göra att man med kort varsel kan tvingas ställa in sidouppdraget.

Medarbetare bör undvika att hamna i intressekonflikter och därför diskutera t ex styrelseuppdrag med sin *chef*.

Sidouppdrag som innebär att man föreläser om Sveriges Radio och den egna redaktionen är ofta till glädje för företaget, men även dessa ska godkännas av *ansvarig chef*.

Medarbetare ska aldrig delta i "fejkade" inslag i andra program eller medier utan ett godkännande av *ansvarig chef*. Av trovärdighetsskäl godkänns sådana sändningar ytterst sällan.

9:6 Artikel- och bokskrivande

En medarbetare som vill skriva en bok bör i förväg berätta det för *ansvarig chef* inom Sveriges Radio.

Den medarbetare som vill leverera material till en annan redaktion utanför Sveriges Radio, t ex artiklar eller krönikor i en tidning, ska ha ett godkännande från *ansvarig chef* vilket också står i kollektivavtalet.

9:7 Marknadsföring

Sveriges Radios anställda får enbart delta i marknadsföring eller reklam-sammanhang som rör Sveriges Radio, den egna redaktionen och de program vi gör. Denna fråga bör också beaktas vid val av produktionsbolag och externa medarbetare, och villkor formuleras sedan i varje enskilt avtal.

När man i samband med sina arbetsuppgifter uppfattas som representant för Sveriges Radio ska man också undvika att bära kläder med iögonfallande logotyper för andra företag.

9:8 Medieträning

Sveriges Radios anställda får inte erbjuda personer utanför företaget medieträning. Denna fråga bör också beaktas vid val av produktionsbolag och externa medarbetare, och villkor formuleras sedan i varje enskilt avtal.

9:9 Gåvor, rabatter, gratisresor och stipendier

Huvudregeln är att Sveriges Radio står för de kostnader som medarbetare har för att fullgöra sina arbetsuppgifter.

Sveriges Radios medarbetare får därmed inte åka på tjänsteresor som någon annan än Sveriges Radio betalar. Redaktionen ska stå för resekostnader och uppehälle. Medarbetare kan däremot följa med på resor arrangerade av andra om det journalistiska värdet bedöms som stort. Redaktionen ska då stå för kostnaderna efter att en bedömning gjorts av ansvarig arbetsledare.

Detta gäller även resor från organisationer eller företag som utformas som "stipendier" eller liknande. När det gäller övriga stipendier får det avgöras i varje enskilt fall.

Ovanstående krav gäller också för frilansmaterial. Vi bör inte köpa in material från frilansar utan att veta vem eller vilka som har betalat för deras resekostnader och uppehälle.

Medarbetare får inte ta emot gåvor, t ex cd-skivor, gratisbiljetter och gratismåltider, av personer som hon eller han har en arbetsrelation till. Undantaget är recensionsverksamhet och vissa fall där man fått i uppdrag att företräda Sveriges Radio t ex vid en representationsmåltid eller ett evenemang.

Om man tar emot rabatter på varor och tjänster får det aldrig finnas någon koppling mellan rabatten och tjänsteutövningen på Sveriges Radio.

9:10 Donationer

Det står givetvis varje SR-medarbetare fritt att donera eller att ta emot en donation. En större donation kan dock begränsa medarbetarens möjlighet att bevaka en specifik fråga där ämnet är knutet till den organisation eller det företag som tagit emot eller gett donationen. Eventuella donationer måste därför i god tid meddelas *ansvarig chef*.

9:11 IT-säkerhet

Varje medarbetare är skyldig att följa de regler som gäller för IT-säkerhet och IT-baserade arbetsverktyg.

Vissa IT-baserade arbetsverktyg är inte lämpliga att använda när man hanterar mycket känslig information, dvs källskyddat material. Detta gäller främst minnesanteckningar, inspelade intervjuer, behandling av material, mobilsamtal och sms, e-post samt hämtning och lämning av filer. Som medarbetare bör man alltid göra en bedömning av innehållet i materialet och på vilket sätt informationen lämpligast ska hanteras med tanke på källskyddet.

För att garantera källskyddet får användarnamn och lösenord som används inom Sveriges Radio inte användas på andra platser eller i andra IT-system – de ska vara unika och får bara användas inom Sveriges Radio.

Användning av internet och e-post får inte strida mot de lagar, bestämmelser och riktlinjer som rör Sveriges Radios verksamhet, t ex de demokratiska värdena och upphovsrätt. Inte heller får man använda internet på ett sådant sätt att man riskerar att misskreditera Sveriges Radio. Medarbetare som på grund av sina arbetsuppgifter behöver uppsöka olämpliga hemsidor ska ha tillstånd av *ansvarig chef*.

Villkor för IT-säkerhet och tillgång till olika IT-system för produktionsbolag och externa medarbetare formuleras i varje enskilt avtal.

10

Ansvar

- 1 Ansvarig utgivare
- 2 Medarbetarnas ansvar gentemot ansvarig utgivare
- 3 Juridisk hjälp – Programsekretariatet
- 4 Granskningsnämnden

Sveriges Radio omges av ett omfattande regelverk. Brott mot dessa regler kan medföra juridiska processer eller fällningar i Granskningsnämnden. Många fällningar kan leda till att vår trovärdighet urholkas. Samtidigt är det mycket viktigt att vi inte ålägger oss för stora restriktioner av rädsla för kritik och processer.

Vår journalistik och våra program ska vara djärva. Det innebär att säkerhetsmarginalerna till regelverkets begränsningar inte får göras omotiverat breda. Ansvaret för denna balansgång ligger hos *ansvarig chef* och *ansvarig utgivare* – inom Sveriges Radio är det ofta samma person.

10:1 Ansvarig utgivare

Verkställande direktören har det yttersta ansvaret för all verksamhet vid Sveriges Radio – även det publicistiska.

Varje radioprogram som sänds i Sveriges Radio har en *ansvarig utgivare* – det gäller även det som publiceras på annat sätt, exempelvis på webben, i mobilen och genom poddradio.

Däremot har inte *ansvarig utgivare* ansvar för mikroblogger på externa plattformar. Det innebär att medarbetare personligen är ansvariga för det de skriver i flödet. Därför åligger det *ansvarig chef* att informera medarbetare om detta.

I förhållande till yttrandefrihetsgrundlagen (YGL) är *ansvarig utgivare* ensam ansvarig för programutbudet inom sitt ansvarsområde. *Ansvarig utgivare* fattar alltid självständiga beslut oavhängigt av vilka beslut andra ansvariga utgivare fattar i samma fråga. För Sveriges Radios del innebär det att utgivarbeslut i en och samma fråga kan variera beroende på vilken redaktion eller kanal som sänder. Så långt det är möjligt ska därför en

ansvarig utgivare informera om, och om nödvändigt diskutera, utgivarfrågor som berör andra ansvariga utgivare inom Sveriges Radio.

Observera att ansvaret gäller i förhållande till yttrandefrihetsgrundlagen. Verkställande direktören kan alltid, t ex mot bakgrund av reglerna i sändningstillståndet, besluta att ett visst program eller en viss del av programutbudet inte ska sändas. Vd kan också besluta om sändning av ett visst program. Men ingen, inte ens verkställande direktören, kan besluta att ett program eller inslag ska sändas om *ansvarig utgivare* anser att det skulle strida mot YGL. I sådana fall har *ansvarig utgivare* ensam beslutanderätten eftersom vd utsett henne eller honom att ha det ansvaret för ett visst program eller en del av programutbudet.

Utgivaren är alltså ensam ansvarig för eventuella yttrandefrihetsbrott i programmen och har därför rätt att bestämma att ett program eller inslag inte ska sändas. Yttrandefrihetsbrott är t ex förtal, hets mot folkgrupp, uppvigling, högförräderi och spioneri.

Utgivaren är bara ansvarig för brott mot yttrandefrihetsgrundlagen. Skulle en medarbetare göra sig skyldig till andra brott i samband med arbetet är det medarbetaren själv som blir ansvarig för dessa brott. Några exempel är olaga intrång, olovlig avlyssning, fortkörning och parkeringsböter.

För olika diskussionsforum och kommentarsfunktioner på webben som efterhandsmodereras gäller inte YGL och *ansvarig utgivares* ensamansvar. Det blir alltså debattörerna själva som blir ansvariga för det de skriver.

För efterhandsmodererade forum gäller lagen om elektroniska anslags-tavlor och enligt den har Sveriges Radio en övervakningsplikt. Det innebär att det för varje diskussionsforum eller kommentarsfunktion måste finnas en ansvarig som är skyldig att ta bort inlägg som innebär uppvigling, hets mot folkgrupp, barnpornografibrott, olaga våldsskildring och upphovsrättsintrång. Även om Sveriges Radio bara har övervakningsplikt ska vi dock följa samma regler som för sändningarna och därför se till att reglerna i sändningstillståndet följs.

10:2 Medarbetares ansvar gentemot ansvarig utgivare

Alla medarbetare har ett ansvar för att kontakta *ansvarig utgivare*, oavsett tid på dygnet, då utgivarbeslut måste fattas.

I den här handboken nämns en mängd olika beslut där *ansvarig utgivare* måste kontaktas, t ex när det gäller namnpublicering. Alla medarbetare har därför ett eget ansvar för att de är väl insatta i vilka frågor som är ärenden för *ansvarig utgivare*.

10:3 Juridisk hjälp – Programsekretariatet

En medarbetare som är osäker på hur Sveriges Radios riktlinjer ska tolkas kan alltid vända sig till Programsekretariatet (PRS) för att få råd i frågor som rör programetik och juridik.

10:4 Granskningsnämnden

Granskningsnämnden är från den 1 augusti 2010 en självständig nämnd – fristående från Sveriges Radio – inom Myndigheten för radio och tv. Granskningsnämnden granskar i efterhand att de program som vi sänder i radio följer radio- och tv-lagen samt sändningstillståndet.

Nämnden kan också granska de program som Sveriges Radio sänder på webben när det är vi själva, och inte lyssnaren, som bestämmer tidpunkten. Dessa webbsända program kan dock bara granskas utifrån radio- och tv-lagens bestämmelser om t ex otillbörligt gynnande. Granskningsnämnden kan alltså inte granska program som endast ligger som beställtjänst, lyssning i efterhand ("on-demand") eller är nedladdningsbara, t ex poddradio. Inte heller texter på webben kan granskas.

Sveriges Radio ska dock följa sändningstillståndets bestämmelser om t ex opartiskhet och saklighet även på webben – även om inte Granskningsnämnden i efterhand kan granska oss.

Granskningen kan ske på nämndens eget initiativ eller efter anmälan från lyssnarna. Lyssnare som hör av sig till oss och klagar på våra program

bör upplysas om att de kan vända sig till Granskningsnämnden om de anser att programmet eller inslaget bryter mot radio- och tv-lagen eller sändningstillståndet.

Vi är skyldiga att förse nämnden med de uppgifter som behövs för att de ska kunna granska vår verksamhet. Detta gör Sveriges Radios Programsekretariat (PRS) och det är *ansvarig chef/utgivare* som förser PRS med den information som behövs. Uppgifter som skyddas av anonymitet får däremot inte lämnas ut eftersom handlingar hos nämnden är offentliga.

Om ett program eller inslag blivit anmält påverkar det inte hur vi handskas med materialet, om vi inte själva tycker att anmälaren har rätt ifråga om t ex en uppgift som uppges vara osaklig. Det kan t ex gå i repris, men ett inslag som fällts av Granskningsnämnden ska som regel inte sändas igen. *Ansvarig chef* kan efter samråd med Programsekretariatet bestämma undantag från denna riktlinje. Men då måste motivet till undantaget framgå av påannonseren.

Vi kommenterar inte program som anmälts till Granskningsnämnden innan nämnden har avgjort ärendet.

Fällda inslag behöver inte automatiskt plockas bort från webben. Det framgår av ett särskilt direktionsbeslut. Det ska dock tydligt framgå för publiken att inslaget är fällt av Granskningsnämnden.

Vi har skyldighet att upplysa publiken om att ett program eller inslag har fällts av Granskningsnämnden. Hur en fällning ska publiceras ska man diskutera med Programsekretariatet.

Det är själva programmet eller inslaget, och därmed Sveriges Radio, som frias eller fälls av Granskningsnämnden och inte någon enskild medarbetare. Däremot blir man tillsammans med sin *chef* kallad till Sveriges Radios vd för att, tillsammans med en företrädare för Programsekretariatet, diskutera nämndens beslut.

Inom Sveriges Radio är ofta *chef* och *ansvarig utgivare* samma person, men i juridisk mening är det skillnad mellan de två rollerna.

Som *chef* har man ansvar för att programmen följer bestämmelserna i radio- och tv-lagen samt sändningstillståndet.

En *ansvarig utgivare* är ansvarig för eventuella brott mot yttrandefrihetsgrundlagen.

Radio- och TV-lagen (RTL) Sändningstillståndet (ST)

Opartiskhet
Saklighet
Demokratiska värden
Mediets genomslagskraft
Otilbörligt gynnande
Respekt för privatlivet
Mångfald
Kulturansvar
Geografisk spridning
Extern medverkan
Minoritetsspråk
Funktionsnedsättning
Barn och unga m fl

Granskningsnämnden

SR frias/fälls
Vd ytterst ansvarig

Inga påföljder
Offentliggörande
Särskild avgift
Internt "husförhör"

Yttrandefrihetsgrundlagen (YGL)

Meddelarskydd
Censurförbud
Ensamansvar (ansvarig utgivare)
Yttrandefrihetsbrotten:
– förtal
– hets mot folkgrupp
– uppvigling
– olaga hot m fl
Särskild rättegångsordning med jury
JK åklagare

Domstol

Ansvarig utgivare frias/fälls

Böter eller fängelse för
ansvarig utgivare
Utgivaren och/eller SR betalar
eventuellt skadestånd

Upphovsrätt

- 1 Citaträtten
- 2 Travestier och parodier
- 3 Program på webben och nedladdning
- 4 Bilder på webben
- 5 Upphovsrättsligt skyddat material på webben
- 6 Juridisk hjälp – Programsekretariatet

11:1 Citaträtten

När man i ett program eller inslag vill ha med ett utdrag ur en bok, musikstycke eller liknande går det bra under förutsättning att upphovsmannen har offentliggjort verket.

Längden på citatet beror på hur nära koppling det citerade har till det som programmet eller inslaget handlar om – ju starkare koppling det citerade har till programmet/inslaget desto längre del kan man ha med. Generellt sett får man använda så mycket som behövs för att det ska vara klart för publiken hur personen, boken, musiken, företeelsen låter.

Men man får inte citera om utdraget finns med bara för att göra programmet eller inslaget mer hörvärt.

Man kan citera ur alla sorters verk förutom bilder, där man alltid måste ha tillstånd från fotografen.

11:2 Travestier och parodier

Om man vill göra travestier eller parodier på en litterär text eller ett musikaliskt verk, t ex ändra en låttext, så bör *ansvarig chef* ta kontakt med Programsekretariatet för att få juridiska råd före publiceringen.

11:3 Program på webben och nedladdning

Programinnehåll som anställda har gjort kan utan tidsbegränsning läggas ut på webben.

För externa produktionsbolag och producenter/frilansar formuleras villkor om detta i varje enskilt avtal.

När det gäller direktuppspelning ("streaming") och lyssning i efterhand ("on-demand") har Sveriges Radio rätt att lägga ut program med musik på webben under 30 dagar efter sändning. Detsamma gäller program med skådespelar- och musikermedverkan samt litteratur skriven av medlemmar i Sveriges Författarförbund och dramatik skriven av medlemmar

i Svenska Dramatikerförbundet. För ersättning till skådespelare (TF), musiker (SMF), författare (SFF) och dramatiker (SDF), se respektive avtal. Dessa regler gäller innehåll som är beställt fr o m den 1 februari 2004. För övriga upphovsmän behövs särskild överenskommelse.

För nedladdning, dvs poddradio, gäller andra regler – Sveriges Radio kan bara möjliggöra nedladdning av innehåll där företaget äger upphovsrätten. När det gäller poddradio finns dock ett avtal med upphovsrättsorganisationerna som tillåter 10 procents musikinnehåll i nedladdade filer. Avsikten är att vi inte ska behöva klippa bort jinglar, trailers eller musikillustrationer i program som i huvudsak består av tal. Vid osäkerhet kontakta Programsekretariatet eller chefen för Digitala medier.

11:4 Bilder på webben

För att få använda en bild på webben måste man få tillstånd från fotografen, om inte en SR-medarbetare tagit bilden. Samma sak gäller bilder av konstverk, och då ska både konstnär och fotograf ge tillstånd.

När det gäller bildavtal med bildbyråer – prata med din *chef* så får du veta vad som gäller för din redaktion. Ibland kan också företag och organisationer erbjuda bilder gratis.

Upphovsrätten till bilder gäller i 50 år efter att bilden togs, men om bilden kan anses som ett konstverk gäller upphovsrätten i 70 år efter fotografens död.

Det finns ingen citaträtt när det gäller bilder.

Ange alltid källan genom att ange namn på fotografen och eventuell bildbyrå.

Respektera också fotografen – hon eller han har alltid haft en tanke med bilden och det bör vi tänka på eftersom vi ofta måste beskära bilder.

Bilder som SR-anställda har tagit i tjänsten tillhör företaget och inte en enskild anställd.

11:5 Upphovsrättsligt skyddat material på webben

Om man hittar en text, ljud eller bild på nätet som man skulle vilja använda på Sveriges Radios webbsidor måste man få tillstånd till detta från respektive upphovsman.

11:6 Juridisk hjälp – Programsekretariatet

En medarbetare som är osäker på hur Sveriges Radios riktlinjer ska tolkas kan alltid vända sig till Programsekretariatet för att få råd i frågor som rör programetik och juridik, t ex upphovsrätt.

12

Anonymitet och källskydd

- 1 Meddelarskydd – källskydd
- 2 Anonymitet
- 3 Bilder på anonyma
- 4 Dokumentation av insamlat material
- 5 Utlämnande av icke-publicerat material
- 6 Sänt material – förfrågningar och försäljning

12:1 Meddelarskydd – källskydd

Meddelarskyddet innebär bl a en rätt för den som lämnar uppgifter för publicering att förbli anonym och en tystnadsplikt för journalister som innebär att man inte får avslöja vem som lämnat uppgifterna. Tystnadsplikten gäller också andra medarbetare som känner till en anonym källas identitet.

Den som röjer en källa bryter mot grundlagen och riskerar att straffas med böter eller fängelse i högst ett år.

I väldigt sällsynta fall kan en domstol dock förelägga en journalist att avslöja sin källa och om man vägrar kan man sättas i häkte i högst tre månader. I sådana ytterst sällsynta fall är det den enskilda medarbetaren som slutligen avgör hur hon eller han vill göra.

Meddelarskyddet är en överenskommelse mellan källan och den enskilda medarbetaren. Kravet på tystnadsplikt är lika viktigt inom redaktionen som utanför. *Ansvarig utgivare* kan för sitt beslut om publicering behöva veta vem källan är men då måste källan först ha godkänt detta.

Meddelarskyddet innebär också ett efterforskningsförbud. Det betyder att det är ett grundlagsbrott om någon inom en myndighet eller annat allmänt organ försöker ta reda på en källas identitet.

Meddelarskyddet innebär alltså ett klart straffrättsligt förbud att avslöja källan. Men som ett vidare begrepp än grundlagens meddelarskydd kan vi också tala om källskydd.

Sveriges Radio kan ha flera skäl att bevara identiteten hos en uppgiftslämnare hemlig. Det kan t ex handla om ett skyddsbehov mot repressalier eller våld, respekt för privatlivet eller konkurrensskäl. Detta källskydd kan vara lika viktigt som meddelarskyddet, även om det i alla delar inte innehåller straffrättsliga sanktioner.

För Sveriges Radios del är källskyddet mycket viktigt för att bevara vår trovärdighet som en fri och oberoende medieaktör.

Att röja källor kan ske medvetet eller omedvetet. Den publicistiska skandalen blir i båda fallen stor och vår trovärdighet kan i sådana fall med rätta ifrågasättas.

Ansvaret för att bevara källskyddet vilar i första hand på den enskilda medarbetaren. Sveriges Radio som organisation har samtidigt en skyldighet att skapa rutiner och system som underlättar för den enskilda medarbetaren att leva upp till lagstiftningen.

Alla medarbetare måste hålla sig informerade om de säkerhetsregler som gäller för olika rutiner och arbetsverktyg och om de omständigheter som gör oss sårbara för angrepp från dem som har intresse av att röja våra källor.

Sveriges Radio måste också hela tiden se över de administrativa system som används för både intern och extern kommunikation så att inte källskyddet riskeras. Känslig information får inte läcka inom företaget eller i de system vi har tillsammans med andra public service-bolag. Om en källa ska få ersättning för t ex utlägg måste det finnas rutiner som gör det möjligt att betala ut pengar utan att samtidigt röja källan.

12:2 Anonymitet

Anonyma källor gör att ett inslag eller program kan uppfattas som mindre trovärdigt och bör därför användas sparsamt. Trots det kan det vara befogat med anonyma källor.

Anonymitet kan uppnås genom att rösten utelämnas helt eller ersätts av en annan röst som exakt återger intervjuuttalanden. Röstförvrängning bör vi undvika – dels för att det inte ger garanterad anonymitet, dels för att

hörbarheten försämrats. Om vi utelämnar t ex namn och hemort men låter rösten höras så måste den intervjuade ha gått med på det eftersom hon eller han ändå kan bli igenkänd på rösten.

Våra program finns idag på flera plattformar, t ex på webben och som poddradio. Det underlättar upprepad lyssning, ökar spridningsområdet och i viss mån också möjligheterna att identifiera anonyma personer. Programmen läggs automatiskt ut efter sändning och finns sedan på webben i 30 dagar. Det är därför mycket viktigt att ägna särskild uppmärksamhet åt anonymisering i radioprogrammen. Om vi använder oss av t ex röstförvrängning i ett radioprogram som läggs ut på webben kan någon som vill spåra källan bearbeta ljudet så att identifiering är möjlig.

Om någon begärt anonymitet måste Sveriges Radio garantera detta. Att röja en uppgiftslämnarens eller medverkandes identitet kan stå i strid med bestämmelsen om en enskilds privatliv men även innebära ett brott mot yttrandefrihetsgrundlagen.

12:3 Bilder på anonyma

Även om en persons anletsdrag inte syns på bilden så kan också detaljer i klädsel och bakgrund avslöja identiteten.

Om vi på webben använder bilder av en person som vill vara anonym måste vi också tänka på tekniken eftersom någon som vill identifiera personen kan bearbeta även en så kallad pixlad bild.

12:4 Dokumentation av insamlat material

Medarbetare ska i möjligaste mån dokumentera insamlandet av journalistiskt material i minst sex månader så att fakta går att kontrollera ifall inslaget eller programmet leder till en anmälan till Granskningsnämnden eller till en juridisk tvist.

Dokumentationen måste förvaras på ett betryggande sätt så att en anonym källa inte avslöjas.

Som medarbetare bör man alltid göra en bedömning av innehållet i materialet och på vilket sätt informationen lämpligast ska lagras och sparas med tanke på källskyddet.

12:5 Utlämnande av icke-publicerat material

Sveriges Radio lämnar inte ut icke-publicerat material. Undantag kan bara göras av verkställande direktören. Syftet är att vi ska kunna samla in vilket material som helst utan risk för att allmänheten kan misstänka att vi går olika parter ärenden genom att t ex förse dem med icke-publicerat material.

12:6 Sämt material – förfrågningar och försäljning

Den som vill ta del av sämt material hänvisas i första hand till webben.

Material som har sänts i Sveriges Radio tillhör företaget och inte en enskild anställd. Förfrågningar om sämt material ska hänvisas till Programförsäljningen och det finns restriktioner för vilka ändamål Sveriges Radio kan sälja eller lämna ut material. Programförsäljningen tar alltid kontakt med den berörda redaktionen för samråd.

Medverkande som för eget bruk vill ha en kopia med sin medverkan kan få det av redaktionen sedan vi först kontrollerat att vi inte lämnar ut material som är känsligt för andra.

Gäller det t ex musiker som vi spelat in och som vill ha en kopia av vår inspelning för att göra en egen cd ska de hänvisas till Programförsäljningen eller Programsekretariatet.

13

Programdeltagare och uppgiftslämnare

- 1 Intervjuade och programdeltagare
- 2 Barn och ungdomar
- 3 Dokumentärer och samhällsreportage
- 4 Misstänkta, kriminella och vittnen
- 5 Begäran av polis att avstå från publicering
- 6 Vägran att delta inget hinder för publicering
- 7 Embargo
- 8 Betalning för intervju eller tips

13:1 Intervjuade och programdeltagare

En person som intervjuas bör i princip alltid få veta att den hon eller han intervjuas av är en SR-medarbetare och vilken fråga intervjun gäller.

I vissa fall kan vi frågå den principen och om det är enda sättet att få en person till mikrofonen och frågan har ett stort allmänintresse. Det kan t ex gälla personer som uppenbart undviker att svara på en för allmänheten viktig men känslig fråga. Det kan också handla om personer som sysslar med brottslig verksamhet eller antidemokratiska aktiviteter.

Vi kan också göra undantag i t ex humor- och underhållningsprogram, men då är regeln att vi efteråt ringer upp och berättar att vi spelat in tidigare samtal.

Personer som vi ber vara med i olika program har också rätt att i förväg få veta om det handlar om en ren intervju eller om en debatt. De har också rätt att få veta vilket ämne det gäller och om intervjun bandas, och därmed kommer att redigeras, eller om den är direktsänd.

Debattdeltagare ska om möjligt få veta vilka andra som kommer att delta i debatten.

Vi har ingen skyldighet att lämna ut intervjufrågor i förväg och ingen har rätt att kräva att få ta del av vårt material innan det sänds. Om någon kräver att vi ska avstå från att sända ett inslag eller program så har vi skyldighet att lyssna till invändningarna och värdera dessa, men ingen kan hindra oss att publicera. Uppstår oklarheter ska *ansvarig chef/utgivare* kontaktas för avgörande.

Om syftet med ett samtal är att få bakgrundsinformation så har medarbetarna rätt att spela in intervju personer utan att uppge det. Detta inspelade material får dock inte publiceras utan medgivande från *ansvarig chef/utgivare*.

13:2 Barn och ungdomar

Vi ska ta särskild hänsyn till barn och ungdomar som medverkar i våra program och på webben. De har av naturliga skäl svårare att sätta sig in i konsekvenserna av att medverka i medier och det är vårt publicistiska ansvar att se till att deras integritet inte kränks. Det är också vårt ansvar att inte publicera uttalanden från barn och ungdomar som kränker integriteten hos deras föräldrar eller andra i omgivningen.

Ju yngre barnen är desto mer försiktiga måste vi vara, men även tonåringar som söker uppmärksamhet genom att gärna medverka i medier kanske inte alltid är medvetna om hur deras medverkan kan påverka deras liv för lång tid framöver.

Vi behöver inte ha föräldrars eller vårdnadshavares tillstånd för att intervjua barn i deras egen miljö, t ex skolor, förskolor (daghem), ute på stan eller på olika kaféer där äldre barn vistas. Med hänsyn till deras integritet är det däremot inte säkert att vi kan sända intervjuerna – i sådana fall kan en lösning vara att låta barnen vara anonyma i sändning.

Ibland kan det vara så att publicering inte ligger i föräldrarnas, men väl i barnets intresse – då måste vi överväga hur vi på bästa sätt kan värna barnets yttrandefrihet och samtidigt skydda det, t ex genom anonymitet. Andra gånger kanske det är föräldrarna som vill att deras barn ska framträda i medierna trots att det skulle kunna kränka barnets integritet – även då måste vi ta hänsyn till barnet och ge barnet anonymitet eller till och med avstå från publicering.

Om vi gör en överenskommelse med barn om att de ska gå till andra platser eller ger dem något slags uppdrag måste vi ha vårdnadshavares tillstånd, eftersom vi då ingår avtal med dem. Och det har barn inte rätt att göra annat än undantagsvis.

En annan sak är också att vi kan behöva tillstånd från skolan eller förskolan för att gå in och göra intervjuer, men det beror inte på att det krävs föräldratillstånd för själva intervjun utan på vad man har rätt att göra på enskilda platser.

På offentliga platser får vi inte bara spela in utan också fotografera minderåriga. Vi bör dock vara försiktiga vid publicering eftersom barnet kan leva under skyddad identitet eller vara gömt av andra skäl. Är man osäker bör man därför fråga föräldrar eller personal från skolan eller förskolan.

13:3 Dokumentärer och samhällsreportage

Sveriges Radios dokumentärer och långa samhällsreportage lägger ofta tonvikt på att lyfta fram enskilda människor och deras berättelser. Då måste vi vara extra uppmärksamma på den personliga integriteten. Balansgången mellan det personliga och privata är svår, liksom mellan personlig integritet och allmänintresse, och det ställer höga krav på vårt omdöme.

Det finns alltid minst två sidor av en relation eller händelse och om det råder tveksamhet inför en sändning bör alltid *ansvarig chef/utgivare* delta i diskussionen kring hur materialet ska presenteras och då ska alltid den andra, och i vissa fall den tredje, partens situation övervägas. Speciellt viktigt är det om barn medverkar i programmen eller på annat sätt kan påverkas av dem.

Dessutom är intervjupersonerna ofta ovana vid radions genomslagskraft och därför måste vi vara extra uppmärksamma och tydliga mot dem vi intervjuar.

13:4 Misstänkta, kriminella och vittnen

En brottsmisstänkt person är en av parterna i en rättsprocess. Som i all

annan bevakning bör alla parter höras även inom kriminaljournalistiken. Det sker också – även misstänkta som sitter häktade med restriktioner får normalt komma till tals i våra sändningar genom sina försvarsadvokater. Att låta en misstänkt själv höras i sändning är inte uteslutet, eftersom sådana inslag normalt balanseras av uppgifter om polisens misstankar mot henne eller honom. Vi måste också ta hänsyn till radions stora genomslagskraft.

Ansvarig chef/utgivare måste också avgöra om den personliga integriteten kränks, t ex om anhöriga till en misstänkt kan drabbas. Kanske finns det barn som vi ska ta extra hänsyn till.

En intervju med en efterspanad brottsling ska ha godkänts av *ansvarig chef* innan intervjun publiceras. Vi ska vara mycket restriktiva med att publicera sådana intervjuer.

Att intervju och träffa en brottsling kan i sig innebära en brottslig handling, t ex skyddande av brottsling.

Om vi sänder en intervju med en dömd person bör vi fundera på om intervjun i sig kan vara till men för den dömdes anhöriga eller för eventuella brottsoffer eller deras familjer.

Speciell eftertanke krävs om vi intervjuar personer som anses vara brottslingar i sina hemländer. Hemlandets rättssystem kan skilja sig mycket från det svenska. Vid osäkerhet ska *ansvarig chef* kontaktas.

Även intervjuer med brottsvittnen ställer stora krav på eftertanke. Vi måste överväga om intervjun i sig kan innebära fara för den intervjuade.

Om vi intervjuar ett vittne till ett brott ska vi vara medvetna om att hon eller han då kan vara förbrukad som vittne i en rättegång. Det kan ändå vara befogat att publicera en sådan intervju om det personen tillför vår rapportering är av mycket stor betydelse. Detta avgörs av *ansvarig chef*.

13:5 Begäran av polis att avstå från publicering

I samband med en polisinsats kanske vi ställs inför kravet att vi ska avstå från publicering. En sådan uppmaning från polisens eller åklagarens sida kan ha olika motiv: en brottsutredning kanske kan lida skada eller också kan publiceringen medföra allvarliga risker för liv och hälsa. I dessa fall är det *ansvarig chef* som fattar beslut.

13:6 Vägran att delta inget hinder för publicering

Om en person inte vill ställa upp på en intervju ska det inte hindra oss från att publicera. Vi ska då tydligt redovisa för publiken att personen har tackat nej.

Vi ska i sådana fall fundera på om det finns kända ställningstaganden i den aktuella frågan från den person som har tackat nej. I de fall redaktionen känner till personens uppfattning ska den redovisas, t ex genom citat, för att ge publiken möjlighet att skaffa sig en egen uppfattning i frågan.

Samma riktlinjer gäller om vi inte lyckats nå en person, under förutsättning att programmet inte innehåller allvarliga angrepp på den personen, och/eller om det inte har ett oavvisligt allmänintresse.

I vissa fall kan givetvis ett nej från en intervjuperson innebära att vi måste avstå från att publicera, t ex om en avgörande person inte vill vara med i ett granskande program, men vi ska så långt som möjligt fortsätta att driva våra journalistiska idéer genom att försöka hitta alternativa namn.

Den som blir intervjuad ska aldrig själv kunna "beställa" reporter. Det är Sveriges Radio som bestämmer vem eller vilka som ska intervjuas en viss person. Uppstår oklarheter kring detta ska *ansvarig chef* kontaktas.

13:7 Embargo

Grundregeln är att vi själva inom Sveriges Radio väljer vad, var och när vi ska publicera. Om vi ändå har tagit emot ett material som är förknippat med ett embargo i form av en publiceringstid bör vi stå fast vid det. Vi ska däremot bara i undantagsfall göra sådana överenskommelser om materialet bedöms ha ett stort allmänintresse. Om någon annan bryter embargot står det oss fritt att också publicera, vilket ska göras klart när vi accepterar uppgörelsen om embargo.

13:8 Betalning för intervju eller tips

Sveriges Radio betalar i normala fall inte för att en person ska ställa upp på en intervju, undantag finns för medlemmar av Författarförbundet som får avtalsenlig ersättning när de talar om sitt eget eller andras författarskap eller medverkar i paneler, debatter och samtal. Övriga undantag från denna riktlinje kan endast ges av *ansvarig chef*.

Däremot kan tipspengar betalas ut till personer som förser oss med information, men då måste vi alltid se till att vi i samband med utbetalningen inte röjer vår källa. Tipspengar ska godkännas av *ansvarig chef*.

14

Respekt för privatlivet

- 1 Namnpublicering och andra identifierande uppgifter
- 2 Hänsyn till anhöriga och drabbade
- 3 Utpekande av andra
- 4 Bilder på webben
- 5 Självmord
- 6 Begravningar
- 7 Döda, skadade eller saknade
- 8 Olycks- och katastrofplatser
- 9 Chockade, skadade och sörjande

Sveriges Radio ska respektera den personliga integriteten och vi rapporterar bara om människors privatliv om det har ett oavvisligt allmänintresse. Det finns inget hinder för oss att ta initiativ till en granskning av aspekter som rör någons privatliv så länge det finns ett oavvisligt allmänintresse.

Denna respekt gäller även offentliga personer, t ex politiker och kända personer, om det inte är så att händelsen påverkar deras tjänsteutövning, innebär ett lagbrott eller på annat sätt har ett uppenbart allmänintresse. Det räcker dock inte med allmän nyfikenhet.

Enligt sändningstillståndet ska vi i våra program respektera den enskildas privatliv och personliga integritet. Också under produktionsarbetet visar vi respekt för enskilda människor.

14:1 Namnpublicering och andra identifierande uppgifter

Vi är i grunden restriktiva när det gäller namnpublicering. Bara i undantagsfall namnges t ex misstänkta brottslingar. Det ska då finnas ett oavvisligt allmänintresse. Samma sak gäller namngivning av dömda.

Namnpublicering kan i vissa fall också vara motiverat för att utesluta andra personer från misstanke eller för att personerna ändå går att identifiera via andra fakta som är nödvändiga att publicera.

All namnpublicering ska, oavsett publiceringsform, godkännas av *ansvarig chef/utgivare*. Även om vi avstår från namnpublicering måste vi tänka på

att andra uppgifter, t ex yrke, ålder, hemort, röst eller uttryckssätt, kan leda till identifiering.

Ansvarig utgivare, som ju ensam är ansvarig för eventuella brott mot yttrandefrihetsgrundlagen, fattar alltid självständiga beslut oavhängigt av vilka beslut andra utgivare fattar i samma fråga. För Sveriges Radios del innebär det att publiceringsbeslut i en och samma kanal kan variera beroende på vilken redaktion eller kanal som sänder – så långt det är möjligt ska därför *ansvarig utgivare* informera om, och om nödvändigt diskutera, utgivarfrågor som berör andra ansvariga utgivare inom Sveriges Radio.

14:2 Hänsyn till anhöriga och drabbade

Vid namnpublicering, och andra identifierande uppgifter, ska vi också ta hänsyn till den namngivnas anhöriga, kanske finns det minderåriga barn som kan ta skada.

När vi berättar om brottsfall ska vi ta speciell hänsyn till brottsoffer och anhöriga till dem som är inblandade i brottet.

Vi ska vara vaksamma så att publiken inte genom våra program kopplar oskyldiga anhöriga till ett brott. Vi ska bara berätta om en brottslings familjeförhållanden och privatliv om detta har någon betydelse för själva bakgrunden till brottet och därmed ger ett relevant mervärde.

Om vi sänder intervjuer med dömda bör vi fundera på om intervjun i sig kan vara till men för den dömdes anhöriga eller för eventuella brottsoffer eller deras familjer.

14:3 Utpekande av andra

Vi måste vara uppmärksamma så att intervjuade, oavsett om de är namngivna eller ej, inte pekar ut andra personer på ett sådant sätt att deras privatliv kränks eller så att de förtalas.

14:4 Bilder på webben

På samma sätt som vi är restriktiva med namnpubliceringar är vi också försiktiga vid bildpubliceringar på webben. Om en bild kan uppfattas som kränkande för den personliga integriteten så är det en fråga för *ansvarig chef/utgivare*.

Även om en persons anletsdrag inte syns på bilden så kan också detaljer i klädsel och bakgrund avslöja identiteten.

Vi måste också tänka på att någon som vill identifiera en anonym person kan bearbeta även så kallade pixlade bilder.

14:5 Självmord

Vi är restriktiva när det gäller att ange självmord som dödsorsak. Att rapportera om ett självmord kan vara integritetskränkande och kan innebära stora men för de efterlevande. Undantag görs då det finns ett oavvisligt allmänintresse och beslut fattas då av *ansvarig chef* och/eller *ansvarig utgivare*.

Däremot kan vi i våra program självklart rapportera om självmord som fenomen.

14:6 Begravningar

Vi ska som regel bara bevaka eller rapportera från en begravning om familjen till den avlidne har gett sitt samtycke. Det ska finnas mycket starka skäl för att frångå denna princip.

Bevakning av en begravning ska ske med stor omsorg om de anhöriga och vi ska undvika närgångna intervjuer med sörjande.

14:7 Döda, skadade eller saknade

Vi ska alltid ta hänsyn till risken att anhöriga nås av uppgiften via vår rapportering innan de är underrättade på annat sätt. En anhörig ska inte nås av t ex ett dödsbud via radion. Det kan finnas skäl att frångå denna

princip om det gäller mycket högt uppsatta officiella personer och vi har en absolut säker bekräftelse.

Om det handlar om att namnge döda, skadade eller saknade personer så är det ett beslut för *ansvarig chef*.

Om vi avstår från att namnge kan det ibland leda till oro hos en större del av publiken än om vi valt att namnge. Vi ska därför sträva efter att minska kretsen för denna oro så mycket som möjligt genom att berätta fakta utan att det leder till identifiering. Sådana fakta kan t ex vara flyglinje, färjebolag, destination eller avgångsort.

14:8 Olycks- och katastrofplatser

När vi rapporterar från en olycksplats eller ett katastrofområde får vi givetvis inte uppträda på ett sådant sätt att det försvårar viktigt räddningsarbete.

Reportrar på plats måste vara extra uppmärksamma på den risken och i första hand inrikta arbetet på att snabbt få en uppfattning om olyckans eller katastrofens omfattning. Faktauppgifter tenderar att snabbt ändras och det är därför extra viktigt att stämma av fakta med mer än en källa.

Vi ska vara mycket försiktiga med att slå fast, eller spekulera i, antalet döda eller skadade. Under ett pågående nyhetskedje ska vi omedelbart rätta tidigare felaktiga faktauppgifter.

14:9 Chockade, skadade och sörjande

Vi ska undvika att intervjua personer som kan vara i chock eller på annat sätt är starkt känslomässigt berörda. Om vi ändå beslutar oss för att göra det så måste det ske med stor omsorg. Eventuellt chockade personer ska i första hand intervjuas om saker som de själva har varit med om. Det är inte lämpligt att be om allmänna omdömen. Det innebär också ett speciellt ansvar att avgöra om en intervju med en eventuellt chockad person verkligen ska publiceras.

15

Arbetsmetoder

- 1 Dold mikrofon
- 2 Hemliga inspelningar gjorda av andra
- 3 Telefonintervjuer
- 4 Inspelning av samtal för bakgrundsinformation
- 5 Miljöljud
- 6 Redigering av inspelade intervjuer
- 7 Vår rätt att göra inspelningar och fotografera
- 8 Följa med poliser eller brottslingar
- 9 Uppmaning till brott
- 10 Mikrobloggande som research- och kontaktverktyg
- 11 Offentlighetsprincipen

Enligt sändningstillståndet ska vi i våra program respektera enskildas privatliv och personliga integritet. Också under produktionsarbetet visar vi respekt för enskilda människor.

I det här kapitlet finns också en sammanfattning av de bestämmelser som reglerar vår rätt att göra inspelningar och fotografera.

15:1 Dold mikrofon

Huvudprincipen är att vi talar om för en intervjuad att en inspelning sker. Att arbeta med dold mikrofon tillhör inte vardagsrutinerna för Sveriges Radios redaktioner eller kanaler. Även om det inte finns något lagligt hinder att sända en inspelning gjord med dold mikrofon så kan det vara kränkande för den personliga integriteten och skada Sveriges Radios trovärdighet och anseende. Bara i mycket speciella fall, som måste bedömas av *ansvarig chef*, kan det vara försvarligt att sända dolda inspelningar.

Dold mikrofon ska inte användas enbart för att höja dramatiken kring ett inslag. Däremot kan det vara befogat att använda dold mikrofon om det inte går att få informationen på något annat sätt. Det kan t ex handla om att fånga uttalanden på band som är bärande för vår rapportering, t ex i speciella fall av undersökande journalistik, eller för att skydda våra egna medarbetares säkerhet vid t ex rapportering från farliga områden.

En inspelning med dold mikrofon av ett samtal där man inte själv deltar kan vara ett brott – olovlig avlyssning (buggning).

15:2 Hemliga inspelningar gjorda av andra

Om vi får tillgång till dolt inspelat material som någon annan än våra egna medarbetare har spelat in gäller principen att vi alltid ska ställa oss frågan om vi själva hade valt att använda dold inspelning vid motsvarande tillfälle.

Dessutom bör vi försöka klargöra om inspelningen gjorts på lagligt sätt eller om det rör sig om olovlig avlyssning, dvs buggning. Det finns inget förbud mot att sända olovliga avlyssningar men vi ska vid publicering vara medvetna om att vi därmed kan avslöja andra som brottslingar.

Var också uppmärksam på att inspelningen inte är manipulerad genom redigering.

Beslut om publicering av hemliga inspelningar gjorda av andra fattas av *ansvarig chef*.

15:3 Telefonintervjuer

Vi ska i regel uppge för personer som vi talar med i telefon att de blir intervjuade om så är fallet. I undantagsfall, efter klartecken från *ansvarig chef*, kan en inspelad telefonintervju sändas, trots att personen som intervjuats varit omedveten om inspelningen. Det handlar då nästan uteslutande om speciella fall av undersökande journalistik eller humorprogram.

15:4 Inspe­ling av samtal för bakgrunds­information

Utan att uppge det för den person vi talar med har vi rätt att spela in ett samtal där syftet är att få bakgrunds­information. Vill man senare publicera en inspe­ling av ett sådant bakgrunds­­samtal, som alltså inte är en regelrätt intervju, krävs medgivande från *ansvarig chef*. Vi ska då i efterhand informera den berörda om att inspe­ling har skett och kommer att sändas.

15:5 Miljö ljud

Vi kan alltid spela in miljö ljud med öppen mikrofon men vid utsändning måste vi ta speciell hänsyn så att inte någon enskild person som figurerar i bakgrunden av misstag misskrediteras.

Observera att en inspelning med dold mikrofon av ett samtal där man inte själv deltar kan vara ett brott – olovlig avlyssning (buggning).

15:6 Redigering av inspelade intervjuer

Vi ska redigera inspelade intervjuer med omsorg. Andemeningen i intervjuvaren får inte förändras genom redigering. Vi följer principen att ge plats för den intervjuades bästa argument.

Vid redigering av intervjuer i kontroversiella ämnen ska reportern se till att råintervjun sparas i minst sex månader. Vi ska också överväga möjligheten att lägga ut hela råintervjun på webben.

15:7 Vår rätt att göra inspelningar och fotografera

a) Offentliga platser

På offentliga platser får vi spela in och fotografera utan tillstånd eftersom alla har rätt att uppehålla sig där. Detta gäller om det inte strider mot den lokala ordningsstadgan för platsen. Offentliga platser är gator, vägar, torg, parker och liknande men inte offentliga byggnader (se vidare under c) Gallerior, sjukhus, skolor, fabriker mm)

Offentliga möten kan spelas in och fotograferas, men vi måste vid publicering tänka på att upphovsrättsliga regler kan gälla för sådana möten. Om någon framför eller visar ett upphovsrättsligt skyddat verk på en offentlig plats, t ex vid musikföreläsningar eller då någon läser högt ur en bok, gäller upphovsrättsliga regler.

När det gäller fotografier av konstverk som är permanent placerade utomhus på en offentlig plats får man publicera bilder på dem utan upphovsmannens tillstånd. Detta gäller bara permanenta konstverk, alltså inte tillfälliga utställningar utomhus.

Om ett framförande eller verk skulle höras eller synas i bakgrunden under en nyhetshändelse behöver man inte upphovsmannens tillstånd. Om nyheten gäller att en känd artist spelar i Sverige och vi därför intervjuar någon utanför arenan kan det eventuella ljud som läcker ut vara med i bakgrunden. Skulle en staty komma med på bild från en demonstration kommer inte det heller i konflikt med upphovsrättsliga regler. Skulle ett konstverk ha blivit saboterat kan vi fotografera det eftersom det är själva nyheten.

Även om vi har laglig rätt att fotografera på offentliga platser bör vi som huvudregel respektera förbipasserandes önskemål om att inte bli fotograferade.

Vi ska också vara försiktiga vid olycksplatser och brottsplatser där det kan finnas döda, skadade och chockade människor. Det kan strida mot bestämmelsen om respekten för den enskildas privatliv att publicera bilder på skadade eller offer.

På offentliga platser får vi också fotografera minderåriga. Vi bör dock vara försiktiga vid publicering av bilderna eftersom barnet kan leva under skyddad identitet, eller vara gömt av andra skäl. Är man osäker bör man därför fråga föräldrar eller personal från skolan eller förskolan.

b) Skog och mark

Med stöd av allemansrätten har var och en rätt att ströva i skog och mark under förutsättning att det inte orsakar skada. Eftersom vi har rätt att vara där har vi även rätt att spela in och fotografera om det inte orsakar skada i naturen.

c) Gallerior, sjukhus, skolor, fabriker mm

För så kallade enskilda platser, t ex kontor, inbyggda gallerior, sjukhus, skolor, industrilokaler, teaterlokaler, restauranger, butiker eller liknande,

gäller att den som disponerar platsen, t ex butiksinnehavaren eller fastighetsägaren, har rätt att bestämma vem som får vistas där och vad som får ske där, t ex inspelning, fotografering eller sändning därifrån.

Förbud kan meddelas muntligen eller t ex genom ett anslag, och bör som huvudregel respekteras.

När det gäller t ex konserter, utställningar och teaterföreläsningar på enskilda platser finns det ofta anslag om att inspelning eller fotografering inte får ske. Man ska respektera detta önskemål om man vill stanna kvar på platsen. Den som bestämmer över platsen kan alltså avvisa en besökare med hänvisning till att inspelning eller fotografering inte är tillåten. Det är dock viktigt att komma ihåg att den som medger eller förbjuder tillträde till platsen inte har någon rätt att bestämma över vad som slutligen publiceras. Hon eller han har heller ingen rätt att beslagta inspelningsutrustning, kamera eller inspelat material. Det kan dock finnas upphovsrättsliga skäl till att man inte kan spela in eller publicera inspelningar eller fotografier från t ex en teaterföreläsning.

Att stanna kvar på några av de ovan nämnda platserna kan vara en brottslig handling (olaga intrång). Ansvaret för den brottsliga handlingen ligger på den enskilda medarbetaren och inte på *chef* eller *ansvarig utgivare*.

d) Platser som allmänheten har tillträde till under vissa tider

Till vissa av de platser som nämnts under punkt c, har allmänheten tillträde under vissa tider på dygnet, t ex domstolslokaler (rättssalar se punkt f), myndighetsexpeditioner, kommunhus, allmänna kommunikationsmedel, väntsalor, gallerior, skolgårdar samt teater- och biograffoajéer. På de platserna får man vistas om man har ett behörigt ärende. Vi anser att det är ett behörigt ärende att göra en inspelning om det inte stör verksamheten på platsen eller i lokalen.

På dessa platser kan man inte göra sig skyldig till olaga intrång under öppettiderna.

e) Hemfridsbrott

Om man utan lov tränger in i, eller stannar kvar, i någon annans bostad gör man sig skyldig till hemfridsbrott. Som bostad räknas både permanenta och tillfälliga bostäder, t ex rum, hus med omgivande trädgård, fartyg, hotellrum, båthytt, tält och husvagn. Man måste alltså alltid i förväg ha tillstånd från den boende.

Man begår hemfridsbrott om man utan tillåtelse t ex går in i ett hus eller klättrar över ett staket in på en gård. Det är däremot inte brottsligt att gå in på en gård genom en grind för att söka någon i bostaden eller trädgården, såvida man inte redan vet att bostadsinnehavaren motsätter sig det, t ex genom ett anslag.

Även om bostadsdörren är olåst eller öppen gör man sig skyldig till hemfridsbrott om man utan tillstånd går in i bostaden. Detta gäller även om bostaden för tillfället är tom.

Man kan dock fotografera in i t ex trädgården utan att göra sig skyldig till brott, även om det sedan kan finnas etiska invändningar mot att publicera bilden.

f) Rättssalar

I rättssalar är det vid offentliga domstolsförhandlingar tillåtet att spela in ljud och även sända sådant material utan tillstånd av någon part.

Rättens ordförande kan förbjuda ljudinspelning om hon eller han bedömer att ordningen under rättegången störs av den tekniska utrustningen, t ex skrymmande mikrofoner eller att någon måste flytta mikrofonen mellan olika personer under förhandlingarna. Det bästa är att ta kontakt med rättens ordförande i förväg och komma överens med henne eller honom om lämplig placering av mikrofon, detta för att

undvika diskussioner vid själva rättegången. Hänvisa vid behov till 5 kap 9 § rättegångsbalken.

Vid domstolsförhandlingar kan rätten, om någon part känner sig störd, förbjuda inspelning.

Eftersom rättens egna bandinspelningar är offentliga har man rätt att begära en kopia av dem. Om man nekas en kopia ska man alltid begära uppgift om hur beslutet kan överklagas.

Inne i rättssalar råder fotoförbud. Man får dock fotografera i korridorerna utanför rättssalen liksom ta fotografier utifrån och in i rättssalen, bara man inte passerar tröskeln, även om det sedan kan finnas etiska invändningar mot att publicera bilden.

g) Brottsplatser

Journalister på brottsplatser måste lyda polisens ordningsanvisningar men ska alltid hävda sin rätt att få arbeta. Polisen kan inte gripa en journalist eller tekniker bara för att hon eller han befinner sig på platsen för ett brott och utför sina arbetsuppgifter. De kan däremot höras av polisen om sina iakttagelser men måste förstås hålla på den tystnadsplikt som omfattar källor som vill vara anonyma.

Polisen får inte kräva att få ta del av inspelat material. Om ett sådant krav ställs, tag kontakt med Programsekretariatet.

h) Skyddsobjekt

Man får inte fotografera skyddsobjekt med fotoförbud (t ex militära anläggningar). På dessa platser finns det skyltar om fotoförbud och dem ska man följa. Kom ihåg att bilder tagna från luften, t ex från en helikopter, kan beröra skyddsobjekt med fotoförbud. Skyddsobjekt får inte heller avbildas på annat sätt.

15:8 Följa med poliser eller brottslingar

Att följa poliser i deras arbete kan innebära en risk för att man begår brott, t ex hemfridsbrott. Dessutom kan det vara diskutabelt utifrån integritets- och trovärdighetssynpunkt att Sveriges Radio uppträder tillsammans med polisen.

Att följa med brottslingar i samband med brottshandlingar kan få till följd att man själv begår brott, t ex medhjälp eller skyddande av brottsling.

Sveriges Radios medarbetare ska bara i mycket speciella fall, och då efter beslut av *ansvarig chef*, delta i polisens arbete eller följa med brottslingar.

15:9 Uppmaning till brott

Vi ska aldrig rapportera så i detalj om ett brott eller en våldshandling att rapporteringen i sig riskerar att uppmuntra till, eller lära ut tekniken för, att utföra ett brott. Det skulle kunna vara uppvigling som är ett brott mot yttrandefrihetsgrundlagen.

15:10 Mikroblogger som research- och kontaktverktyg

Mikroblogger kan användas med det huvudsakliga syftet att inhämta information, t ex för att bevaka politikernas publiceringar på olika mikroblogger eller för att kartlägga olika typer av nätverk.

Medarbetare som mikroblogger i tjänsten ska följa Sveriges Radios programregler, yttrandefriheten är alltså underordnad kravet på saklighet och opartiskhet.

Ansvarig chef ska vara informerad om mikrobloggerandet.

Ansvarig utgivare har inget ansvar för mikrobloggerinlägg på externa plattformar. Det innebär att medarbetare personligen är ansvariga för det de skriver i flödet. Därför åligger det *ansvarig chef* att informera medarbetare om detta.

Undantagsvis kan ett förtäckt deltagande, det vill säga användandet av falsk identitet, vara motiverat i samband med t ex undersökande journalistik. Användandet av falsk identitet i mikrobloggar jämförs här med användandet av dold mikrofon (se 15:1 Dold mikrofon). Beslut om försök med falsk identitet tas alltid i samråd med *ansvarig chef* eller arbetsledare med delegerat ansvar.

15:11 Offentlighetsprincipen

Handlingar som finns hos myndigheter och kommunalt ägda bolag är till största delen allmänna och offentliga. I vissa fall kan dock en del uppgifter vara sekretessbelagda enligt offentlighets- och sekretesslagen.

Om vi får beskedet att en uppgift är sekretessbelagd ska vi alltid kräva att få ett beslut med hänvisning till en paragraf i offentlighets- och sekretesslagen och information om vart vi ska vända oss för att överklaga. Myndigheter har skyldighet att snabbt fatta beslut i sekretessfrågor. Även datalagrade uppgifter omfattas av offentlighetsprincipen och ska lämnas ut om det kan ske med hjälp av tillgängliga dataprogram eller med enkla bearbetningar.

16

Material från andra än Sveriges Radios redaktioner

- 1 Andra public service-bolag
- 2 Nyhetsbyråer, forskare, institutioner, myndigheter m fl
- 3 Extern medverkan och produktionsbolag
- 4 Samarbete inom kultur och musik
- 5 Pressmeddelanden
- 6 VMA – Viktigt meddelande till allmänheten
- 7 Myndighetsmeddelanden
- 8 Trafik- och service rapporter
- 9 Konstitutionellt dödsfall
- 10 Länkar till andras webbsidor
- 11 Interaktivitet och material från publiken

16:1 Andra public service-bolag

I speciella sammanhang kan det vara motiverat med ett redaktionellt samarbete mellan Sveriges Radio och SVT eller UR. Ett sådant samarbete ska då godkännas av *ansvarig chef*.

Däremot samarbetar vi mer regelbundet med våra nordiska public service-kollegor men då måste vi tänka på att de är bimediala. Det innebär att ett radiosamarbete också kan resultera i tv-inslag om inte något annat avtalats i förväg.

Anledningen till denna skenbara motsättning är att den svenska public service-verksamheten, till skillnad från det som gäller i våra grannländer, bygger på att Sveriges Radio och SVT ska konkurrera för att skapa ökad mångfald.

16:2 Nyhetsbyråer, forskare, institutioner, myndigheter m fl

Sveriges Radio, liksom de flesta andra mediebolag, förlitar sig på material som levereras till oss via nyhetsbyråer och andra bolag, t ex för finansiell information. En noggrann utvärdering måste göras av varje sådan leverantör innan vi gör en uppgörelse. Dessa leverantörers förmåga att förse oss med pålitlig information ska löpande utvärderas.

Om vi i våra program använder information eller fakta som tagits fram av andra externa informationskällor, t ex institutioner, myndigheter, experter eller forskare, ska vi alltid ange för publiken var informationen kommer ifrån. Det gäller också om vi använder ett faktaunderlag citerat av en nyhetsbyrå. Vi ska inte förlita oss på deras källkritik.

Ibland kan det vara befogat att vi beställer hjälp med faktainsamlingen från en extern part som t ex SCB. En sådan beställning ska då vara godkänd av *ansvarig chef* och det ska framgå för publiken att vi själva inte har samlat in de fakta som rapporteringen bygger på.

I våra program förekommer också redaktionellt material som vi har hämtat från andra internationella nyhetsförmedlare, t ex utländska tv-bolag. Den medarbetare som ställer samman ett sådant material ansvarar för att redaktionens riktlinjer är uppfyllda.

16:3 Extern medverkan och produktionsbolag

Vi ska verka för mångfald i utbudet – i våra program medverkar därför bl a författare, musiker, debattörer, dramatiker, artister, krönikörer, underhållare, forskare, komiker och frilansjournalister och vi är angelägna om mångfald när det gäller både deras bakgrund och perspektiv.

Vi ska också ha variation när det gäller produktionsformer. Förutom att vi har en stor egen programproduktion så köper vi in program och reportage gjorda av andra, t ex produktionsbolag och frilansar. På musik- och kulturområdet samarbetar vi dessutom med t ex teatrar och konsertarrangörer.

För att inte Sveriges Radios oberoende och trovärdighet ska kunna ifrågasättas måste alla uppdrag till andra ske i enlighet med public service-uppdraget. Om ett produktionsbolag eller en frilans svarar för produktionen gäller Sveriges Radios riktlinjer och programregler på samma sätt som om vi själva hade producerat.

Ett grundläggande krav på de produktionsbolag Sveriges Radio anlitar är att de i alla avseenden är seriösa och iakttar god sed på marknaden.

Det ska alltid finnas ett kontrakt mellan Sveriges Radio och frilansen/ produktionsbolaget och av kontraktet ska bägge parter rättigheter, skyldigheter och åtaganden framgå. Kontakta vid behov Programsekreteriatet för råd i samband med kontraktsskrivningen.

16:4 Samarbeten inom kultur och musik

I Sveriges Radios uppdrag ingår att göra föreställningar, konserter och andra kulturhändelser tillgängliga för hela publiken genom samarbeten med kulturinstitutioner och fria kulturproducenter på skilda områden i hela Sverige. Vi ska alltså samarbeta med t ex teatrar och konsertarrangörer för att kunna sända pjäser och konserter av olika slag.

Dessa samarbeten innebär att vi kommer överens med exempelvis en teater om hur och när vi kan spela in eller direktsända en pjäs. Vår samarbetspartner kan då varken helt eller delvis stå för kostnaderna för Sveriges Radios sändning eftersom det skulle innebära otillåten sponsring. När vi samarbetar med kulturinstitutioner och liknande måste vi alltså själva stå för samtliga kostnader för vår sändning och användning på webben.

En annan typ av samarbete är när vi tillsammans med t ex en konsertarrangör planerar och genomför en konsert. Även i sådana fall måste vi betala för alla våra kostnader för sändning och eventuell webbanvändning. Däremot kan vår samarbetspartner svara för de merkostnader som uppstår för att vi sänder från en plats utanför våra studior, t ex kostnaderna för publikljud, scen, dekor mm.

Det är inte heller tillåtet att låta arrangören stå för vissa av våra kostnader i utbyte mot exempelvis ett masterband av konserten.

Vid osäkerhet om samarbeten kontakta Programsekretariatet.

16:5 Pressmeddelanden

Vi publicerar aldrig ett obearbetat pressmeddelande, oavsett om det är skrivet, inspelat eller filmat, om det inte är själva meddelandet i sig som granskas.

Pressmeddelanden ska betraktas som faktainformation och/eller partsinlägga och varje redaktion ska stå för en egen, fristående, journalistisk bearbetning. Däremot kan vi på webben länka till ett pressmeddelande om det ger ett journalistiskt mervärde.

16:6 VMA – Viktigt meddelande till allmänheten

Verksamheten regleras genom ett avtal mellan Sveriges Radio och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB).

Viktigt meddelande till allmänheten, VMA, sänds i radio och tv enligt följande:

1. Varningsmeddelande sänds omedelbart i situationer då det finns en omedelbar risk för skada på liv, hälsa, egendom, i miljön eller vid risk för spridning av en allvarlig smittsam sjukdom.
2. Informationsmeddelande sänds, utan krav på omedelbarhet, för att förebygga och begränsa skador på liv, hälsa, egendom, i miljön och vid smittspridning.

VMA-meddelanden i radio är det snabbaste, och ibland det enda, sättet att varna och ge instruktioner till befolkningen vid stora olyckshändelser eller andra svåra störningar av samhällsfunktionerna.

Vid riktigt allvarliga lägen kombineras radions VMA-meddelanden med att ljudlarm hörs över den drabbade orten/platsen. Sirenlarmer betyder att allmänheten ska gå inomhus, stänga fönster, slå av ventilationsanläggningar och lyssna på radion för mer information. Sändningsledningen ansvarar för de första två varningssändningarna.

Den lokala kanalen eller Sändningsledningen fortsätter att ge lyssnarna information till dess att den som begärt VMA bedömer att faran är över.

Följande har rätt att begära VMA:

Räddningschef/räddningsledare, polis, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), länsstyrelser, Strålsäkerhetsmyndigheten, smittskyddsläkare, företag med farlig/giftig produktion, Kustbevakningen, Luftfartsverket (LFV), Sjöfartsverket, Regeringskansliet, kommuner, landsting samt el- och telebolag.

Begäran ska alltid gå via en SOS-central direkt till Sändningsledningen i Radiohuset i Stockholm.

Myndigheterna har ansvar för att utforma meddelandet så att det blir begripligt och klart.

16:7 Myndighetsmeddelanden

När det gäller situationer som inte bedöms som livsfarliga på kort sikt ska vi kostnadsfritt sända meddelanden som är av vikt för allmänheten om en myndighet begär det. Det kan t ex handla om inställda skolskjutsar på grund av snöoväder eller avbrott i el- och vattenförsörjning. Sveriges Radio ska se till att meddelandet ges en lämplig utformning och att det inte stör programverksamheten.

16:8 Trafik- och servicerapporter

Trafik- och servicerapporter är en del av vårt redaktionella utbud och det är vi själva som enligt journalistiska principer bestämmer vad, när och hur vi sänder.

Nyheter om olyckor och annat som stör trafiken är en viktig del liksom förseningar för t ex bussar, tåg och tunnelbana. En annan del är servicemeddelanden om störningar i infrastrukturen, t ex elavbrott, teleproblem eller störningar i vattenförsörjningen.

Genom att informera, varna eller ge besked om när ett fel eller en störning är avhjälpt så underlättar vi vardagen för lyssnarna.

Sändningsledningen/trafik- och serviceredaktionen är generös i sin bedömning av trafik- och servicemeddelanden. Det är av stort värde för lyssnarna i det berörda området att veta att Sveriges Radio informerar när vardagens rutiner störs.

16:9 Konstitutionellt dödsfall

Ett konstitutionellt dödsfall (omfattar kungen, tronföljaren och statsministern) är en angelägenhet för hela företaget och ska hanteras enligt särskilda rutiner.

Ekot ska för Sveriges Radios räkning kontrollera uppgifterna om ett konstitutionellt dödsfall och publicera nyheten på webben eller i radio först, dvs innan någon annan kanal eller redaktion gör det. Dessutom brukar vi ändra musikutbudet i samtliga kanaler.

Övriga dödsfall inom kungafamiljen eller regeringen betraktas som "stor nyhetshändelse" och hanteras också enligt särskilda rutiner (se aktuellt dokument på internwebben).

16:10 Länkar till andras webbsidor

Sveriges Radios grundprincip är att vi är generösa med relevanta länkar – rätt använda ökar de vår trovärdighet och ger våra besökare möjlighet till fördjupning.

Liksom för all annan publicering är det slutligen *ansvarig chef/utgivare* som bestämmer, men vid osäkerhet kan Digitala medier ge tips och råd.

Undantag:

Vi ska inte länka till sidor som företräder odemokratiska och främlingsfientliga intressen, förespråkar användning av droger, visar pornografi, uppmanar till brottslig verksamhet eller tipsar om hur man bryter mot lagar. Vi länkar inte heller till sidor som vi kan konstatera innehåller upphovsrättsligt skyddat material utan upphovsmannens tillstånd.

Denna princip gäller med undantag för extraordinära situationer då det finns särskilda journalistiska motiv att länka till vissa av dessa sidor. Beslut fattas då av *ansvarig chef/utgivare*.

Vi måste också göra en bedömning av att inget på de sidor vi länkar till direkt strider mot olika journalistiska avvåganden Sveriges Radio kan

ha gjort – exempelvis om någon valt att namnpublicera där vi själva avstår.

För att minimera risken att någon tror att Sveriges Radio står bakom innehållet även på den sida vi länkar till, ska det tydligt framgå att det handlar om en länk som går till en extern sida.

Alla länkar till externa webbplatser ska öppnas i ett nytt fönster.

I de fall redaktionen använder sig av statiska länklistor ska dessa gås igenom regelbundet. Huvudprincipen ska dock vara att länkarna publiceras i relevanta sammanhang.

På [nyhetssidor](#) ska vi vara särskilt uppmärksamma så att vi inte gynnar vissa intressen. Självklart ska vi inte gynna ett enskilt politiskt parti, men det kan ändå finnas skäl att länka till något som finns på partiets webbplats. Detsamma gäller ett företags webbplats. Där kan finnas en kommuniké om ekonomiska frågor som är värd att visa våra läsare, utan att det kan anses att företaget gynnas.

I våra bloggar följer vi den kutym som finns för [bloggar](#), där länkarna förekommer inlagda i löpande text utan att speciellt märkas ut. Detsamma gäller när vi journalistiskt kommenterar andras bloggar, eller då vi återrapporterar material från andras bloggar – då följer vi rådande praxis att länka tillbaka. Samma princip bör även tillämpas på vanliga programsidor. Precis som i all annan publicering ska speciell försiktighet gälla om vissa intressen kan gynnas.

I radioprogrammen är vi däremot restriktiva med att nämna andras webb-adresser eftersom det kan strida mot kravet på opartiskhet eller bestämmelsen om att vi inte ska gynna någon part kommersiellt.

16:11 Interaktivitet och material från publiken

Det ska tydligt framgå vad som är SR-material och vad som kommer från vår publik. Vi ska också tydligt ange varifrån publikgenererat material kommer.

Var extra uppmärksam vid publicering av bilder tagna av publiken. Vi måste veta något om omständigheterna när bilden togs, att de människor som eventuellt syns på bilden skildras i rätt sammanhang och med rätta namn, innan vi publicerar den.

Även om kvaliteten på en bild från publiken inte är den bästa kan den förmedla dramatik och känslor som motiverar en publicering.

Om vi på vår webb ber publiken skicka in bilder bör följande text finnas med: ”Genom att skicka in din bild intygar du att du har upphovsrätten till bilden samt att Sveriges Radio får rätt att använda den i sin verksamhet. Ange din e-postadress eller telefonnummer om du vill att Sveriges Radio kontaktar dig.”

Publiken kan i olika forum, eller i anslutning till artiklar på webben, ges möjlighet att kommentera de ämnen som har tagits upp. Kommentarererna kan dels handla om själva programmen eller webbartiklarna i allmänhet, dels om det som tas upp i programmen eller artiklarna. I ett diskussionsforum kan en debattör ta upp i princip vilket ämne som helst.

För olika diskussionsforum och kommentarsfunktioner på webben som efterhandsmoderas gäller inte YGL och *ansvarig utgivares* ensamansvar. Det blir alltså debattörerna själva som blir ansvariga för det de skriver. För efterhandsmoderade forum gäller lagen om elektroniska anslagstavlor och enligt den har Sveriges Radio en övervakningsplikt. Det innebär att det för varje diskussionsforum eller kommentarsfunktion måste finnas en ansvarig som är skyldig att ta bort inlägg som innebär uppvigling, hets mot folkgrupp, barnpornografibrott, olaga våldsskildring

och upphovsrättsintrång. Även om Sveriges Radio bara har övervakningsplikt ska vi dock följa samma regler som för sändningarna och därför se till att reglerna i sändningstillståndet följs.

I webbverktyget för olika diskussionsforum och kommentarsfunktioner ska det finnas regler så att debattörerna kan ta del av vad som gäller för deras inlägg.

En SR-medarbetare måste läsa inläggen minst två gånger per dag – huvudregeln är att vi inom 24 timmar måste ha gått igenom alla inlägg, för nyhets- och aktualitetsartiklar måste det ske inom 12 timmar. (För ytterligare information, se ”Policy om kommentarsfunktioner” på internwebben.) Upptäcks inlägg som strider mot reglerna ska de tas bort skyndsamt. Vid osäkerhet kan juristerna på Programsekretariatet ge råd.

I nyhets- och aktualitetssammanhang är vi restriktiva med [publikomröstningar på webben](#). Dessa bygger inte på ett representativt urval vilket måste betonas när resultatet presenteras på webben. Om vi i undantagsfall presenterar sådana omröstningar i våra program måste vi understryka att det rör sig om resultat som inte är tillförlitliga.

Vid interaktivitet med publiken måste vi också vara uppmärksamma på att de som hör av sig till oss via t ex telefon, sms eller e-post kanske inte är de som de utger sig för att vara och vi måste förhålla oss källkritiska till deras uppgifter.

17

Lyssnarkontakt, kritik och hot

- 1 Klagomål från publiken
- 2 Bemöta extern kritik
- 3 Rättelse – beriktigande
- 4 Genmäle – bemötande
- 5 När det är Sveriges Radio som granskas i medierna
- 6 Hot

Vi ska så långt som möjligt besvara eller bemöta allmänhetens åsikter om det vi gör, oavsett om dessa åsikter når oss via telefon, brev, e-post eller andra medier.

Anser vi att kritiken är befogad ska vi vidta åtgärder. Anser vi den obefogad bör vi på ett korrekt sätt bemöta den. Publiken gör ingen skillnad på material som vi har producerat själva och på material som vi har köpt in. Vårt ansvar gentemot publiken är därför detsamma.

Varje redaktion bör ha ett system för hur kritik och klagomål som rör redaktionen hanteras så att det enkelt går att upptäcka om samma fråga återkommer.

17:1 Klagomål från publiken

Klagomål på våra program, webbartiklar och övriga utbud ska tas på allvar. Den som tar emot klagomål förutsätts ta ställning till om den som klagat har en väl genomtänkt synpunkt. Beroende på klagomålets art ska personen hänvisas till rätt ställe, t ex Granskningsnämnden, Sveriges Radios lyssnarservice eller *ansvarig chef*.

17:2 Bemöta extern kritik

Då och då utsätts vi för extern kritik i t ex medier. Befogad kritik ska bemötas. Det är i första hand *ansvarig chef* som bemöter kritik mot redaktionen/kanalen eller utbudet och det sätt vi bedriver vårt arbete på. I det ligger också en skyldighet att offentligt gå ut och försvara redaktionens medarbetare.

17:3 Rättelse – beriktigande

Gäller kritiken att vi har haft sakfel, och det är oomtvistligt att så är fallet, ska vi rätta till felet. En rättelse ska för övrigt ske även om ingen utomstående part kräver det.

Det räcker inte att sända rätt version utan det ska tydligt framgå att det är en rättelse.

På webben publicerar vi rätt version och ett påpekande om att texten är ändrad på grund av tidigare faktafel.

Ibland kanske vi har uttryckt oss otydligt utan att vi har haft direkt fel. Då ska vi göra ett förtydligande.

Om vi tror att kritiken kommer att leda till en anmälan till Granskningsnämnden eller till en juridisk tvist ska vi kontakta *ansvarig chef* som i sin tur kanske behöver konsultera Programsekretariatet.

En begäran om rättelse ska behandlas skyndsamt. Om vi går med på en rättelse ska den sändas så snart det kan ske i ett för publiken naturligt sammanhang.

Rättelser minskar inte vår trovärdighet utan ökar den.

17:4 Genmäle – bemötande

Om enskilda individer, företag, organisationer eller liknande har angripits ska i princip alltid den eller de som har utsatts för kritik ges utrymme för ett bemötande. Även programledaren kan hantera sådan kritik genom kritiska frågor eller genom att redovisa den angripna partens åsikter. Uppstår oklarheter kring denna fråga ska *ansvarig chef* alltid kontaktas.

Vi ska också överväga om vi i efterhand ska ge möjlighet till genmäle. Det kan ske i intervju- eller telegramform och bör ske så skyndsamt som

möjligt. Har vi sökt en person och denne avböjer att medverka, ska det framgå för publiken.

En begäran om genmäle ska behandlas skyndsamt.

Om vi går med på ett genmäle ska det sändas så snart det kan ske i anslutning till ett program av samma eller likartad karaktär som det program där felet begicks. Dessutom ska det publiceras på webben.

Om en begäran om genmäle avvisas finns särskilda regler för hur det ska utformas och det är en uppgift för *ansvarig chef*.

Genmäle är inte detsamma som rättelse (beriktigande). Vi har skyldighet att ge utrymme för rättelser om vi har haft felaktiga uppgifter.

17:5 När det är Sveriges Radio som granskas i medierna

Vår rapportering måste vara korrekt och opartisk även om det är vårt eget innehåll eller Sveriges Radio som företag som granskas eller är i fokus för nyheten. Vi måste då vara extra vaksamma så att vår opartiskhet inte kan ifrågasättas och att medarbetarna inte hamnar i intressekonflikter.

Det ska också finnas en klar redaktionell åtskillnad mellan den redaktion som rapporterar om nyheten och den som företräder företaget. Vi ska också hålla språklig distans och inte referera till Sveriges Radio som "vi" eller till innehållet som "vårt".

17:6 Hot

Ibland riktas hot mot hela företaget, en redaktion eller en enskild medarbetare i tjänsten och Sveriges Radio tar dessa hot på mycket stort allvar. Hot i form av brev eller annat ska omedelbart lämnas till redaktionens eller avdelningens säkerhetsansvariga för vidarebefordran till Sveriges Radios säkerhetsavdelning.

18

Språket

- 1 Begripligt
- 2 Levande
- 3 Korrekt
- 4 Dialekt och brytning
- 5 Engelska och andra främmande språk
- 6 Svordomar
- 7 Ord och begrepp med reklameffekt
- 8 Värdeladdat eller diskriminerande språkbruk
- 9 Det talade språket
- 10 Det skrivna språket
- 11 Språkrådgivning

Språket i Sveriges Radio ska kännetecknas av gott om-döme och användas med medvetenhet. Lyssnaren ska utan störningar kunna uppfatta och tillgodogöra sig innehållet i våra sändningar. Kravet på god språklig kvalitet gäller för alla våra radioprogram samt vårt utbud på webben, i poddradion och för andra publiceringsätt.

Enligt sändningstillståndet har Sveriges Radio ett särskilt ansvar för det svenska språket och dess ställning i samhället, och vidare ska språkvårdsfrågor beaktas i verksamheten. Vi har alltså ett ansvar för ett vårdat språk i radion.

De grundläggande tankarna om språket är att det ska vara begripligt, levande och korrekt. Med tanke på vår genomslagskraft ska språket också anpassas till sammanhanget, publiken, programmets syfte och sändningstiden.

I våra program använder vi oss av ett vårdat talspråk medan texter som publiceras i skriftlig form ska anpassas till skriftspråk och de regler som gäller för det skrivna ordet.

Skriftspråk är för ögonen – talspråk är för öronen och därför perfekt för radio.

Riktlinjerna för språket gäller också för sändningar och annan publicering på de nationella minoritetsspråken samt för övriga språk inom Sveriges Radio.

18:1 Begripligt

Som medarbetare i Sveriges Radio ska vi använda ett språk som så många som möjligt i publiken förstår. Begripligheten ökar med god artikulation, rätt betoning och korrekt uttal. Ett väl avvägt taltempo och pausering hjälper lyssnaren att uppfatta och ta till sig information.

Vi måste också tolka experter som använder svåra ord eller termer från fackspråket och förklara innebörden när intervjupersoner använder jargong, slang eller modeord som inte tillhör allmänspråket.

18:2 Levande

Ett levande språk innebär bland annat att man är närvarande i det som sägs och använder sig av språkets möjligheter till variation när det gäller stil, uttrycksformer och nyanser. Ett personligt engagemang i det som sägs ökar lyssnarens uppmärksamhet. Ett levande språk innefattar också omsorg i ordval och formuleringar och gärna en kreativ och nyskapande användning av svenska språket.

18:3 Korrekt

Publiken förväntar sig att Sveriges Radio ska stå för hög kvalitet också när det gäller språket. En korrekt språkbehandling inger förtroende och ökar dessutom trovärdigheten i sak. Genom att uttrycka oss språkriktigt minskar vi störningsrisken så att lyssnaren kan koncentrera sig på vad som sägs eller skrivs i stället för att distraheras av språkproblem.

18:4 Dialekt och brytning

Tal på dialekt eller bruten svenska är en del av den språkliga mångfald som finns i Sverige och både medarbetare och medverkande har rätt till sitt eget språk. Om dialekten eller brytningen någon gång går ut över begripligheten är det medarbetarens uppgift att förklara det som kan vara oklart för lyssnaren.

18:5 Engelska och andra främmande språk

Om intervjuer i allmänna program görs på engelska eller andra främmande språk ska innehållet översättas eller sammanfattas i direkt anslutning till det som sägs, så att de lyssnare som inte förstår utländska språk kan följa samtalet och tillgodogöra sig det som sägs.

18:6 Svordomar

Omotiverade svordomar ska inte förekomma, medan de kan vara befogade i speciella fall, till exempel av dokumentära eller konstnärliga skäl. "...alla som kan uppfattas som företrädare för SR, SVT eller UR bör visa särskild medvetenhet vid bruk av svordomar i programmen. Vi rekommenderar därför återhållsamhet i användningen." Så står det i den policy som gäller för alla de tre programbolagen.

18:7 Ord och begrepp med reklameffekt

Enligt sändningstillståndet får Sveriges Radio inte sända reklam eller otillbörligt gynna vissa företag. Ord och begrepp som har reklameffekt ska därför undvikas eller, där de är nödvändiga för sammanhanget, användas med omdöme. Det gäller till exempel namn på sponsrade arenor och idrottslag samt produktnamn med karaktär av varumärken.

18:8 Värdeladdat eller diskriminerande språkbruk

Kravet på opartiskhet för Sveriges Radio innebär bland annat att vi måste vara uppmärksamma på att vissa ord och uttryck är eller kan uppfattas som värderande. Vi ska vara särskilt medvetna så att vi inte med ord eller uttryck utpekar eller diskriminerar personer på grund av kön, etnicitet, ålder, funktionsnedsättning eller sexuell läggning.

18:9 Det talade språket

I radio strävar vi efter ett vardagligt och vårdat språk, en talad svenska som används och förstås av den stora allmänheten här och nu.

Det talade språket har sina egna särdrag som skiljer sig från skriftspråket. Ett skrivet manus måste därför anpassas till ett muntligt framförande. Samtidigt skiljer sig radiospråket från annan muntlig kommunikation där talare och lyssnare ser varandra. I radio måste den information som sker med gester och mimik förmedlas med hjälp av språket och rösten. Det som sägs måste också vara omedelbart begripligt eftersom lyssnaren inte kan ställa frågor om den inte förstår.

Det är också viktigt att vi tar reda på det rätta uttalet av både svenska och utländska personnamn och geografiska namn, liksom speciella uttryck på främmande språk. Hjälp med uttalet kan man få t ex genom att lyssna på Sveriges Radios språkdatabas Dixi.

18:10 Det skrivna språket

För de texter som publiceras på webben och i olika skrifter som når en allmän publik gäller samma krav på god kvalitet som för det talade språket i våra sändningar. Radiomanus måste därför anpassas om de ska publiceras i skriftlig form på t ex webben.

För dessa texter gäller skriftspråk och de allmänna skrivregler som finns för svenska språket. Aktuella regler finns bland annat i Sveriges Radios språkdatabas Dixi, på utbildningsplattformen och i Svenska skrivregler. Var också noga med korrekt stavning av namn.

18:11. Språkrådgivning

Till Sveriges Radios språkvårdare kan man som medarbetare alltid vända sig för hjälp med språkfrågor, t ex när det gäller ordval, uttal, formuleringar och skrivregler.

19

Radion ett ljudmedium

- 1 Ljud i programmen
- 2 Hörbarhet

19:1 Ljud i programmen

En konsekvent ljudbild ökar både den subjektiva och objektiva trovärdigheten i våra program. De ljud vi använder ska ha en koppling till innehållet, annars är risken att vi försämrar begripligheten istället för att underlätta för lyssnarna. Genom att berätta vad vi ser och känner och vilka dofter vi förmimmer när vi gör våra inslag och program så ger vi också lyssnarna mer information än det de själva kan höra.

Redan när man planerar en intervju eller en inspelning bör man tänka på hur ljud kan förstärka lyssnarens intryck, kanske räcker det med att be att få träffa en intervjuperson i rätt ljudmiljö.

Försök också undvika telefonintervjuer. Ibland kan det dock vara befogat när det är viktigare att snabbt berätta något än att vi är på plats.

19:2 Hörbarhet

Vi vill att människor ska kunna höra de program vi gör och vi har ett särskilt ansvar för att människor med funktionsnedsättning, t ex nedsatt hörsel, kan ta del av våra program. Därför måste hörbarheten löpa som en röd tråd i vårt arbete med att göra radioprogram.

Kännetecknande för Sveriges Radios sändningar är:

- en väl avvägd mix mellan tal och bakgrundsljud eller musik
- att när talet är bärande i våra program ska det prioriteras i ljudbilden
- tydlighet, både ljudmässigt och språkligt
- välljud, dvs att det låter bra och är tilltalande för örat
- avsaknad av störningar och ovidkommande ljud
- en kontinuerligt god ljudkvalitet
- en jämn ljudnivå över tiden
- god artikulation, vi förmedlar tydliga röster
- ett behagligt taltempo med variationer och tydliga pauser
- engagemang och närvaro i berättandet.

20

Webben

- 1 Språk
- 2 Upphovsrätt för bilder
- 3 Bildbehandling
- 4 Kränkande bilder och anonymitet
- 5 Starka bilder på webben
- 6 Annat upphovsrättsligt skyddat material på webben
- 7 Program på webben och nedladdning
- 8 Länkar till andras webbsidor
- 9 Länkar från andra till Sveriges Radios webb
- 10 Länkar mellan Sveriges Radios egna sidor
- 11 Anonymitet och källskydd på webben
- 12 Bloggar
- 13 Mikrobloggande i programverksamheten
- 14 Interaktivitet och material från publiken
- 15 Bilder från publiken
- 16 Diskussionsforum och kommentarsfunktioner
- 17 Publikomröstningar
- 18 Ansvarig utgivare
- 19 Rättelse – beriktigande
- 20 Genmäle – bemötande
- 21 Granskningsnämnden

Allt som står i den här publicistiska handboken gäller i princip också för webben, men här finns det som specifikt gäller för webben samlat.

20:1 Språk

För de texter som publiceras på webben gäller samma krav på god kvalitet som för det talade språket i våra sändningar. Radiomanus måste därför anpassas om de ska publiceras i skriftlig form på webben.

För webben gäller skriftspråk och de allmänna skrivregler som finns för svenska språket. Aktuella regler finns bl a i Sveriges Radios språkdatabas Dixi, på utbildningsplattformen och i Svenska skrivregler. Var också noga med korrekt stavning av namn.

För webbpublicering på de nationella minoritetsspråken och övriga språk inom Sveriges Radio gäller motsvarande skrivregler för de olika språken.

20:2 Upphovsrätt för bilder

Använd bara bilder som vi har rättigheter till. Plocka inte fritt från nätet. För att få använda en bild på webben måste man få tillstånd från fotografen. Samma sak gäller konstverk, och då ska både konstnär och fotograf ge tillstånd.

När det gäller bildavtal med bildbyråer – prata med din *chef* så får du veta vad som gäller för din redaktion. Ibland kan också företag och organisationer erbjuda bilder gratis.

Upphovsrätten till bilder gäller i 50 år efter att bilden togs, men om bilden kan anses som ett konstverk gäller upphovsrätten i 70 år efter fotografens död.

Ange alltid källan genom att ange namn på fotografen och eventuell bildbyrå.

Respektera också fotografen – hon eller han har alltid haft en tanke med bilden och det bör vi tänka på eftersom vi ofta måste beskära bilder.

Bilder som SR-anställda har tagit i tjänsten tillhör företaget och inte den anställda.

20:3 Bildbehandling

Bilder på webben får inte behandlas så att de vilseleder eller lurar publiken, t ex genom bildmontage eller retuschering. Om en bild är förändrad genom montage eller retuschering ska vi alltid ange det i direkt anslutning till bilden.

20:4 Kränkande bilder och anonymitet

På samma sätt som vi är restriktiva med namnpubliceringar är vi också försiktiga vid bildpubliceringar på webben. Om en bild kan uppfattas som kränkande för den personliga integriteten så är det en fråga för *ansvarig chef/utgivare*.

Även om en persons anletsdrag inte syns på bilden kan detaljer i klädsel och bakgrund avslöja identiteten.

Om vi på webben använder bilder av en person som vill vara anonym måste vi också tänka på tekniken, eftersom någon som vill identifiera personen kan bearbeta även en sk pixlad bild.

20:5 Starka bilder på webben

Undvik bilder på döda eller skadade människor. Överväg noga om just en sådan bild är nödvändig och om den verkligen behövs för att göra en nyhet begripligare och hemsidan bättre.

För bildpublicering gäller i grunden samma etiska regler som för övrigt material som vi publicerar.

20:6 Annat upphovsrättsligt skyddat material på webben

Om man hittar en text, ljud eller annat material på webben som man skulle vilja använda på Sveriges Radios webbsidor måste man få tillstånd till detta från respektive upphovsman.

20:7 Program på webben och nedladdning

Programinnehåll som anställda har gjort kan utan tidsbegränsning läggas ut på webben.

För externa produktionsbolag och producenter/frilansar formuleras villkor om detta i varje enskilt avtal.

När det gäller direktuppspelning ("streaming") och lyssning i efterhand ("on-demand") har Sveriges Radio rätt att lägga ut program med musik på webben under 30 dagar efter sändning. Detsamma gäller program med skådespelar- och musikermedverkan samt litteratur skriven av medlemmar i Sveriges Författarförbund och dramatik skriven av medlemmar i Svenska Dramatikerförbundet. För ersättning till skådespelare (TF), musiker (SMF), författare (SFF) och dramatiker (SDF), se respektive avtal. Dessa regler gäller innehåll som är beställt fr o m den 1 februari 2004.

Programinnehåll som anställda har gjort kan också läggas ut på webben. För externa produktionsbolag och producenter formuleras villkor om detta i varje enskilt avtal. För övriga upphovsmän behövs särskild överenskommelse.

För nedladdning, dvs poddradio, gäller andra regler. Sveriges Radio kan bara möjliggöra nedladdning av innehåll där företaget äger upphovsrätten. När det gäller poddradio finns dock ett avtal med upphovsrätts-

organisationerna som tillåter 10 procents musikinnehåll i nedladdade filer. Avsikten är att vi inte ska behöva klippa bort jinglar, trailers eller musikillustrationer i program som i huvudsak består av tal. Vid osäkerhet kontakta Programsekreteriatet eller chefen för Digitala medier.

20:8 Länkar till andras webbsidor

Sveriges Radios grundprincip är att vi är generösa med relevanta länkar – rätt använda ökar de vår trovärdighet och ger våra besökare möjlighet till fördjupning.

Liksom för all annan publicering är det slutligen *ansvarig chef/utgivare* som bestämmer men vid osäkerhet kan Digitala medier ge tips och råd.

Undantag:

Vi ska inte länka till sidor som företräder odemokratiska och främlingsfientliga intressen, förespråkar användning av droger, visar pornografi, uppmanar till brottslig verksamhet eller tipsar om hur man bryter mot lagar. Vi länkar inte heller till sidor som vi kan konstatera innehåller upphovsrättsligt skyddat material utan upphovsmannens tillstånd.

Denna princip gäller med undantag för extraordinära situationer då det finns särskilda journalistiska motiv att länka till vissa av dessa sidor. Beslut fattas då av *ansvarig chef/utgivare*.

Vi måste också göra en bedömning av att inget på de sidor vi länkar till direkt strider mot olika journalistiska avväganden som Sveriges Radio kan ha gjort – exempelvis om någon valt att namnpublicera där vi själva avstår.

För att minimera risken att någon tror att Sveriges Radio står bakom innehållet även på den sida vi länkar till ska det tydligt framgå att det handlar om en länk som går till en extern sida.

Alla länkar till externa webbplatser ska öppnas i ett nytt fönster.

I de fall redaktionen använder sig av statiska länklistor ska dessa gås igenom regelbundet. Huvudprincipen ska dock vara att länkarna publiceras i relevanta sammanhang.

På [nyhetssidor](#) ska vi vara särskilt uppmärksamma så att vi inte gynnar vissa intressen. Självklart ska vi inte gynna ett enskilt politiskt parti, men det kan ändå finnas skäl att länka till något som finns på partiets webbplats. Detsamma gäller ett företags webbplats. Där kan finnas en kommuniké om ekonomiska frågor som är värd att visa våra läsare utan att det kan anses att företaget gynnas.

I våra [bloggar](#) följer vi den kutym som finns för bloggar där länkarna förekommer inlagda i löpande text utan att speciellt märkas ut. Detsamma gäller när vi journalistiskt kommenterar andras bloggar, eller då vi återrapporterar material från andras bloggar – då följer vi rådande praxis att länka tillbaka. Samma princip bör även tillämpas på vanliga programsidor. Precis som i all annan publicering ska speciell försiktighet gälla om vissa intressen kan gynnas.

20:9 Länkar från andra till Sveriges Radios webb

Andra webbplatser får länka direkt till enskilda sidor på Sveriges Radios webb, liksom till individuella ljudklipp och poddfiler, och vi ska i vår utformning av webbplatsen aktivt öka möjligheten till detta.

När andra länkar till Sveriges Radios webb får de inte använda sig av Sveriges Radios logotyp utan godkännande från Sveriges Radios marknadschef.

20:10 Länkar mellan Sveriges Radios egna sidor

Korslänkande kan intressera webbesökare för sidor och program de inte visste fanns i vårt utbud. För att underlätta för publiken ska vi därför vara generösa med korslänkar och aktivt söka möjligheter att länka ihop vårt material.

20:11 Anonymitet och källskydd på webben

Om någon begärt att få vara anonym måste Sveriges Radio garantera detta. Att röja en uppgiftslämnares eller medverkandes identitet kan stå i strid med bestämmelsen om den enskildas privatliv men även innebära ett brott mot yttrandefrihetsgrundlagen.

Våra program finns idag på flera plattformar, t ex på webben och som poddradio. Det underlättar upprepad lyssning, ökar spridningsområdet och i viss mån också möjligheterna att identifiera anonyma personer. Programmen läggs automatiskt ut efter sändning och finns sedan på hemsidan i 30 dagar. Det är därför mycket viktigt att ägna särskild uppmärksamhet åt anonymisering i radioprogrammen – om vi använder oss av t ex röstförvrängning i ett radioprogram som läggs ut på webben kan någon som vill spåra källan bearbeta ljudet så att identifiering är möjlig.

20:12 Bloggar

När en SR-medarbetare bloggar på sverigesradio.se gäller samma publiceringsregler som för allt annat innehåll, yttrandefriheten är alltså underordnad kravet på saklighet och opartiskhet. Valet av form, tilltal och graden av personlighet i uttryckssättet är ett redaktionellt beslut och omfattas av *ansvarig chefs/utgivarens* ansvar.

20:13 Mikrobloggande i programverksamheten

Ansvarig utgivare har inget ansvar för mikrobloggsinlägg på externa plattformar. Det innebär att medarbetare personligen är ansvariga för det de skriver i flödet. Därför åligger det *ansvarig chef* att informera medarbetare om detta.

Medarbetare som mikrobloggar i tjänsten ska följa Sveriges Radios programregler.

Ansvarig chef ska stå som kontotecknare och avgör också vilka tjänster som ska användas. Det ska tydligt framgå att Sveriges Radio är avsändare.

När ett mikrobloggerflöde exponeras på sverigesradio.se ska vi i möjligaste mån avstå från att exponera varumärken som inte är våra egna.

För att undvika exponering av varumärken i radio, ska vi hänvisa till hemsidan istället för till enstaka mikroblogger-tjänster.

20:14 Interaktivitet och material från publiken

Det ska tydligt framgå vad som är SR-material och vad som kommer från vår publik. Vi ska också tydligt ange varifrån publikgenererat material kommer.

Vid interaktivitet med publiken måste vi också vara uppmärksamma på att de som hör av sig till oss via t ex telefon, sms eller e-post kanske inte är de som de utger sig för att vara, och vi måste förhålla oss källkritiska till deras uppgifter.

20:15 Bilder från publiken

Var extra uppmärksam vid publicering av bilder tagna av publiken. Vi måste veta något om omständigheterna när bilden togs, att de människor som eventuellt syns på bilden skildras i rätt sammanhang och med rätta namn innan vi publicerar den.

Även om kvaliteten på en bild från publiken inte är den bästa kan den förmedla dramatik och känslor som motiverar en publicering.

Om vi på vår webb ber publiken skicka in bilder bör följande text stå:

”Genom att skicka in din bild intygar du att du har upphovsrätten till bilden samt att Sveriges Radio får rätt att använda den i sin verksamhet. Ange din e-postadress eller telefonnummer om du vill att Sveriges Radio kontaktar dig.”

20:16 Diskussionsforum och kommentarsfunktioner

Publiken kan i olika forum, eller i anslutning till artiklar på webben, ges möjlighet att kommentera de ämnen som har tagits upp. Kommentarererna kan dels handla om själva programmen eller webbartiklarna i allmänhet, dels om det som tas upp i programmen eller artiklarna. I ett diskussionsforum kan en debattör ta upp i princip vilket ämne som helst.

För olika diskussionsforum och kommentarsfunktioner på webben som efterhandsmoderas gäller inte YGL och *ansvarig utgivares* ensamansvar. Det blir alltså debattörerna själva som blir ansvariga för det de skriver. För efterhandsmoderade forum gäller lagen om elektroniska anslagstavlor och enligt den har Sveriges Radio en övervakningsplikt. Det innebär att det för varje diskussionsforum eller kommentarsfunktion måste finnas en ansvarig som är skyldig att se till att inlägg tas bort om de innebär uppvigling, hets mot folkgrupp, barnpornografibrott, olaga våldsskildring och upphovsrättsintrång. Även om Sveriges Radio bara har övervakningsplikt ska vi dock följa samma regler som för sändningarna och därför se till att reglerna i sändningstillståndet följs.

I webbverktyget för olika diskussionsforum och kommentarsfunktioner ska det finnas regler så att debattörerna kan ta del av vad som gäller för deras inlägg.

En SR-medarbetare måste läsa inläggen minst två gånger per dag – huvudregeln är att vi inom 24 timmar måste ha gått igenom alla inlägg, för nyhets- och aktualitetsartiklar måste det ske inom 12 timmar. (För ytterligare information, se ”Policy om kommentarsfunktioner” på internwebben.)

Upptäcks inlägg som strider mot reglerna ska de tas bort skyndsamt. Vid osäkerhet kan juristerna på Programsekretariatet ge råd.

20:17 Publikomröstningar

I nyhets- och aktualitetssammanhang är vi restriktiva med publikomröstningar på webben eftersom de inte bygger på ett representativt urval och därmed strider mot vår policy om opinionsundersökningar. Att de inte är representativa måste betonas när resultatet presenteras på webben. Om vi i undantagsfall presenterar sådana omröstningar i våra program måste vi understryka att det rör sig om resultat som inte är tillförlitliga.

20:18 Ansvarig utgivare

Varje radioprogram som sänds i Sveriges Radio har en *ansvarig utgivare*, det gäller även det som publiceras på annat sätt, exempelvis på webben och som poddradio.

Utgivaren är ensam ansvarig för eventuella yttrandefrihetsbrott på webben och har därför rätt att bestämma att en artikel eller en bild inte ska publiceras.

Däremot har inte *ansvarig utgivare* ansvar för mikrobloggsinlägg på externa plattformar. Det innebär att medarbetare personligen är ansvariga för det de skriver i flödet. Därför åligger det *ansvarig chef* att informera medarbetare om detta.

För olika diskussionsforum och kommentarsfunktioner på webben som efterhandsmoderas gäller inte YGL och *ansvarig utgivares* ensamansvar (se ovan om diskussionsforum och kommentarsfunktioner).

20:19 Rättelse – beriktigande

När vi har haft fel är vi skyldiga att publicera en rättelse. På webben publicerar vi rätt version och ett påpekande om att texten är ändrad på grund av tidigare faktafel.

Rättelser minskar inte vår trovärdighet utan ökar den.

20:20 Genmäle – bemötande

Om enskilda individer, företag, organisationer eller liknande har angripits och vi beviljar genmäle ska det också publiceras på webben.

20:21 Granskningsnämnden och webben

Granskningsnämnden kan inte bara granska radioprogram utan också de program som vi sänder på webben när det är vi själva, och inte lyssnaren, som bestämmer tidpunkten. Dessa webbsända program kan dock bara granskas utifrån radio- och tv-lagens bestämmelser om t ex otillbörligt gynnande. Granskningsnämnden kan alltså inte granska program som endast ligger som beställtjänst, lyssning i efterhand ("on-demand") eller är nedladdningsbara, t ex poddradio. Inte heller texter på webben kan granskas.

Sveriges Radio ska dock följa sändningstillståndets bestämmelser om t ex opartiskhet och saklighet även på webben – även om inte Granskningsnämnden i efterhand kan granska oss.

Fällda inslag behöver inte automatiskt plockas bort från webben. Det framgår av ett särskilt direktionsbeslut. Det ska dock tydligt framgå för publiken att inslaget är fällt av Granskningsnämnden.

Rådgivning

- 1 Juridisk hjälp – Programsekretariatet
- 2 Språkrådgivning
- 3 Teknisk hjälp

Juridisk hjälp – Programsekretariatet

Till Programsekretariatet kan man som medarbetare alltid vända sig med frågor som rör programetik och juridik, telefon 08-784 50 41.

Programsekretariatet gör också besök på redaktioner för att diskutera etiska och juridiska frågor.

Språkrådgivning

Till Sveriges Radios språkvårdare kan man som medarbetare alltid vända sig för hjälp med språkfrågor, t ex när det gäller ordval, uttal, formuleringar och skrivregler.

Sveriges Radios språkrådgivare når du via telefon 08-784 50 47 eller med e-post under adress sprakvard@sverigesradio.se

Språkrådgivningen gör också besök på redaktioner för att diskutera språkfrågor.

Dixi är Sveriges Radios, SVT:s och UR:s gemensamma språkdatabas där du kan få hjälp med frågor om uttal, stavning, ordval, skrivregler mm. Dixi innehåller bland annat mer än 14 000 ljudfiler och här finns också länkar till andra viktiga språkhjälpmedel. Dixi kan du nå via intranätet under adress <http://dixi.sverigesradio.se/dixi> eller via ENPS.

Språkbrevet

Språkbrevet som innehåller aktuella språkfrågor ges ut regelbundet till alla medarbetare. Texter från tidigare språkbrev finns också i Dixi.

Teknisk hjälp

Vid frågor, felanmälningar eller önskemål inom teknikområdet kan man vända sig till SR Helpdesk, telefon 08-784 14 14 eller e-post helpdesk@sverigesradio.se

Programregler med bilagor

Innehåll

Förkortningar	3
Förord	4
Sveriges Radios organisation och regelsystem	5
I. Radio- och tv-lagen och sändningstillståndet.....	7
1. Grundläggande bestämmelser	7
1.1. Opartiskhet och saklighet	7
1.2. Genmäle och beriktigande.....	10
1.3. De demokratiska värdena.....	11
2. Övriga bestämmelser om programmen.....	13
2.1. Om enskilda program	13
2.1.1. Respekt för privatlivet.....	13
2.1.2. Genomslagskraften.....	14
2.1.3. Otillbörligt kommersiellt gynnande	16
2.1.4. Reklam och sponsring	18
2.2. Om programutbudet i sin helhet.....	21
2.2.1. Mångfald och kvalitet.....	21
2.2.2. Svenska språket	22
2.2.3. Nyheter och samhällsprogram.....	23
2.2.4. Kulturansvaret.....	24
2.2.5. Program för bestämda grupper	26
2.2.6. Extern medverkan.....	29
2.2.7. Produktion utanför Stockholm.....	29
2.2.8. Meddelanden till allmänheten.....	30
3. Övriga bestämmelser.....	31
3.1. Granskningsnämnden.....	31
3.2. Särskild avgift	34
3.3. Programbeteckning	34
I. Yttrandefrihetsgrundlagen (YGL)	36

1. Utgivare	36
2. Meddelarskydd = anonymitetsskydd	37
3. Brotten	37
4. Referensinspelning	40
Sändningstillstånd och lagtexter	41
Bilaga 1 Sändningstillstånd 2010-2013	41
Bilaga 2 Radio- och tv-lag (utdrag)	41
Bilaga 3 Yttrandefrihetsgrundlagen (utdrag)	41
Bilaga 4 Tryckfrihetsförordningen (utdrag om brotten)	41

Förkortningar

EBU	Europeiska Radiounionen
PRS	Programsekretariatet
RTL	Radio- och tv-lagen
ST	Sändningstillståndet
TF	Tryckfrihetsförordningen
VMA	Viktigt meddelande till allmänheten
YGL	Yttrandefrihetsgrundlagen

Förord

Dessa programregler gäller för Sveriges Radios programverksamhet. De skall iakttas av SR:s medarbetare och andra som gör program för sändning i Sveriges Radio. I huvudsak utgör programreglerna tolkningar och förklaringar av de lagar och villkor som styr programverksamheten: Yttrandefrihetsgrundlagen, radio- och tv-lagen, Sveriges Radios sändningstillstånd och anslagsvillkor men här sammanfattas också den praxis som vuxit fram inom radion. Denna praxis är resultatet av kunskap och erfarenhet förvärvat genom praktik och diskussion mellan publicister och jurister i programbolaget – något som skapat Sveriges Radios erkänt höga trovärdighet och integritet.

Det är viktigt för Sveriges Radios trovärdighet och respekten för företagets oberoende och självständighet att medarbetarna väl känner till reglerna och efterlever dem. Den som är osäker om tolkningen av någon regel bör vända sig till sin chef eller till Programsekretariatet (PRS).

Det är min förhoppning att programreglerna ska vara underlag för publicistiska beslut men också underlag för den ständiga debatt som ska föras om vårt ansvar för att den svenska yttrandefriheten försvaras och fyller sitt syfte.

Denna utgåva är något reviderad och grundar sig på den nya radio- och tv-lagen som trädde i kraft den 1 augusti i år och på Sveriges Radios sändningstillstånd för 1 januari 2010 - 31 december 2013. Revisionen har gjorts av Programsekretariatet.

Stockholm i oktober 2010

Mats Svegfors

Sveriges Radios organisation och regelsystem

Sveriges Radio AB, SVT och UR ägs av en stiftelse, Förvaltningsstiftelsen för Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB. Denna stiftelse utgör alltså moderstiftelse i en koncern med programbolagen som dotterbolag. Förvaltningsstiftelsens syfte är att främja självständigheten hos programföretagen och dess huvudsakliga uppgift är att äga och förvalta aktierna i programbolagen och i egenskap av ägare utse ledamöter i programbolagens styrelser.

Stiftelsens angelägenheter handhas av en styrelse, vars tretton ledamöter utses av regeringen. Bland dem ska det finnas personer med erfarenheter från olika verksamheter i samhället och olika delar av landet.

Sveriges Radio AB leds av en styrelse som består av elva ordinarie ledamöter och två suppleanter. Förutom ordföranden och sju ledamöter som utses av Förvaltningsstiftelsen utser Fackklubbarna vid Sveriges Radio två arbetstagarledamöter och två suppleanter för dem. Slutligen är vd ledamot i styrelsen. Styrelsen fattar bland annat beslut om programutvecklingens inriktning, direktiv för och fastställande av långsiktiga planer och årliga verksamhetsplaner, policyer, årsredovisningen och public service-redovisningen. Vidare fattar styrelsen beslut om ekonomisk planering på lång sikt (bl.a. budgetunderlag), lednings- och huvudorganisation, tillsättande och entledigande av vd samt samtliga direktörer på förslag av vd. Dessutom beslutar styrelsen om arbetsordning, programregler, principiellt viktiga yttranden och remisser samt mål och riktlinjer för affärsverksamheter.

Vd, som utses av styrelsen, har ansvar för den löpande verksamheten och hos vd ligger också alla programpolitiska beslut.

Sveriges Radio är avgiftsfinansierat. Medlen kommer från den avgift man betalar för att inneha en tv-mottagare. Radio- och tv-avgiftens storlek beslutas av riksdagen. Pengarna, som samlas in av Radiotjänst i Kiruna AB (ett dotterbolag till SR, SVT och UR), placeras på rundradiokontot. Från detta konto beslutar riksdagen varje år om medelstillelningen till de tre bolagen. Den totala summan fördelas sedan mellan dem enligt en fördelningsnyckel som ger SR 37,52%, SVT 57,73% och UR 4,75% år under innevarande tillståndsperiod.

Sveriges Radio lyder under radio- och tv-lagen (RTL). Denna lag, som inte bara gäller public serviceföretagen utan all svensk radio- och tv-verksamhet idag, reglerar bl.a. tillståndsgivning och gransknings- och tillståndsfrågor. Den innehåller också vissa bestämmelser om sändningarnas innehåll och om reklam.

I sändningstillståndet (ST), som gäller 1 januari 2010 t.o.m. 31 december 2013, regleras de villkor staten ställer på Sveriges Radio som ett public serviceföretag och här finns de flesta bestämmelser som gäller själva programmen. Det finns en komplettering till sändningstillståndet som gäller sändningar med digital teknik och vidare får företaget anslagsvillkor för varje år. Sveriges Radio ska varje år till regeringen, i den s.k. public service-redovisningen, redogöra för hur bolaget uppfyllt sitt uppdrag enligt sändningstillståndet.

Sveriges Radio lyder också under Yttrandefrihetsgrundlagen (YGL) som är en av Sveriges två grundlagar som reglerar yttrandefriheten. Tryckfrihetsförordningen (TF) reglerar yttrandefriheten när det gäller det tryckta ordet, medan YGL reglerar yttrandefriheten i radio- och tv-sändningar, film, video-gram med flera elektroniska medier.

I. Radio- och tv-lagen och sändningstillståndet

I radio och tv-lagen (RTL) finns några bestämmelser som direkt avser programverksamheten men de flesta bestämmelserna om programmen finns i sändningstillståndet (ST) som gäller 1 januari 2010 – 31 december 2013. Både lagen och sändningstillståndet upptar även andra regler än dem som gäller för programproduktionen. Bestämmelserna tillämpas även för verksamhet som utgör komplement till programverksamheten t.ex. webbverksamheten.

1. Grundläggande bestämmelser

1.1. Opartiskhet och saklighet

6 § ST

Sändningsrätten ska utövas opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrandefrihet och informationsfrihet ska råda i ljudradion.

SR ska före sändning av program så noggrant som omständigheterna medger kontrollera sakuppgifter i programmet. Ämnesval och framställning ska ta sikte på vad som är relevant och väsentligt.

Kravet på opartiskhet tar enligt praxis främst sikte på följande tre företeelser:

- 1) Ensidig behandling** av ett ämne eller en händelse
- 2) Ställningstagande** genom värderande uttalande av programledare och andra företrädare för Sveriges Radio i en kontroversiell fråga
- 3) Kritik** mot en klart utpekad part

1) Kravet på opartiskhet innebär alltså bl.a. att olika åsikter ska komma fram i programmen och att varje ämne ska behandlas så **mångsidigt** som möjligt. Det behöver inte alltid ske i varje enskilt program men kravet måste uppfyllas över tid. I den löpande nyhetsförmedlingen t.ex. är det naturligt att olika åsikter och uppgifter inte kan balanseras i varje enskilt inslag. Även ett enstaka program eller inslag som sänds under samma återkommande programrubrik kan vara ensidigt under förutsättning att helhetsbilden blir opartisk när lyssnaren har tagit del av alla delar.

Det är dock möjligt att skildra ett ämne från en speciell utgångspunkt t.ex. i teaterpjäser som bygger på verkliga händelser och dokumentärer, men då ska den utgångspunkten framgå klart för publiken. Trots detta ska allvarlig kritik även i dessa sammanhang bemötas av en klart utpekad part.

2) I program eller inslag om **kontroversiella ämnen** ligger ett särskilt ansvar på programledaren eller andra som av lyssnarna kan uppfattas som företrädare för Sveriges Radio, t.ex. reportrar eller kommentatorer eller t.o.m. medverkande som i andra program är programledare eller reportrar och där har en roll som företrädare för Sveriges Radio. Opartiskhetskravet innebär att programledaren/reportern inte får styras av eller låta sin personliga uppfattning eller värdering komma fram. Programledaren/reportern behöver dock inte inta en passiv hållning. Tvärtom är det programledarens/reporterns uppgift att genom kritiska frågor se till att ett ämne blir tydligt och allsidigt belyst.

3) Sanna faktauppgifter som kan vara till fördel eller nackdel för någon part kan publiceras utan att opartiskhetskravet åsidosätts. Uppgifter som innebär stark kritik av eller **allvarliga anklagelser mot en klart utpekad part** ska emellertid bemötas i samma program eller undantagsvis så snart som möjligt därefter.

Ett bemötande kan ske genom att parten själv medverkar i programmet eller att partens uppfattning på annat sätt redovisas. Att en part vägrar att medverka innebär inte att programmet inte kan sändas. Det måste dock framgå för lyssnarna att parten inte velat medverka och om dess uppfattning är bekant bör den redovisas.

En part i detta sammanhang kan vara såväl enskilda personer som företag, organisationer etc.

Kravet på **saklighet** innebär att uppgifter i program ska vara korrekta eller att vi har välgrundad anledning att anta att de är det.

Skyldigheten att kontrollera sakuppgifter hör ihop med kravet på saklighet. Om en uppgift i efterhand visar sig inte vara helt riktig läggs detta oss inte till last, om vi i förväg gjort allt som är möjligt för att kontrollera den. Den felaktiga uppgiften ska dock rättas när det är befogat.

Även utelämnande av fakta/sakuppgift kan leda till att ett inslag eller program brister i saklighet.

Relevans- och väsentlighetskraven innebär – särskilt med beaktande av bestämmelsen om genomslagskraften – att vi ska bedriva en seriös journalistik. Vi ska se till att väsentliga frågor lyfts fram och diskuteras och att problem och frågeställningar analyseras ur olika perspektiv så att relevanta fakta och synpunkter kommer fram.

Den **ytttrandefrihet** som det handlar om i bestämmelsen är främst utomståendes ytttrandefrihet, d.v.s. att medverkande – intervjuade, debatt-deltagare och andra – fritt kan tala i radion. För Sveriges Radios anställda eller andra som uppfattas som företrädare för företaget gäller att deras ytttrandefrihet i radio är underordnad kravet på opartiskhet och saklighet. Denna princip är av stor vikt för Sveriges Radios trovärdighet och integritet.

Informationsfriheten ger oss rätt och skyldighet att insamla och meddela den information som lyssnarna behöver för att vara orienterade och kunna ta ställning i samhälls- och kulturfrågor.

1.2 Genmäle och beriktigande

19 § ST

Uppgifter som förekommit i ett ljudradioprogram ska beriktigas när det är befogat. Den som har befogat anspråk på att bemöta ett påstående ska beredas tillfälle till genmäle.

Begäran om beriktigande och genmäle ska behandlas skyndsamt. Bifalls en begäran om beriktigande, ska beriktigandet sändas så snart det kan ske i ett för publiken naturligt sammanhang. Bifalls begäran om genmäle, ska ett genmäle sändas så snart det kan ske i eller i anslutning till program av samma eller likartad karaktär som det som anmärkningen avser.

Om en skriftlig begäran om genmäle har avslagits av SR ska bolaget lämna information till den berörde om förutsättningarna för att hos Granskningsnämnden anmäla bolagets beslut eller dess handläggning av ärendet. Ett beslut om avslag ska innehålla uppgifter om skälen för avslaget.

Genmäle avser bemötande av kritik mot utpekade parter och/eller deras åsikter och an knyter alltså till kravet på opartiskhet. **Beriktigande** avser rättselse fakta- och sakuppgifter och an knyter till saklighetskravet. Det kan

beskrivas så att med genmäle menas bemötande av värdeomdömen och med beriktigande rättelse av faktauppgift.

Genmäle kan emellertid endast ges till den som är direkt utpekad i inslaget eller programmet, medan felaktig sakuppgift alltid ska rättas oberoende av vem som har påpekat felet.

Ärendena ska behandlas skyndsamt. Vid såväl skriftlig som muntlig begäran är det Sveriges Radio som avgör frågan om beriktigande ska göras eller genmäle lämnas och utformningen av ett eventuellt beriktigande eller genmäle. Medarbetaren ska rådgöra med ansvarig chef/arbetsledare.

Observera att om Sveriges Radio avslår en skriftlig begäran om genmäle måste vi meddela den berörda personen skälen för avslaget samt informera vederbörande om möjligheten att anmäla ärendet till Granskningsnämnden.

1.3. De demokratiska värdena

14 kap. 1 § RTL

Den som sänder ljudradioprogram med tillstånd av regeringen ska se till att programverksamheten som helhet präglas av det demokratiska statsskickets grundidéer och principen om alla människors lika värde och den enskilda människans frihet och värdighet.

Vi ska i programverksamheten som helhet ta ställning för det **demokratiska statsskickets grundidéer**, varmed avses fri åsiktsbildning, allmän och lika rösträtt och fria och hemliga val. Vi måste därför ta avstånd från eller bemöta uttalanden som strider mot dessa idéer. Demokratin bygger på det välinformerade offentliga samtalet (prop. 2000/01:94 sid. 34). Radio och tv kan på ett väsentligt sätt bidra till den kunskap och den gemensamma

värdebas som är en förutsättning för den demokratiska processen.

Att hävda principen om **alla människors lika värde** innebär att bl.a. verka för jämställdhet mellan män och kvinnor. Vi ska också ta avstånd från rasism, våld och brutalitet. I dessa sammanhang kan vi alltså vara partiska.

Observera dock att vi inte med hänvisning till demokratibestämmelsen fritt kan kritisera eller gå till angrepp mot enskilda personer eller grupper för deras åsikters skull. Däremot kan och ska vi bemöta eventuella odemokratiska uttalanden som de gör i radion.

2. Övriga bestämmelser om programmen

I radio- och tv-lagen och sändningstillståndet finns dels bestämmelser som behandlar hela programutbudet, t.ex. mångfald och vilken geografisk spridning som utbudet ska ha, dels sådana som gäller varje enskilt program.

2.1. Om enskilda program

2.1.1. Respekt för privatlivet

7 § ST

Den enskildes privatliv ska respekteras i programverksamheten om inte ett oavvisligt allmänt intresse kräver annat.

Paragrafen handlar om **personlig integritet**. Syftet med bestämmelsen är att skydda den enskildes privatliv mot obefogad integritetskränkande publicitet. Detta kan komma i konflikt med Sveriges Radios uppgift att informera om och debattera olika frågor i samhället. Uppdraget att kritiskt granska myndigheter, företag, organisationer och motsvarande innebär att personer i offentlig eller framskjuten ställning måste granskas mer utförligt, med hänsyn till vederbörandes ansvar, än andra medborgare. Gränsen mellan privat och offentligt liv kan i sådana fall vara svår att bestämma. Hänsyn till den personliga integriteten får vika om ett **oavvisligt allmänintresse** kräver detta, alltså ett starkt krav på allmänintresse. Det räcker inte med allmän nyfikenhet.

Några bestämda regler för **namnpublicering** finns inte utan varje fall måste bedömas för sig. Av program som behandlar känsliga frågor kan såväl medverkande som deras anhöriga drabbas, både genom själva medverkan och genom uppgifter som lämnas i programmet. Man måste också tänka på att även om den berörda personen inte namnges, kan upplysningar om yrke,

ålder och hemort – och röst och uttryckssätt hos dem som medverkar - ändå avslöja identiteten. Vuxna, tillräkneliga personer som ställer upp i intervjuer eller medverkar på annat sätt i våra i program får anses kunna avgöra själva om deras medverkan kan vara till skada för deras egen integritet . Försiktighet rekommenderas emellertid vid familjetvister, självmord och offer för brott och olyckor, där publiciteten kan skada berörda och anhöriga. **Minderåriga** bör behandlas med extra försiktighet.

I den lokala programproduktionen måste man tänka på att det finns en större "närhet" till behandlade ämnen och personer; en närhet som kräver att extra försiktighet iaktas och som ibland gör det nödvändigt att dölja den enskildes identitet.

Sveriges Radios program finns idag på flera plattformar t.ex. på webben och som poddradio. Detta underlättar upprepad lyssning, ökar spridningsområdet och i viss mån även möjligheterna att identifiera medverkande som begärt att få vara anonyma eller som vi själva valt att anonymisera för att värna deras privatliv. Programmen läggs automatiskt ut efter sändning och finns tillgängliga på hemsidan i 30 dagar. Det är därför mycket viktigt att ägna särskild uppmärksamhet åt **anonymisering** i radioprogrammen om sådan är påkallad. Om någon begärt anonymitet måste Sveriges Radio garantera detta. Att röja en uppgiftslämnarens eller medverkandes identitet kan stå i strid med bestämmelsen om den enskildes privatliv men även innebära ett brott mot Yttrandefrihetsgrundlagen.

2.1.2. Genomslagskraften

8 § ST

SR ska ta hänsyn till ljudradions särskilda genomslagskraft när det gäller programmens ämnen och utformning samt tiden för sändning av programmen.

Sveriges Radio har ett särskilt ansvar p.g.a. den **genomslagskraft** mediet har. Det innebär att vi måste vara försiktiga när vi skildrar narkotikamissbruk och bruket av alkohol samt i viss mån även tobak, så att skildringen inte uppfattas som förhålligande av bruket. Särskilda krav på eftertanke ställs också när **brott** skildras och vid intervjuer med brottslingar.

Granskningsnämnden har vid prövning av program där utomstående skildrat narkotikamissbruk kombinerat en sådan prövning med att titta på inslagets förenlighet med kravet på opartiskhet och har då konstaterat att kravet på opartiskhet kan ställas lägre i fråga om utomstående med hänvisning till den vidsträckt yttrandefrihet som skall råda i radion. När det gäller just frågan om narkotikamissbruk samt bruket av alkohol och tobak torde därför utomstående – och särskilt tillfälliga utomstående – kunna gå längre när det gäller att uttrycka sina åsikter än företrädare för Sveriges Radio.

Vi måste vidare visa varsamhet när det gäller program som kan upplevas som **kränkande** mot ettdera könet eller mot människor med viss hudfärg, nationalitet eller religion eller med funktionshinder samt med inslag som innehåller **sexuella skildringar** eller **våld**. I bestämmelsen kan sägas att det underförstått ligger att vi ska bedriva en seriös journalistik.

Bestämmelsen om **tidpunkten för sändningen** betyder att program som innehåller t.ex. sexuella eller våldsskildringar, kan vara acceptabla sent en kväll men inte på dagtid, då barn kan lyssna. Det kan även behövas en varning för program som kan innehålla inslag som av olika skäl kan vara stötande för en del människor.

2.1.3 Otillbörligt kommersiellt gynnande

14 kap. 2 § RTL

Ljudradioprogram som inte är reklam får inte på ett otillbörligt sätt gynna kommersiella intressen. Programmet får inte

- 1. uppmuntra till inköp eller hyra av varor eller tjänster eller innehålla säljfrämjande inslag, eller*
- 2. framhäva en vara eller tjänst på ett otillbörligt sätt*

Ett företag eller ett varumärke riskerar alltid att gynnas när det omnämns i radio. Det är ändå tillåtet att nämna företag, produkter, varumärken och liknande om det kan motiveras av ett **informations- eller underhållningsintresse**. Kravet på ett informations- eller underhållningsintresse innebär att det ska finnas skäl att nämna t.ex. ett visst företag för att något hänt där eller en viss restaurang för att vi sänder en konsert därifrån och vill ha publik. Ju mindre informations- eller underhållningsintresset är i ett visst fall, desto mindre är det gynnande, dvs. den grad av fokusering på ett varumärke, företagsnamn eller liknande, som tillåts.

Man bör alltid tänka på graden av fokusering på det kommersiella intresset. Det kan vara motiverat att nämna t.ex. ett företagsnamn en gång men inte tio gånger. **Köppmaningar** ökar risken för att ett otillbörligt gynnande uppkommer liksom omnämnande av webbadresser eller köpställen. Risken ökar också om programmen innehåller andra säljfrämjande inslag t.ex. prisuppgifter. Uppmaningar att besöka forum och/eller gå med i grupper på Facebook eller andra sociala nätverk kan också innebära ett otillbörligt gynnande om tillhandahållandet av sajterna är kommersiellt.

Idag är det vanligt att **idrottsarenor** namnges efter företag t.ex. Swedbank arena, Coop arena o.s.v. Man bör tänka på att detta kan innebära problem eftersom ett upprepat omnämnande av namnet innebär en viss fokusering på varumärket. När det är möjligt, t.ex. då det endast finns en arena i den aktuella staden, bör man därför använda synonymer så som hemmalagets arena eller ishockeyarenan osv. Radiosportens policy är följaktligen att, av journalistiska skäl och för tydlighetens skull, beskriva var en match äger rum hellre än att använda ett mindre upplysande företagsnamn. När det gäller namn på idrottslag väljer Radiosporten att lokalisera laget geografiskt istället för att använda sponsrade klubbnamn.

Recenserande verksamhet bedöms som regel ha ett informationsintresse vilket gör det möjligt att i ett sådant sammanhang nämna namnet på en produkt fler gånger. Detsamma gäller **konsumentupplysande program**. I dessa program ställs dock mycket höga krav på saklighet och opartiskhet. I program som inte är granskande, recenserande eller konsumentupplysande ska dock inte några värdeomdömen följa ett omnämnande.

Bestämmelsen om otillbörligt gynnande innebär alltså att vi inte i våra program omotiverat kan nämna namn på företag eller tjänster.

Att lyssnarna tycker att inslag är informativt eller underhållande innebär inte att informations- eller underhållningsintresset är uppfyllt.

Enligt praxis finns ett kommersiellt intresse om det kan antas att den aktuella varan eller tjänsten man nämner tillhandahålls av någon som yrkesmässigt bedriver verksamhet av ekonomisk art. Det som sagts ovan om otillbörligt gynnande gäller således även för kulturella institutioner om dessa yrkesmässigt driver verksamhet av ekonomisk art.

Även ett gynnande av ett ideellt intresse kan komma i konflikt med bestämmelserna i sändningstillståndet, i dessa fall med opartiskhetskravet.

2.1.4. Reklam och sponsring

20 § ST Reklam

SR får inte sända reklam. Förbudet omfattar inte sponsringsmeddelanden, reklam för egen programverksamhet eller för programverksamhet från Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB, utbildningsmaterial eller andra liknande produkter med direkt anknytning till programmen.

Sveriges Radio får således inte sända reklam.

Trots detta reklamförbud får vi

- göra reklam (t.ex. i form av trailrar) för vår egen, SVT:s och UR:s programverksamhet
- i direkt anslutning till det aktuella programmet informera om produkter som kan liknas vid undervisningsmaterial eller som utgör en integrerad del i programmet (t.ex. julkalendern).

21 § ST Sponsring

SR får inte sända sådana sponsrade program där sponsorbidraget har tillfallit SR direkt.

Utan hinder av första stycket får sponsring förekomma av program som innebär utsändning av en allmän sammankomst eller offentlig tillställning där SR är arrangör, under förutsättning att det är ett arrangemang inom ramen för ett åtagande gentemot Europeiska Radiounionen (EBU) eller ett arrangemang av liknande betydelse samt att programmet direktsänds till flera länder.

Detta gäller inte för program som huvudsakligen vänder sig till barn under 12 år.

SR får sända sådana indirekt sponsrade program:

- som framställs eller har framställts i samarbete med någon annan som fått bidrag från utomstående för sin andel av produktionen,*
- där SR köpt en sändningsrätt till ett färdigproducerat eller icke färdigproducerat program som fått bidrag, eller som senare får bidrag från utomstående, och*
- som framställs eller har framställts av programföretag i ett annat land inom ramen för åtagande gentemot EBU där bidrag till produktionen lämnats från utomstående.*

Sträng restriktivitet ska råda när det gäller indirekt sponsrade program som vänder sig till barn under 12 år.

RTL 15 kap

8 §

Program i ljudradiosändning som huvudsakligen handlar om nyheter eller innehåller nyhetskommentarer får inte sponsras.

9 §

Program i ljudradiosändning får inte sponsras av någon vars huvudsakliga verksamhet är att tillverka eller sälja alkoholdrycker eller tobaksvaror.

10 §

Den som sänder ett sponsrat program i ljudradio ska ange vem som har bidragit till finansieringen. Ett sådant meddelande ska lämnas på lämpligt sätt i början och i slutet av programmet eller vid ett av dessa tillfällen.

Sponsringsmeddelandet får inte innehålla säljfrämjande inslag.

Sveriges Radio får alltså inte sponsra program som vi själva producerar utom när det gäller mycket speciella fall (EBU-undantaget). I så fall måste man följa 15 kap. 8-10§§ i RTL. Med sponsring menas bidrag som någon annan än de som producerar eller tillhandahåller ljudradio, tv-sändning, beställ-tv eller sökbar text-tv ger för att finansiera medietjänster eller program **i syfte att främja bidragsgivarens namn, varumärke, anseende, verksamhet, produkt eller intresse**. Det innebär att vi inte kan ta emot bidrag eller gåvor, t.ex. biljetter till olika evenemang eller cd-skivor att användas i programverksamheten, om givaren har ett sådant syfte med gåvan,

Vi får trots sponsringsförbudet göra följande:

- sända produktioner som är ett resultat av samarbete med andra som fått sponsorbidrag eller inköpta produktioner där producenten fått bidrag sk. indirekt sponsring.

Med hänvisning till de centrala villkoren för Sveriges Radio om oberoende och integritet kan vi dock inte ta emot erbjudande om produktioner till underpriser. Om man sänder ett sponsrat program ska lyssnarna upplysas om det. Tag kontakt med Programsekretariatet för diskussion om hur sådana upplysningar kan formuleras.

När det gäller dessa frågor och förhållandet till produktionsbolagen som Sveriges Radio anlitar regleras detta särskilt i avtalen med varje enskilt bolag.

2.2. Om programutbudet i sin helhet

2.2.1. Mångfald och kvalitet

9 § ST

SR ska erbjuda ett mångsidigt programutbud som omfattar allt från det breda anslaget till mer särpräglade programtyper. Hög kvalitet och nyskapande form och innehåll ska utmärka programverksamheten.

Programmen ska utformas så att de genom tillgänglighet och mångsidighet tillgodoser skiftande förutsättningar och intressen hos befolkningen i landet. Programutbudet ska spegla förhållanden i hela landet och som helhet präglas av folkbildningsambitioner. SR ska beakta programverksamhetens betydelse för den fria åsiktsbildningen och utrymme ska ges åt en mångfald av åsikter och meningsriktningar.

Paragrafen sammanfattar Sveriges Radios public service-uppdrag och är styrande för hela programverksamheten, i vilken form den än yttar sig.

Mångsidighet och kvalitet är viktiga begrepp i sändningstillståndet. Ett mångsidigt utbud som tillgodoser skiftande förutsättningar och intressen hos landets befolkning innebär att programutbudet ska vara varierat både till innehåll och form. Programutbudet bör präglas av allsidighet och mångfald, bredd och djup. Kvalitetskravet gäller för hela programutbudet. Vi ska sträva efter högsta möjliga kvalitet i varje program efter dess speciella förutsättningar. Det inbegriper bl.a. förnyelse, originalitet, variation, bredd, professionalism och tillgänglighet.

Programutbudet ska i sin helhet präglas av **folkbildningsambitioner**, d.v.s.

det ska, utan att i första hand syfta till systematisk inläring, ha en allmänbildande och kunskapsberikande karaktär utan att för den skull vara mästrande eller ge pekpinnar.

Följande avsnitt är en mer detaljerad beskrivning av hur SR ska fullfölja sitt public service-uppdrag, ett slags uttolkning av 9 §.

2.2.2. Svenska språket

14 kap 6 § RTL

Ljudradiosändningar som sker med stöd av tillstånd av regeringen ska, om det inte finns särskilda skäl mot det, i betydande omfattning innehålla program på svenska språket, program med svenska artister och verk av svenska upphovsmän.

10 § ST

SR har ett särskilt ansvar för det svenska språket och dess ställning i samhället. Språkvårdsfrågor ska beaktas i programverksamheten. SR ska tillhandahålla ett mångsidigt utbud av program av hög kvalitet på det svenska språket.

Sveriges Radio ska låta svenska artister och verk av svenska upphovsmän i betydande omfattning förekomma i sändningarna. Med uttrycket "svenska artister" eller "svenska upphovsmän" avses inte ett krav på svenskt medborgarskap, utan en närmare anknytning till det svenska språket och till svenskt kulturliv.

Sveriges Radio har ett särskilt ansvar för det svenska språket. Vi ska därför bland annat sända ett rikligt och varierat utbud av program på svenska. Vi har ett speciellt ansvar för att det svenska kulturlivet i vid bemärkelse kan skildras och bevakas och därigenom främjas.

Vidare har vi en särskild skyldighet att beakta språkvårdsfrågor i programverksamheten, vilket innebär att vi har ett ansvar för ett vårdat språk i radion. Kontakta gärna språkvårdarna på Programsekretariatet för rådgivning.

2.2.3 Nyheter och samhällsprogram

11 § ST

Nyhetsverksamheten inom SR ska bedrivas så att en mångfald i nyhetsurval, analyser och kommentarer kommer till uttryck i olika program.

SR ska meddela nyheter, stimulera till debatt, kommentera och belysa händelser och skeenden och därvid ge den allsidiga information som medborgarna behöver för att vara orienterade och ta ställning i samhälls- och kulturfrågor.

SR ska granska myndigheter, organisationer och företag som har inflytande på beslut som rör medborgarna samt spegla verksamheten inom sådana organ och inom andra maktsfärer.

Nyhetsförmedling och samhällsbevakning ska utgå från olika perspektiv, så att händelser speglas utifrån olika geografiska, sociala och andra utgångspunkter.

Ett demokratiskt samhälle bygger på att det finns oberoende och självständiga medier som bl.a. kan informera om viktiga händelser, granska maktens företrädare och låta olika åsikter komma till tals. Nyhets- och samhällsbevakningen i Sveriges Radio (och SVT) har därför en särskilt viktig

roll och är central i Sveriges Radios uppdrag i allmänhetens tjänst. Verksamheten bör kännetecknas av ett professionellt granskande förhållningssätt med utrymme för ett brett urval av åsikter. Sveriges Radio har en skyldighet att bedriva en aktivt granskande journalistik och inte enbart passivt spegla vad som händer.

Det ska vidare finnas en tydlig mångfald i nyhetsurval, analyser och kommentarer och det är viktigt att nyhetsförmedlingen och samhällsbevakningen utgår från olika perspektiv så att händelser kan värderas utifrån olika geografiska, sociala eller andra utgångspunkter. Vi måste t.ex. tänka på att inte bara ha ett Stockholmsperspektiv när vi sänder nyheter eller för övrigt andra program.

2.2.4 Kulturansvaret

12 § ST

SR ska erbjuda ett mångsidigt kulturutbud av hög kvalitet. Detta utbud ska fördjupas, utvecklas och vidgas under tillståndsperioden.

SR ska bevaka, spegla och kritiskt granska händelser på kulturlivets olika områden i Sverige och i andra länder. Det utländska programutbudet ska spegla olika kulturkretsar och innehålla program från olika delar av världen. Program om och från de nordiska grannländerna ska sändas i syfte att stärka den nordiska kulturgemenskapen.

SR ska, självt och i samarbete med utomstående producenter och utövare i det svenska kulturlivet, svara för en omfattande produktion av kulturprogram i vid mening och då särskilt på det svenska språket. Särskild vikt ska läggas vid drama-produktion av hög kvalitet. En viktig del är att spegla de

många olika kulturer och kulturyttringar som finns i Sverige.

SR ska göra föreställningar, konserter och andra kulturhändelser tillgängliga för hela publiken genom samarbeten med kulturinstitutioner samt fria kulturproducenter på skilda kulturområden i hela Sverige.

Kulturansvaret är en central del av public service-uppdraget och radio och TV i allmänhetens tjänst har en viktig roll som kulturskapare och kulturförmedlare. Särskilt tydlig för allmänheten är public service-företagens betydelse när det gäller möjligheten att tillgängliggöra kulturupplevelser för en stor publik.

Uppdraget är **tredelat**:

- Sveriges Radio ska bevaka, spegla och kritiskt granska händelser på kulturlivets olika områden i Sverige och i andra länder bl.a. för att medverka till att den ömsesidiga förståelsen för människor med olika kulturell bakgrund ökar.
- Sveriges Radio ska själv och i samarbete med utomstående producenter och utövare i det svenska kulturlivet svara för en omfattande produktion av kulturprogram i vid mening och då särskilt på svenska. Särskilt framhålls dramaproduktion av hög kvalitet.
- Sveriges Radio ska göra föreställningar, konserter och andra kulturhändelser tillgängliga för hela publiken genom samarbeten med teatrar, orkestrar och andra kulturinstitutioner samt fria kulturproducenter på skilda kulturområden i hela Sverige.

Sveriges Radios kulturutbud ska fördjupas, utvecklas och vidgas under tillståndspanenoden, särskilt handlar det om den sista punkten. I kravet att

erbjuda ett mångsidigt kulturutbud av hög kvalitet ligger också att producera underhållningsprogram.

2.2.5 Program för bestämda grupper

13 § ST Utlandssändningar

SR:s program för sändning till utlandet ska ge dels svenskar som befinner sig utomlands, dels utländsk publik, möjlighet att få information om och upprätthålla kontakt med Sverige. Programmen bör ge kunskap om Sverige och bidra till förståelse för det svenska samhället. Bestämmelserna i 8, 9, 11 och 12 §§ ska tillämpas med avseende på varje språkgrupp för sig och med beaktande av den speciella karaktären hos sändningarna till utlandet.

Sveriges Radios utlandssändningar har till uppgift att sprida information om Sverige till utlandet för både svenskar och utlänningar. Samma regler gäller för Sveriges Radio utlandssändningar som för sändningarna i Sverige.

14 § ST Barn och ungdom

SR ska erbjuda ett varierat utbud av program av hög kvalitet för och med barn och unga. Programmen ska på barns och ungdomars egna villkor förmedla nyheter och fakta samt kulturella och konstnärliga upplevelser från olika delar av Sverige och världen. SR ska ha en omfattande nyproduktion och egen produktion av program i olika genrer för barn och unga.

SR ska särskilt utveckla programverksamheten för de äldre barnen och ungdomarna. SR ska ta särskild hänsyn till de språkliga behoven hos barn och ungdomar som tillhör språkliga eller etniska minoritetsgrupper.

Sveriges Radio har tilldelats ett särskilt ansvar för att barn och ungdomar får tillgång till ett varierat programutbud inom olika programområden. Verksamheten ska vara av en sådan kvalitet att den kan tjäna som förebild när det gäller program för barn och unga. Det är viktigt att äldre barn och ungdomar med olika intressen hittar program som tilltalar dem i programutbudet och Sveriges Radio bör särskilt utveckla programverksamheten för denna grupp. Sveriges Radio ska ta hänsyn till de språkliga behoven hos barn och ungdomar som tillhör språkliga och etniska minoriteter.

15 § ST Personer med funktionsnedsättning

SR ska beakta behoven hos personer med funktionsnedsättning. Ambitionsnivån när det gäller möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att tillgagagöra sig SR:s utbud ska höjas och tillgängligheten förbättras i syfte att arbeta mot det långsiktiga målet att hela utbudet görs tillgängligt för alla medborgare. Tillgängligheten till program för barn och unga ska prioriteras särskilt. SR ska fortsatt prioritera god hörbarhet, bl.a. genom att vid utformningen av sändningarna beakta att bakgrunds ljud kraftigt kan försämra möjligheten för personer med hörselnedsättning att ta del av utbudet.

Program ska även produceras för speciella målgrupper.

SR ska ha en dialog med de berörda grupperna.

I fråga om program om och för personer med funktionsnedsättning får SR, Sveriges Television AB (SVT) och Sveriges Utbildningsradio AB (UR) sinsemellan fördela ansvaret för olika slags insatser.

Sveriges Radio har ett mycket långtgående ansvar för att anpassa programverksamheten så att den blir tillgänglig för personer med funktionsnedsättning. Tillgängligheten för dessa personer bör öka för att uppnå målet och särskilt för barn och unga. Sveriges Radio ska särskilt beakta att bakgrundsljud i programmen kan försämra möjligheten för personer med hörselnedsättning att ta del av utbudet.

När det gäller program för personer med funktionsnedsättning får Sveriges Radio, SVT och UR samarbeta och samordna sina resurser för att använda dem på bästa sätt. Sveriges Radio ska också ha kontakt med berörda grupper.

16 § ST Minoritetsspråk

SR ska beakta språkliga och etniska minoriteters intressen. Verksamheten ska vara ett prioriterat område. Tillgängligheten ska förbättras. Minoritetsspråken samiska, finska och meänkieli och romani chib ska inta en särställning. SR ska ha en dialog med de berörda grupperna. I fråga om verksamhet för språkliga och etniska minoriteter får SR, SVT och UR sinsemellan fördela ansvaret för olika slags insatser.

Sveriges Radio har tillsammans med SVT och UR ett stort ansvar för programservice på **invandrar- och minoritetsspråk**. Två olika minoritetsgrupper finns, de inhemska nationella minoriteterna och de invandrade minoriteterna. Dessa har olika behov. De förra (t.ex. samer) har behov av ett programutbud på det egna språket och om den egna kulturen men har vanligtvis inga problem att tillgodogöra sig det ordinarie programutbudet. Den senare gruppen kan ha behov av svenska nyheter på det egna språket. Särskilt viktigt för båda grupper är att det också finns program riktade till barn och unga för att ge dem möjligheter att föra språkliga

och kulturella traditioner vidare. Insatserna för de språkliga och etniska minoriteterna ska vara ett prioriterat området och tillgängligheten förbättras.

Några språkgrupper intar en särställning i sin officiella status av minoritets-språk, nämligen samiska, finska, meänkieli och romani chib. Även jiddisch är ett sådant minoritetsspråk. Språket ska därför uppmärksammas i utbudet men det krävs inte några regelbundna program på jiddisch.

När det gäller program för språkliga och etniska minoriteter får Sveriges Radio, SVT och UR samarbeta och samordna sina resurser för att använda dem på bästa sätt. Sveriges Radio ska också ha kontakt med berörda grupper.

2.2.6. Extern medverkan

17 § ST

SR ska verka för mångfald i programverksamheten genom en variation i produktionsformer. Vid sidan om en betydande egen programproduktion ska utläggningar, samarbetsprojekt och inköp av program bidra till denna variation liksom utomståendes medverkan den egna programproduktionen.

För att uppnå bredd och mångfald i Sveriges Radios utbud är det av stor vikt att det också finns en mångfald av produktionskällor och att produktionsformerna varierar.

2.2.7. Produktion utanför Stockholm

Anslagsvillkoren för 2010 punkt 11

Den andel av allmänproduktionen i SR:s rikssändningar som produceras utanför Stockholm ska uppgå till minst 55 %.

Produktionen ska vara geografiskt spridd så att drygt hälften av allmänproduktionen produceras utanför Stockholm.

2.2.8. Meddelanden till allmänheten

18 § ST

SR ska kostnadsfritt sända meddelanden som är av vikt för allmänheten om en myndighet begär det. SR ska se till att meddelandet ges en lämplig utformning och att det inte genom sin omfattning eller på annat sätt inverkar menligt på programverksamheten.

Alla statliga och kommunala myndigheter kan vända sig till Sveriges Radio för att få ett viktigt meddelande förmedlat till lyssnarna. Det är alltid Sveriges Radio som avgör i vilken form och när meddelandet ska sändas samt bedömer om det skulle påverka programverksamheten på ett negativt sätt. .

För meddelanden som rör befolkningsskydd och räddningstjänst, s.k. VMA-meddelanden, gäller särskild överenskommelse mellan Sveriges Radio och Statens Räddningstjänst. Praktiska hänvisningar för VMA finns i Säkerhets- och krisparmen som finns på varje lokal kanal och på Sändningsledningen/ Trafikredaktionen och Ekoredaktionen.

3. Övriga bestämmelser

3.1. Granskningsnämnden för radio och tv

16 kap 2 § första stycket RTL

Granskningsnämnden för radio och TV övervakar genom granskning i efterhand om program som sänts i tv eller ljudradio [...] står i överensstämmelse med denna lag och de programrelaterade villkor som kan gälla för sändningarna. [...]

16 kap 9 § RTL

På begäran av Myndigheten för radio och tv, eller Konsumentombudsmannen ska den som bedriver verksamhet som är tillståndspliktig enligt lagen lämna myndigheterna de upplysningar och handlingar som behövs för kontroll av att verksamheten bedrivs i enlighet med lagen samt de villkor och föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

(Det som står ovan om Konsumentombudsmannen gäller inte Sveriges Radio)

Granskningen

Granskningsnämnden för radio och tv är sedan den 1 augusti 2010 en självständig nämnd – fristående från Sveriges Radio – inom Myndigheten för radio och tv. Nämnden granskar i efterhand att de program som vi sänder i radio följer radio- och tv-lagen samt sändningstillståndet. Regeringen utser för en bestämd tid ordföranden, vice ordföranden samt övriga ledamöter och ersättare i granskningsnämnden för radio och tv.

Nämnden ska, efter anmälan från lyssnarna eller på eget initiativ, i efterhand granska om programmen följer radio- och tv-lagens bestämmelser och villkoren i sändningstillståndet. Vad gäller särskilda radiosändningar på webben kan granskningsnämnden pröva om dessa följer bestämmelserna i radio och tv-lagen om otillbörligt kommersiellt gynnande och demokratibestämmelsen.

Granskningsnämnden kan fria, fälla eller kritisera program/programslag eller ett visst programutbud. Nämnden ska också bedöma hur Sveriges Radio uppfyller sitt public serviceuppdrag och granska den uppföljning som Sveriges Radio varje år ska lämna in till nämnden och Kulturdepartementet.

Sveriges Radio är skyldigt att ge granskningsnämnden de uppgifter och handlingar som behövs för nämndens granskningsverksamhet. Bland annat de inspelningar (referensband) vi enligt lag är skyldiga att bevara i minst sex månader efter sändning. Uppgifter som skyddas av anonymitet enligt Yttrandefrihetsgrundlagen får dock inte lämnas ut eftersom handlingar hos nämnden är allmänna. Alla uppgifter och all information till Myndigheten för radio och tv samt granskningsnämnden ska gå via Programsekretariatet (PRS).

Sveriges Radios handläggning av granskningsnämndsärenden

I ärenden, där granskningsnämnden ifrågasätter ett program eller programutbud, får Sveriges Radio alltid möjlighet att avge ett yttrande. Berörd redaktions- eller kanalchef ska då, efter anmodan från PRS, utarbeta underlag för ett yttrande, som PRS sedan skriver. Eftersom det är företaget Sveriges Radio som är part i nämnden och inte en enskild medarbetare eller redaktions/kanalchef, är det vd som slutligen undertecknar yttrandet och ansvarar för dess innehåll.

Att ett program blivit anmält till nämnden föranleder inga åtgärder inom Sveriges Radio. En eller flera anmälningar kan inte i sig hindra ett program från att repriseras.

Konsekvenser av granskningsnämndens beslut

1. Offentliggörande av fällande beslut

Beslut som innebär att nämnden förklarar att ett program strider mot radio- och tv-lagen eller sändningstillståndet ska om granskningsnämnden föreskriver det i beslutet på lämpligt sätt offentliggöras av Sveriges Radio, en sk. pliktsändning (17 kap 10 § RTL). Rutinerna för pliktsändningen bestäms av programdirektören i samråd med PRS.

I vissa fall kan Sveriges Radio få betala en **särskild avgift** för att ha sänt program som strider mot bestämmelserna om otillbörligt kommersiellt gynnande, reklam och sponsring (se vidare under 3.2).

2. Reprisering av program/inslag som fällts eller kritiserats av nämnden.

Fällda program ska som regel inte sändas i repris. Om repris ändå övervägs ska kontakt tas med ansvarig chef, som efter samråd med PRS kan ge tillstånd till reprisering. För kritiserade men ej fällda program eller programinslag avgörs frågan om repris av berörd chef.

3. Övriga konsekvenser

Det är själva programmet – och därigenom företaget – som frias eller fälls i nämndens beslut och inte någon enskild programmedarbetare. Fällande beslut diskuteras dock i ett möte med berörda medarbetare i närvaro av ansvarig chef, vd och företrädare för PRS. Vid detta tillfälle diskuteras bl.a. vilka konsekvenser det fällande beslutet kan få för programverksamheten.

Vidare diskuteras viktigare nämndbeslut fortlöpande i olika organiserade former, t.ex. vid programpolitiska seminarier.

3.2. Särskild avgift

17 kap 5 § RTL

Den som inte följer de bestämmelser och villkor som anges i denna paragraf får åläggas att betala en särskild avgift.

Detta gäller

1.villkor om annonser, sponsrade program och produktplacering som beslutats med med stöd av 4 kap. 10§.

2. bestämmelserna om otillbörligt gynnande av kommersiella intressen enligt 5 kap 5§ och 14 kap 2§.

6. bestämmelserna om sponsring i 7 kap. samt 15 kap. 8-10 §§

...

(Delar av paragrafen som ej rör radion eller endast

i mycket sällsynta fall kan beröra Sveriges Radio är inte återgivna.)

Denna bestämmelse innebär att om Sveriges Radio skulle bli fällt för ett otillbörligt gynnande av kommersiella intressen eller för brott mot radio- och tv-lagens bestämmelser om sponsring kan granskningsnämnden för radio och tv vända sig till Förvaltningsrätten i Stockholm som sedan kan utdöma avgiften. Denna kan vara minst fem tusen kronor och högst fem miljoner kronor.

3.3. Programbeteckning

14 kap 7 § RTL

Den som sänder ljudradioprogram enligt denna lag ska använda en sådan beteckning för sina sändningar som har godkänts av Myndigheten för radio och tv. Beteckningen ska anges minst

*en gång varje sändningstimme eller, om detta inte är möjligt,
mellan programmen.*

Alla som sänder radio måste ha minst en beteckning för sina sändningar som upprepas med jämna mellanrum under sändningstiden. Avsikten är att underlätta för lyssnarna att skilja mellan olika radio- och tv-stationer.

I. Yttrandefrihetsgrundlagen (YGL)

1. Utgivare

Enligt Yttrandefrihetsgrundlagen (YGL) ska det för varje program finnas en ansvarig utgivare. Utgivaren ska utses före sändning och antecknas i Sveriges Radios utgivarregister som finns hos Programsekretariatet.

Utgivaren är ensam ansvarig för de yttrandefrihetsbrott som kan förekomma i programmen och har därför rätt att bestämma om ett program eller inslag ska sändas eller inte.

Det ansvar som åvilar utgivaren enligt Yttrandefrihetsgrundlagen ska inte förväxlas med vd:s publicistiska ansvar enligt radio- och tv-lagen och sändningstillståndet.

För Sveriges Radios verksamhet på internet gäller i huvudsak samma regler som för övriga radiosändningar vad avser ansvar enligt YGL. YGL:s bestämmelser gäller emellertid inte sådana debattforum som Sveriges Radio tillhandahåller där inläggen/kommentarerna inte kontrolleras av Sveriges Radio på förhand, s.k. omodererade forum. Om inläggen kontrolleras av oss på förhand gäller dock YGL:s bestämmelser.

Åtals- och rättegångsreglerna är desamma som enligt Tryckfrihetsförordningen. Det innebär bland annat att det är en särskild rättegångsordning med juryssystem och att Justitiekanslern är ensam åklagare.

Lagstiftningen är komplicerad. Kontakta Sveriges Radios jurister i tveksamma fall.

2. Meddelarskydd = anonymitetsskydd

Om en medverkande eller någon som lämnar uppgifter för publicering vill vara anonym får anställda inom Sveriges Radio och andra som deltar i eller kommer i kontakt med programmet eller inslaget inte avslöja personens identitet. Skulle det ske är det straffbart (tystnadspliktsbrott). I vissa fall kan det dock finnas en skyldighet att avslöja identiteten vid rättegångar angående mycket allvarliga brott. Om detta skulle bli aktuellt kontakta alltid Sveriges Radios jurister.

Sveriges Radios program finns idag på flera plattformar t.ex. på webben och som poddradio. Detta underlättar upprepad lyssning, ökar spridningsområdet och i viss mån även möjligheterna att identifiera medverkande som begärt att få vara anonyma. Programmen läggs ut automatiskt efter sändning och finns att tillgå på hemsidan i 30 dagar. Det är därför mycket viktigt att ägna särskild uppmärksamhet åt anonymisering i radioprogrammen om sådan är påkallad.

Om någon begärt anonymitet måste Sveriges Radio garantera detta. Att röja en uppgiftslämnarens eller medverkandes identitet då denne begärt anonymitet är som påpekats ovan ett brott mot Yttrandefrihetsgrundlagen.

3. Brotten

Yttrandefrihetsbrotten räknas upp i YGL:s brottskatalog och är desamma som gäller för tryckt skrift enligt Tryckfrihetsförordningen. Det är enbart dessa brott som ansvarig utgivare är straffansvarig för. Skulle en medarbetare på Sveriges Radio göra sig skyldig till andra brott, t.ex. vid anskaffandet av uppgifter för publicering, är det medarbetaren själv som blir ansvarig för dessa brott. Ett exempel på ett sådant brott är olaga intrång.

I vissa fall kan även den som medverkar i ett radioprogram och då åsidosätter sin tystnadsplikt göra sig skyldig till ett yttrandefrihetsbrott.

Yttrandefrihetsbrotten utgörs bl.a. av olika brott mot staten t.ex. högförräderi och spioneri. Andra yttrandefrihetsbrott är bland andra uppvigling, hets mot folkgrupp och förtal.

UPPVIGLING

Uppvigling innebär att någon uppmanar eller försöker förleda till brottslig handling, svikande av medborgarlig skyldighet eller dylikt.

Om en medverkande i ett radioprogram eller på webben uppmanar till brott eller liknande kan det alltså bli fråga om ett yttrandefrihetsbrott som ansvarig utgivare är straffansvarig för. Uttalanden som manar lyssnaren att begå en brottslig handling skulle också kunna komma i konflikt med sändningstillståndets bestämmelse om mediets genomslagskraft t.ex. genom förhållande av brottslig handling.

HETS MOT FOLKGRUPP

Hets mot folkgrupp är när man i ett uttalande eller meddelande som sprids hotar eller uttrycker missaktning för en folkgrupp eller annan sådan grupp av personer med anspelning på ras, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, trosbekännelse eller sexuell läggning.

För att det ska vara fråga om hets mot folkgrupp krävs att det förekommit hot eller uttryck för missaktning i ett uttalande som spridits t.ex. i ett radioprogram eller på Sveriges Radios webbplats. Det hotfulla eller missaktande

uttalandet ska syfta på en folkgrupp eller annan grupp av personer med anspelning på hudfärg, etniskt ursprung, religion eller sexuell läggning.

Missaktning är när ett uttalande är nedsättande för en viss folkgrupps anseende. Det krävs att uttalandet fullt klart överskrider gränsen för en saklig och vederhäftig diskussion om folkgruppen i fråga. Den som i sakliga former, t.ex. i en debatt, diskuterar en eller flera etniska grupper gör sig inte skyldig till hets mot folkgrupp. Detta gäller även om de sakuppgifter som förs fram kan uppfattas som besvärande av enskilda individer eller invandrargrupper.

Kränkande uttalanden om t.ex. "invandrare" eller "homosexuella" som grupp faller in under paragrafen. Missaktande uttalanden om enskilda identifierbara individer skyddas emellertid inte av bestämmelsen. Ett missaktande uttalande t.ex. om en enskilds sexuella läggning eller funktionshinder kan istället komma i konflikt med bestämmelsen om mediets genomslagskraft i 8 § ST liksom med kravet på respekt för den enskildes privatliv i 7 § ST. När det gäller ett kränkande uttalande om en privatperson kan det vara fråga om förtal (se nedan)

FÖRTAL

Förtal är när man utpekar en fysisk person som brottslig eller klandervärd i sitt levnadssätt eller att uppgift lämnas som är ägnad att utsätta personen för andras missaktning. Man kan dock publicera sådan uppgift om det är försvarligt med hänsyn till omständigheterna och det man säger är sant eller man har skäligen grund för uppgiften.

Förtalet måste för att vara straffbart rikta sig mot en fysisk person, levande eller avliden. I Sverige kan man inte förtala en juridisk person dvs. ett företag eller en organisation. Utpekandet kan ske dels genom namnpublicering men

även genom att andra uppgifter lämnas som indirekt utpekar personen i fråga. Förtal kan också ske i form av insinuationer eller misstänkliggöranden av en person. Ett uttalande behöver således inte innehålla konkreta beskyllningar för att utgöra förtal. Ansvarig utgivare kan dömas till böter för förtal alternativt fängelse för grovt förtal. Den förtalade kan även ha rätt till skadestånd.

Om det finns risk för förtal eller något av de andra yttrandefrihetsbrotten blir aktuella, kontakta alltid ansvarig utgivare som ska kontakta Sveriges Radios jurister.

4. Referensinspelning

För att Justitiekanslern ska kunna göra avgöra om denna anser att ett program innehåller yttrandefrihetsbrott eller ej är Sveriges Radio enligt lag skyldigt att spela in och bevara varje program som sänds. Även verksamheten på internet ska spelas in. Inspelningen ska bevaras i minst sex månader från sändningen. Därefter överlämnas ljudfilerna till Kungliga bibliotekets avdelning för audiovisuella medier. Filerna används också som underlag för granskningsnämndens arbete.

Lagtexter och sändningstillståndet

Bilaga 1 Sändningstillstånd 2010-2013

Bilaga 2 Radio- och tv-lagen (utdrag)

Bilaga 3 Yttrandefrihetsgrundlagen (utdrag)

Bilaga 4 Tryckfrihetsförordningen (utdrag om brotten)

REGERINGEN

Kulturdepartementet

f.k. Skjelson ✓
Direktionen ✓
Chefer skg/kypp

Regeringsbeslut

85

2009-12-17

Ku2009/2312/MFI

Ku2009/2147/RS (delvis)

Sveriges Radio AB

105 10 STOCKHOLM

Ink: C-1100811

2009-12-23 10:10

Tillstånd att sända ljudradio

1 bilaga

Regeringen meddelar Sveriges Radio AB (SR) tillstånd att sända ljudradio i enlighet med 2 kap. 2 § andra stycket radio- och TV-lagen (1996:844). Sändningstillståndet med tillhörande villkor framgår av *bilagan*. Dessa villkor har godtagits av SR i enlighet med 3 kap. 14 § radio- och TV-lagen.

På regeringens vägnar

Lena Adelson/Liljeroth

Pia Kjellander
Pia Kjellander

Kopia till

Försvarsdepartementet/SSK

Socialdepartementet/ST

Finansdepartementet/Ba

Utbildningsdepartementet/S

Utbildningsdepartementet/G

Utbildningsdepartementet/UH

Utbildningsdepartementet/SV

Näringsdepartementet/ITP

Förvaltningsstiftelsen för Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB och

Sveriges Utbildningsradio AB

Revisorerna

Post- och telestyrelsen

Granskningsnämnden för radio och TV

Radio- och TV-verket

Teracom AB

Postadress
103 33 Stockholm

Telefonväxel
08-405 10 00

E-post: registrator@culture.ministry.se

Besöksadress
Drottninggatan 16

Telefax

SÄNDNINGSTILLSTÅND FÖR SVERIGES RADIO AB

Kulturdepartementet 2009-12-17

Tillståndets innebörd, tid och upphörande

Sveriges Radio AB (SR) har till uppgift att bedriva ljudradioverksamhet i allmänhetens tjänst. Verksamheten ska präglas av oberoende och stark integritet och bedrivs självständigt i förhållande till såväl staten som olika ekonomiska, politiska och andra intressen och maktsfärer i samhället. Det är särskilt viktigt att SR slår vakt om programområden som är betydelsefulla för allmänintresset.

SR meddelas tillstånd enligt 2 kap. 2 § andra stycket radio- och TV-lagen (1996:844) att under hela dygnet sända rikstäckande ljudradio. Sändningstillståndet innebär rätt att i hela landet samtidigt sända fyra program. Att samtidigt sända ett rikstäckande program innebär rätt att dela upp sändningen i regionala sändningar. SR medges dessutom rätt att – i likhet med vad som sänds år 2009 – i Stockholm och Malmö samtidigt sända två respektive ett program. Se också SR:s sändningstillstånd för digital ljudradio.

SR medges vidare rätt att sända ljudradioprogram avsedda för mottagning i utlandet.

Tillståndet träder i kraft den 1 januari 2010 och gäller till och med den 31 december 2013. Samtidigt upphör SR:s nu gällande sändningstillstånd.

Detta tillstånd kan återkallas enligt bestämmelserna i 11 kap. 1, 2 och 7 §§ radio- och TV-lagen.

Villkor för sändningsrätten

Regeringen föreskriver att sändningstillståndet ska förenas med följande villkor, vilka SR godtagit enligt 3 kap. 14 § radio- och TV-lagen.

Allmänna bestämmelser

1 §

SR ska samtidigt sända fyra ljudradioprogram till hela landet, varav ett även ska ha regionalt uppdelat innehåll. Att sända till hela landet innebär att minst 99,8 procent av den fast bosatta befolkningen ska kunna ta emot marknätssändningar.

SR får inte ta flera frekvenser i FM-bandet i anspråk för sina sändningar än dem som SR använt under huvuddelen av år 2009. Detta hindrar dock inte en sådan utbyggnad som behövs för att en större andel av den bofasta befolkningen ska kunna nås av sändningarna.

2 §

SR ska bereda utrymme för sändningar av radiotidningar. Sändningar ska ske, om så behövs, i samma tidsmässiga omfattning som under verksamhetsåret 2009.

2

3 §

SR ska upplåta sändningstid för sändningar av program från Sveriges Utbildningsradio AB (se även SR:s anslagsvillkor).

4 §

SR ska utforma sändningarna på sådant sätt att de inte endast kan tas emot av en begränsad del av allmänheten i sändningsområdet.

5 §

SR ska använda analog utsändningsteknik för sändningarna. Den tekniska kvaliteten ska vara hög.

Innehållet i sändningarna

6 §

Sändningsrätten ska utövas opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrandefrihet och informationsfrihet ska råda i ljudradion.

SR ska före sändning av program så noggrant som omständigheterna medger kontrollera sakuppgifter i programmet. Ämnesval och framställning ska ta sikte på vad som är relevant och väsentligt.

7 §

Den enskildes privatliv ska respekteras i programverksamheten om inte ett oavvisligt allmänt intresse kräver annat.

8 §

SR ska ta hänsyn till ljudradions särskilda genomslagskraft när det gäller programmens ämnen och utformning samt tiden för sändning av programmen.

9 §

SR ska erbjuda ett mångsidigt programutbud som omfattar allt från det breda anslaget till mer särpräglade programtyper. Hög kvalitet och nyskapande form och innehåll ska utmärka programverksamheten.

Programmen ska utformas så att de genom tillgänglighet och mångsidighet tillgodoser skiftande förutsättningar och intressen hos befolkningen i hela landet. Programutbudet ska spegla förhållanden i hela landet och som helhet präglas av folkbildningsambitioner. SR ska beakta programverksamhetens betydelse för den fria åsiktsbildningen och utrymme ska ges åt en mångfald av åsikter och meningstryningar.

10 §

SR har ett särskilt ansvar för det svenska språket och dess ställning i samhället. Språkvårdsfrågor ska beaktas i verksamheten. SR ska tillhandahålla ett mångsidigt utbud av program av hög kvalitet på det svenska språket.

11 §

Nyhetsverksamheten inom SR ska bedrivas så att en mångfald i nyhetsurval, analyser och kommentarer kommer till uttryck i olika program.

SR ska meddela nyheter, stimulera till debatt, kommentera och belysa händelser och skeenden och därvid ge den allsidiga information som medborgarna behöver för att vara orienterade och ta ställning i samhälls- och kulturfrågor.

SR ska granska myndigheter, organisationer och företag som har inflytande på beslut som rör medborgarna samt spegla verksamheten inom sådana organ och inom andra maktsfärer.

Nyhetsförmedling och samhällsbevakning ska utgå från olika perspektiv, så att händelser speglas utifrån olika geografiska, sociala och andra utgångspunkter.

12 §

SR ska erbjuda ett mångsidigt kulturutbud av hög kvalitet. Detta utbud ska fördjupas, utvecklas och vidgas under tillståndsperioden.

SR ska bevaka, spegla och kritiskt granska händelser på kulturlivets olika områden i Sverige och i andra länder. Det utländska programutbudet ska spegla olika kulturkretsar och innehålla program från olika delar av världen. Program om och från de nordiska grannländerna ska sändas i syfte att stärka den nordiska kulturgemenskapen.

SR ska, självt och i samarbete med utomstående producenter och utövare i det svenska kulturlivet, svara för en omfattande produktion av kulturprogram i vid mening och då särskilt på det svenska språket. Särskild vikt ska läggas vid dramaproduktion av hög kvalitet. En viktig del är att spegla de många olika kulturer och kulturyttringar som finns i Sverige.

SR ska göra föreställningar, konserter och andra kulturhändelser tillgängliga för hela publiken genom samarbeten med kulturinstitutioner samt fria kulturproducenter på skilda kulturområden i hela Sverige.

13 §

SR:s program för sändning till utlandet ska ge dels svenskar som befinner sig utomlands, dels utländsk publik, möjlighet att få information om och upprätthålla kontakt med Sverige. Programmen bör syfta till att ge kunskap om Sverige och bidra till förståelse för det svenska samhället.

Bestämmelserna i 8, 9, 11 och 12 §§ ska tillämpas med avseende på varje språkgrupp för sig och med beaktande av den speciella karaktären hos sändningarna till utlandet.

14 §

SR ska erbjuda ett varierat utbud av program av hög kvalitet för och med barn och unga. Programmen ska på barns och ungdomars egna villkor förmedla nyheter och fakta samt kulturella och konstnärliga upplevelser från olika delar av Sverige och världen. SR ska ha en omfattande nyproduktion och egen produktion av program i olika genrer för barn och unga.

SR ska särskilt utveckla programverksamheten för de äldre barnen och ungdomarna. SR ska ta särskild hänsyn till de språkliga behoven hos barn och ungdomar som tillhör språkliga eller etniska minoritetsgrupper.

15 §

SR ska beakta behoven hos personer med funktionsnedsättning. Ambitionsnivån när det gäller möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att tillgodogöra sig SR:s utbud ska höjas och tillgängligheten förbättras i syfte att arbeta mot det långsiktiga målet att hela utbudet görs tillgängligt för alla medborgare. Tillgängligheten till program för barn och unga ska prioriteras särskilt. SR ska fortsatt prioritera god hörbarhet, bl.a. genom att vid utformningen av sändningarna beakta att bakgrunds ljud kraftigt kan försämra möjligheten för personer med hörselnedsättning att ta del av utbudet.

Program ska även produceras för speciella målgrupper.

SR ska ha en dialog med de berörda grupperna.

I fråga om program om och för personer med funktionsnedsättning får SR, Sveriges Television AB (SVT) och Sveriges Utbildningsradio AB (UR) sinsemellan fördela ansvaret för olika slags insatser.

16 §

SR ska beakta språkliga och etniska minoriteters intressen. Verksamheten ska vara ett prioriterat område. Tillgängligheten ska förbättras. Minoritetsspråken samiska, finska, meänkieli och romani chib ska inta en särställning. SR ska ha en dialog med de berörda grupperna.

I fråga om verksamhet för språkliga och etniska minoriteter får SR, SVT och UR sinsemellan fördela ansvaret för olika slags insatser.

17 §

SR ska verka för mångfald i programverksamheten genom en variation i produktionsformer. Vid sidan om en betydande egen programproduktion ska utläggningar, samarbetsprojekt och inköp av program bidra till denna variation liksom utomståendes medverkan i den egna programproduktionen.

18 §

SR ska kostnadsfritt sända meddelanden som är av vikt för allmänheten om en myndighet begär det. SR ska se till att meddelandet ges en lämplig utformning och att det inte genom sin omfattning eller på annat sätt inverkar menligt på programverksamheten.

Gennämle och beriktigande

19 §

Uppgifter som förekommit i ett ljudradioprogram ska beriktigas när det är befogat. Den som har befogat anspråk på att bemöta ett påstående ska ges tillfälle till gennämle.

Begäran om beriktigande och gennämle ska behandlas skyndsamt. Bifalls en begäran om beriktigande, ska beriktigandet sändas så snart det kan ske i ett för publiken naturligt sammanhang. Bifalls begäran om gennämle, ska ett gennämle sändas så snart det kan ske i eller i anslutning till program av samma eller likartad karaktär som det som anmärkningen avser.

Om en skriftlig begäran om gennämle har avslagits av SR ska bolaget lämna information till den berörde om förutsättningarna för att hos Granskningsnämnden för radio och TV anmäla bolagets beslut eller dess handläggning av ärendet. Ett beslut om avslag ska innehålla uppgifter om skälen för avslaget.

Villkor för reklam och sponsring

20 §

SR får inte sända reklam. Förbudet omfattar inte sponsringsmeddelanden, reklam för egen programverksamhet eller för programverksamhet från Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB, utbildningsmaterial eller andra liknande produkter med direkt anknytning till programmen.

21 §

SR får inte sända sådana sponsrade program där sponsorbidraget har tillfallit SR direkt.

Utän hinder av första stycket får sponsring förekomma av program som innebär utsändning av en allmän sammankomst eller offentlig tillställning där SR är arrangör, under förutsättning att det är ett arrangemang inom ramen för ett åtagande gentemot Europeiska Radiounionen (EBU) eller ett arrangemang av liknande betydelse samt att programmet direktsänds till flera länder.

Detta gäller inte för program som huvudsakligen vänder sig till barn under 12 år.

SR får sända sådana indirekt sponsrade program

- som framställs eller har framställts i samarbete med någon annan som fått bidrag från utomstående för sin andel av produktionen,
- där SR köpt en sändningsrätt till ett färdigproducerat eller icke färdigproducerat program som fått bidrag, eller som senare får bidrag från utomstående, och
- som framställs eller har framställts av programföretag i ett annat land inom ramen för åtagande gentemot EBU där bidrag till produktionen lämnats från utomstående.

Sträng restriktivitet ska råda när det gäller indirekt sponsrade program som vänder sig till barn under 12 år.

22 §
Bestämmelser om sponsringsmeddelande finns i 7 kap. 8 § första stycket radio- och TV-lagen.

Meddelandet ska – med beaktande av att ändamålet med meddelandet ska vara att upplysa publiken om sponsorskapet – ges en sådan utformning att det inte riskerar att förväxlas med sedvanliga reklamslag i reklamfinansierad radio. Sponsringsmeddelandet, som ska vara kort, får inte åtföljas av musik och ska även i övrigt ges en neutral utformning.

23 §
Vid sändning av reklam enligt 20 § behöver inte reklamslagen omges av signaturer enligt 7 kap. 1 § första stycket radio- och TV-lagen eller vara minst en minut långa enligt 7 kap. 6 §.

Beredskaps- och säkerhetsfrågor

24 §
SR ska upprätthålla en hög säkerhet för produktion och distribution. Sändningarna ska ske med så god säkerhet att eventuella sändningsavbrott blir så korta som möjligt. SR ska ställa höga krav på de leverantörer som anlitas för programinsamling och distribution av egensändningar.

25 §
SR ska utifrån en risk- och sårbarhetsanalys analysera och värdera sändningsverksamheten så att avbrott så långt som möjligt kan undvikas. Detta arbete ska ske efter samråd med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Analysen ska resultera i beredskapsplaner vilka årligen före den 1 mars ska lämnas till Regeringskansliet (Kulturdepartementet) och till MSB för kännedom.

Om högsta beredskap råder i landet ska SR utgöra en självständig organisation med totalförsvarsuppgifter och lyda direkt under regeringen. UR:s resurser ska i en sådan situation tillföras SVT och SR. Om höjd beredskap råder i landet får regeringen förordna att vad som sägs i första meningen i detta stycke ska gälla.

De bestämmelser om bolagets programverksamhet som intagits i tillståndsvillkor och anslagsvillkor för bolaget ska vara vägledande också för den verksamhet som bedrivs under höjd beredskap och vid svåra påfrestningar på samhället i fred.

BILAGA 2

UTDRAG UR RADIO- OCH TV-LAGEN

utfärdad den 17 juni 2010 (SFS 2010:696).

Nedanstående är ett utdrag innehållande de delar av lagen som är tillämpliga på Sveriges Radios verksamhet.

3 kap. Definitioner

1 § I denna lag avses med

1. annonser: reklam och andra meddelanden som utan att vara reklam sänds på uppdrag av någon annan och som har till syfte att främja en sak eller en idé;
2. annonsering med delad skärm: sändning av en annons samtidigt med en annan sändning;
3. beställ-tv: en tjänst där en leverantör av medietjänster i informations-, underhållnings- eller utbildnings syfte tillhandahåller allmänheten tv-program med hjälp av elektroniska kommunikationsnät
  - a) på begäran av användaren,
  - b) vid en tidpunkt som användaren väljer, och
  - c) från en katalog med program som leverantören har valt ut;
4. försäljningsprogram: program där mottagare av programmet erbjuds att beställa varor och tjänster;
5. kommersiell radio: tillståndspliktiga ljudradiosändningar som
  - a) inte kräver tillstånd av regeringen,
  - b) inte endast får äga rum under en begränsad tid enligt 11 kap. 1 § andra stycket, eller
  - c) inte är närradio;
6. leverantör av medietjänster: den som
  - a) har det redaktionella ansvaret för valet av innehåll i en ljudradio- eller tv-sändning, beställ-tv eller sökbar text-tv, och
  - b) avgör hur innehållet struktureras;
7. ljudradiosändning: en sändning av ljudradioprogram med hjälp av elektroniska kommunikationsnät som
  - a) en leverantör av medietjänster tillhandahåller,
  - b) är riktad till allmänheten, och
  - c) är avsedd att tas emot med tekniska hjälpmedel;
8. närradio: lokala ljudradiosändningar för föreningslivet och registrerade trossamfund;
9. närradioförening: en sammanslutning av flera tillståndshavare i ett sändningsområde för gemensamma närradioändamål;
10. produktplacering: förekomsten i ett program av en vara, en tjänst eller ett varumärke, om detta sker i marknadsföringssyfte och mot betalning eller liknande ersättning till leverantören av medietjänsten, dock inte när varan eller tjänsten är av obetydligt värde och har tillhandahållits gratis;
11. programföretag: en leverantör av medietjänster som tillhandahåller ljudradiosändningar, tv-sändningar eller sökbar text-tv;
12. programtjänst: ett samlat utbud av ljudradio- eller tv- program eller sökbar text-tv som sänds under en gemensam beteckning;
13. reklam: varje form av meddelande

- a) som sänds antingen mot betalning eller liknande ersättning eller som utgör egenreklam, och
- b) som syftar till att i näringsverksamhet marknadsföra varor, tjänster, fast egendom, arbetstillfällen eller andra nyttigheter;
14. sponsring: bidrag som någon som inte tillhandahåller eller producerar ljudradio, tv-sändning, beställ-tv eller sökbar text-tv ger för att finansiera dessa medietjänster eller program i syfte att främja bidragsgivarens namn, varumärke, anseende, verksamhet, produkt eller intresse;
15. sändning som är riktad till allmänheten: en sändning som samtidigt och utan särskild begäran är tillgänglig för vem som helst som vill ta emot den;
- [...]

11 kap. Tillstånd att sända andra ljudradioprogram än närradio och kommersiell radio

Vem som ger tillstånd

1 § Tillstånd att sända ljudradioprogram meddelas av regeringen om sändningsverksamheten finansieras med radio- och tv-avgiften enligt lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst. Regeringen meddelar också tillstånd att sända ljudradio till utlandet.

Myndigheten för radio och tv får ge tillstånd att under en begränsad tid om högst två veckor sända ljudradio som inte är närradio eller kommersiell radio. Myndigheten får besluta att 14 och 15 kap. inte ska tillämpas på sändningar som sker med stöd av ett sådant tillstånd.

Om det finns särskilda skäl, får regeringen ge tillstånd att sända ljudradio i lokala sändningar som inte uppfyller kraven för närradio eller kommersiell radio.

Innebörden av tillstånd av regeringen

2 § Ett tillstånd att sända ljudradioprogram innebär rätt att i varje område samtidigt sända det antal programtjänster som tillståndet avser under den del av dygnet som anges i tillståndet.

Tillståndsvillkor

3 § Ett tillstånd att sända andra ljudradioprogram än närradio och kommersiell radio får förenas med villkor som anges i 4 kap. 8, 10 och 11 §§.

Ett tillstånd får dessutom förenas med villkor om skyldighet att

1. sända till hela landet eller till en viss del av landet,
2. sända under en viss minsta tid,
3. samtidigt sända ett visst minsta antal program i varje område,
4. bereda utrymme för sändningar som är särskilt anpassade för synskadade enligt 10 kap. 2 § och utforma sändningarna på ett sådant sätt att dessa blir tillgängliga för personer med funktionsnedsättning,
5. bereda utrymme för sändningar med stöd av tillstånd av regeringen,
6. använda en viss sändningsteknik,
7. samverka med andra tillståndshavare i tekniska frågor för att främja tillgänglighet och

- konkurrens,
8. använda vissa radiosändare,
  9. ta hänsyn till ljudradions särskilda genomslagskraft när det gäller programmens ämnen och utformning samt tiden för sändning av programmen,
  10. iakttä bestämelsen om beriktigande i 5 kap. 4 § första stycket,
  11. sända genmälen,
  12. i sändningsverksamheten respektera den enskildes privatliv,
  13. sända ett mångsidigt programutbud,
  14. regionalt sända och producera program,
  15. kostnadsfritt sända meddelanden som är av vikt för allmänheten, om en myndighet begär det,
  16. utforma sändningarna på ett sådant sätt att de inte bara kan tas emot av en begränsad del av allmänheten i sändningsområdet, och
  17. utarbeta en beredskapsplan för verksamheten under höjd beredskap och vid fredstida krisituationer samt lämna planen till regeringen och till den myndighet som regeringen bestämmer.

Tillståndens giltighetstid

4 § Ett tillstånd som beviljats av regeringen att sända ljudradioprogram ska gälla för en viss tid som bestäms av regeringen.

Ett tillstånd som har beviljats för en tid av minst fyra år förlängs på oförändrade villkor med ytterligare fyra år, om tillståndshavaren önskar det och regeringen inte senast två år före tillståndstidens utgång har meddelat att tillståndet inte kommer att förlängas eller att regeringen önskar förändra villkoren.

Yttrande över tillståndsvillkor

5 § Innan beslut om tillstånd fattas ska den sökande ges tillfälle att ta del av och yttra sig över de villkor som regeringen eller Myndigheten för radio och tv avser att förena med tillståndet.

Beslut om tillstånd får inte innehålla andra programrelaterade villkor än dem som den sökande har godtagit.

14 kap. Innehållet i ljudradiosändningar

Allmänna krav

1 § Den som sänder ljudradioprogram med tillstånd av regeringen ska se till att programverksamheten som helhet präglas av det demokratiska statsskickets grundidéer och principen om alla människors lika värde och den enskilda människans frihet och värdighet.

Otillbörligt kommersiellt gynnande

2 § Ljudradioprogram som inte är reklam får inte otillbörligt gynna kommersiella intressen. Det innebär att programmet inte får

1. uppmuntra till inköp eller hyra av varor eller tjänster eller innehålla andra säljfrämjande

inslag, eller
2. framhåva en vara eller en tjänst på ett otillbörligt sätt.

Åsiktsannonsering

3 § I sändningar för vilka villkor om opartiskhet gäller får det inte förekomma meddelanden som sänds på uppdrag av någon annan och som syftar till att vinna stöd för politiska eller religiösa åsikter eller åsikter i intressefrågor på arbetsmarknaden.

Att sådana meddelanden anses som annonser framgår av 3 kap. 1 §.

Krav på svenska program i sändningar som sker med stöd av tillstånd av regeringen

6 § Ljudradiosändningar som sker med stöd av tillstånd av regeringen ska, om det inte finns särskilda skäl mot det, i betydande omfattning innehålla program på svenska språket, program med artister verksamma i Sverige och verk av upphovsmän verksamma i Sverige.

Krav på sändningsbeteckning

7 § Den som sänder ljudradioprogram enligt denna lag ska använda en sådan beteckning för sina sändningar som har godkänts av Myndigheten för radio och tv. Beteckningen ska anges minst en gång varje sändningstimme eller, om detta inte är möjligt, mellan programmen.

15 kap. Reklam, andra annonser och sponsring.

Undantag för egenreklam

7 § Bestämmelserna i detta kapitel gäller inte för sådan reklam som den sändande gör för sin programverksamhet.

Program som inte får sponsras

8 § Program i ljudradiosändning som huvudsakligen handlar om nyheter eller innehåller nyhetskommentarer får inte sponsras.

Vem som inte får sponsra program

9 § Program i ljudradiosändning får inte sponsras av någon vars huvudsakliga verksamhet är att tillverka eller sälja alkoholdrycker eller tobaksvaror.

När sponsringsmeddelanden ska lämnas

10 § Den som sänder ett sponsrat program i ljudradio ska ange vem som har bidragit till finansieringen. Ett sådant meddelande ska lämnas på lämpligt sätt i början och i slutet av programmet eller vid ett av dessa tillfällen.

Sponsringsmeddelandet får inte innehålla säljfrämjande inslag.

16 kap. Granskning och tillsyn

Granskningsnämnden för radio och tv:s granskning

2 § Granskningsnämnden för radio och tv övervakar genom granskning i efterhand om program som har sänts i tv eller ljudradio eller tillhandahållits i beställ-tv står i överensstämmelse med denna lag och de programrelaterade villkor som kan gälla för tjänsterna. Nämnden övervakar även efterlevnaden av bestämmelserna om tillgänglighet i 5 kap. 12 § om beslutet har meddelats av regeringen.

Sändningar som sker med stöd av tillstånd till vidareändning enligt 4 kap. 7 § ska inte granskas av granskningsnämnden för radio och tv.

Finns granskningsnämnden för radio och tv att en sändning eller ett tillhandahållande innehåller våldsskildringar eller pornografiska bilder i strid med 5 kap. 2 eller 3 §, ska nämnden göra en anmälan om detta till Justitiekanslern.

Myndigheten för radio och tv:s tillsyn

3 § Myndigheten för radio och tv övervakar att programföretagen följer sådana villkor som har beslutats med stöd av 4 kap. 9 § 1-4, 6-9, 16 och 17, 11 kap. 3 § andra stycket 1-3, 5-8, 16 och 17 samt 13 kap. 9 § och 27 § första stycket 3.

Myndigheten för radio och tv övervakar även efterlevnaden av bestämmelserna om exklusiva rättigheter i 5 kap. 9 § och om tillgänglighet i 5 kap. 12 § om beslutet om tillgänglighet har

Upplysningskyldighet för den som bedriver tillståndspliktig verksamhet

9 § På begäran av Myndigheten för radio och tv eller Konsumentombudsmannen ska den som bedriver verksamhet som är tillståndspliktig enligt denna lag lämna myndigheterna de upplysningar och handlingar som behövs för kontrollen av att verksamheten bedrivs i enlighet med lagen och de villkor och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Upplysningskyldighet i övrigt

10 § På begäran av Myndigheten för radio och tv ska den som bedriver verksamhet enligt denna lag lämna de upplysningar som behövs för att myndighetens granskningsnämnd för radio och tv ska kunna bedöma storleken av den särskilda avgiften enligt 17 kap. 6 §.

Skyldighet att tillhandahålla inspelade program

11 § Den som i enlighet med 5 kap. 3 § lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden har spelat in ett program, ska på begäran av Myndigheten för radio och tv eller Konsumentombudsmannen utan kostnad lämna en sådan inspelning till myndigheten.

Om granskningsnämnden för radio och tv

14 § Granskningsnämnden för radio och tv består av en ordförande och sex andra ledamöter. För ledamöterna finns ersättare till det antal regeringen bestämmer. Minst en av ledamöterna

eller ersättarna ska vara vice ordförande. Ordföranden och vice ordföranden ska vara eller ha varit ordinarie domare.

Granskningsnämnden för radio och tv är beslutförför med ordföranden eller en vice ordförande och ytterligare tre ledamöter. Ärenden som uppenbart inte är av större vikt eller principiell betydelse får dock avgöras av ordföranden eller en vice ordförande.

Om det vid en överläggning i granskningsnämnden för radio och tv kommer fram skiljaktiga meningar, tillämpas föreskrifterna i 16 kap. rättegångsbalken.

17 kap. Straff, särskild avgift och vite

Skyldighet att betala en särskild avgift

5 § Den som inte följer de bestämmelser och villkor som anges i denna paragraf får åläggas att betala en särskild avgift. Detta gäller

1. villkor om annonser, sponsrade program och produktplacering som beslutats med stöd av 4 kap. 10 §,
2. bestämmelserna om otillbörligt gynnande av kommersiella intressen enligt 5 kap. 5 § och 14 kap. 2 §,
3. bestämmelserna, när det gäller andra annonser än reklam, i 5 kap. 6 §, 8 kap. 6 och 9 §§, 14 kap. 3 § och 15 kap. 3 och 4 §§,
4. bestämmelserna om exklusiva rättigheter i 5 kap. 9 §,
5. bestämmelserna om produktplacering i 6 kap.,
6. bestämmelserna om sponsring i 7 kap. samt 15 kap. 8-10 §§,
7. bestämmelserna om annonser i 8 kap. 1-5 §§, 7 § andra stycket och 10 § samt 15 kap. 1 och 2 §§,
8. bestämmelserna om virtuell annonsering och elektroniska företagsskyltar i 8 kap. 11 och 12 §§, eller
9. bestämmelserna om reklam i 8 kap. 15 §.

Vid prövning av frågan om avgift ska påföras ska rätten särskilt beakta överträdelsens art, varaktighet och omfattning.

Avgiften tillfaller staten.

Den särskilda avgiftens storlek

6 § Den särskilda avgiften fastställs till lägst fem tusen kronor och högst fem miljoner kronor. Avgiften bör dock inte överstiga tio procent av den årsomsättning som leverantören av medietjänster hade under det föregående räkenskapsåret.

När avgiftens storlek fastställs ska särskilt beaktas de omständigheter som legat till grund för prövning av frågan om avgift ska påföras och de intäkter som leverantören kan beräknas ha fått med anledning av överträdelsen.

När och till vem den särskilda avgiften ska betalas

7 § Den särskilda avgiften ska betalas till Myndigheten för radio och tv inom trettio dagar efter det att avgörandet vunnit laga kraft.

Indrivning av obetalda avgifter

8 § Om den särskilda avgiften inte betalas inom den tid som anges i 7 §, ska Myndigheten för radio och tv lämna fordran på den obetalda avgiften för indrivning. Indrivningen ska ske enligt bestämmelserna i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

Handlingar som ska anses otillbörliga enligt marknadsföringslagen (2008:486)

10 § Granskningsnämnden för radio och tv får besluta att leverantören av medietjänster på lämpligt sätt ska offentliggöra nämndens beslut, när nämnden funnit att någon har brutit mot programrelaterade villkor som beslutats med stöd av 4 kap. 8 och 9 §§, 11 kap. 3 § eller bestämmelsen om beriktigande i 5 kap. 4 § första stycket. Ett sådant beslut får dock inte innebära att offentliggörandet måste ske i leverantörens program.

Beslutet får innefatta ett föreläggande vid vite.

Föreläggande att följa bestämmelser

11 § Den som inte följer de bestämmelser som anges i denna paragraf eller de beslut som meddelas med stöd av bestämmelserna, får meddelas de förelägganden som behövs i enskilda fall för att bestämmelserna ska efterlevas. Ett föreläggande får förenas med vite. Detta gäller bestämmelser om

1. varning (5 kap. 2 §),
2. tillståndsvillkor enligt 4 kap. 9 § 1-4, 6-9 och 16 samt 11 kap. 3 § andra stycket 1-3, 5-8 och 16,
3. beteckningar (5 kap. 11 § och 14 kap. 7 §),
7. skyldighet att lämna vissa upplysningar till Myndigheten för radio och tv (16 kap. 5-8 §§),
8. skyldighet att lämna upplysningar enligt 16 kap. 9 §,
9. skyldighet att lämna upplysningar till Myndigheten för radio och tv enligt 16 kap. 10 §,
10. skyldighet att lämna inspelning enligt 16 kap. 11 §, eller
11. skyldighet att årligen redovisa till Myndigheten för radio och tv enligt 16 kap. 12 §.

Föreläggande enligt första stycket 1, 3, 4, 6, 8 eller 9 får beslutas av granskningsnämnden för radio och tv. Föreläggande enligt första stycket 2, 4, 5, 7, 8, 10 eller 11 får beslutas av Myndigheten för radio och tv.

Föreläggande enligt första stycket 8 eller 10 får även beslutas av Konsumentombudsmannen.

18 kap. Återkallelse av tillstånd

När ett tillstånd ska återkallas

1 § Ett tillstånd att sända tv, sökbar text-tv eller ljudradioprogram ska återkallas på begäran av tillståndshavaren. Ett tillstånd får också återkallas enligt 2-5 och 7 §§ eller ändras enligt 2 och 7 §§.

Återkallelse och ändring av tillstånd att sända tv, sökbar text-tv eller tillstånd som lämnats av regeringen att sända ljudradioprogram

2 § Ett tillstånd att sända tv eller sökbar text-tv eller ett tillstånd som lämnats av regeringen att sända ljudradioprogram får återkallas om

1. tillståndshavaren väsentligt brutit mot 5 kap. 1, 2, 4-6 och 12 §§, 6 kap., 7 kap., 8 kap. 1-14 §§, 14 kap. 1-3 §§ eller 15 kap., eller
2. ett villkor som förenats med tillståndet med stöd av 4 kap. 8-11 §§ eller 11 kap. 3 § har åsidosatts på ett väsentligt sätt.

Ett tillstånd att sända tv eller sökbar text-tv eller ett tillstånd som getts av regeringen att sända ljudradioprogram får ändras till att avse annat sändningsutrymme, om

1. förändringar inom radiotekniken eller ändringar i radioanvändningen på grund av internationella överenskommelser som Sverige har anslutit sig till eller bestämmelser antagna med stöd av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt medför att ett nytt tillstånd med samma villkor inte skulle kunna medges, eller
2. det är nödvändigt för att ge utrymme för ytterligare sändningar.

19 kap. Handläggningen av mål om återkallelse, särskild avgift och vite m.m.

Vem som prövar mål om återkallelse och ändring av tillstånd

1 § Mål om återkallelse av tillstånd på grund av överträdelse av villkor som meddelats med stöd av 4 kap. 8 §, 9 § 10-12, 11 kap. 3 § första stycket eller andra stycket 9-12 och om överträdelse av 5 kap. 1, 2 och 4 §§ eller 14 kap. 1 § ska på talan av Justitiekanslern prövas av allmän domstol.

I övriga fall prövas ärenden om återkallelse av tillstånd av Myndigheten för radio och tv.

Ärenden om ändring av tillstånd att sända tv eller sökbar text-tv eller tillstånd som meddelats av regeringen att sända ljudradioprogram prövas av den som meddelat tillståndet.

När en fråga om återkallelse får tas upp

2 § Har tillståndet lämnats av regeringen, får en fråga om återkallelse prövas först efter anmälan av regeringen, om inte tillståndshavaren själv begärt att tillståndet ska återkallas.

Har tillståndet lämnats av Myndigheten för radio och tv får en fråga om återkallelse tas upp

1. på begäran av tillståndshavaren,
2. på eget initiativ av den som är behörig att pröva frågan, eller
3. efter anmälan av granskningsnämnden för radio och tv på grund av överträdelse av

bestämmelse i denna lag eller av villkor för tillstånd som ska granskas av nämnden enligt 16 kap. 2 §.

En fråga om ändring av tillstånd får, förutom på begäran av tillståndshavaren, tas upp på eget initiativ av den som är behörig att pröva frågan.

Innan Myndigheten för radio och tv fattar beslut i ett ärende om återkallelse på grund av överträdelse av bestämmelse i denna lag eller av villkor för tillstånd som ska granskas av granskningsnämnden för radio och tv enligt 16 kap. 2 §, ska myndigheten begära ett yttrande från nämnden. Tillståndet får återkallas endast om nämnden finner att överträdelsen är väsentlig.

Bestämmelser om rättegången

3 § För rättegången i mål enligt 1 § första stycket tillämpas bestämmelserna för yttrandefrihetsmål. Det som i dessa bestämmelser rör den tilltalade ska tillämpas för den som talan om återkallelse riktar sig mot. Juryns prövning ska avse frågan om tillståndet ska återkallas.

Domstolen får besluta att domen ska gälla även för tiden innan den vinner laga kraft.

Vem som prövar frågor om påförande av särskild avgift m.m.

4 § Frågor om påförande av särskild avgift prövas av Förvaltningsrätten i Stockholm på ansökan av granskningsnämnden för radio och tv.

Frågan om påförande av särskild avgift faller, om den som talan riktas mot inte delgetts ansökan inom fem år från det att överträdelsen upphörde. Ett beslut om avgift upphör att gälla om beslutet inte verkställts inom fem år från det att domen vann laga kraft.

Vem som prövar frågor om utdömmande av vite

5 § Frågor om utdömmande av vite som förelagts av Justitiekanslern enligt 17 kap. 13 § prövas av allmän domstol på talan av Justitiekanslern. För rättegången i ett sådant mål tillämpas bestämmelserna för yttrandefrihetsmål. Det som i dessa bestämmelser rör den tilltalade ska tillämpas för den som talan om utdömmande av vite riktar sig mot. Juryns prövning ska avse frågan om vitet ska dömas ut.

Frågor om utdömmande av vite i andra fall prövas i enlighet med vad som i allmänhet är föreskrivet om vite.

20 kap. Överklagande

Övriga beslut som får överklagas

3 § Följande beslut av Myndigheten för radio och tv får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol:

1. beslut om beteckningar enligt 5 kap. 11 § och 14 kap. 7 §,
2. beslut enligt 5 kap. 12 § om tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning,
3. förordnande av lokala kabelsändarorganisationer enligt 9 kap. 5 §,

4. beslut om återkallelse av ett förordnande enligt 18 kap. 6 §, och
5. beslut enligt 9 kap. 7 § om undantag från sändningsplikt och skyldighet att tillhandahålla sändningsutrymme för lokala kabelsändarorganisationer.

Beslut som anges i första stycket 2 och 3 gäller omedelbart, om inte något annat bestäms.

Vitesförelägganden

4 § Beslut av Myndigheten för radio och tv, granskningsnämnden för radio och tv eller Konsumentombudsmannen om förelägganden som har förenats med vite enligt 17 kap. 10 §, 11 § första stycket och 12 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Förelägganden enligt 17 kap. 10 §, 11 § första stycket 2, 3, 6 och 8 samt 12 § gäller omedelbart, om inte något annat bestäms.

Prövningstillstånd i kammarrätten

5 § Prövningstillstånd krävs vid överklagande hos kammarrätten av beslut som meddelats av en allmän förvaltningsdomstol enligt 1-4 §§.

Beslut som inte får överklagas

6 § Andra beslut av Myndigheten för radio och tv och granskningsnämnden för radio och tv än de som anges i 1-4 §§ får inte överklagas.

BILAGA 3

UTDRAG UR YTTRANDEFRIHETSGRUNDLAGEN

1 kap. Grundläggande bestämmelser

1 § Varje svensk medborgare är gentemot det allmänna tillförsäkrad rätt enligt denna grundlag att i ljudradio, television och vissa liknande överföringar samt filmer, videogram, ljudupptagningar och andra tekniska upptagningar offentligen uttrycka tankar, åsikter och känslor och i övrigt lämna uppgifter i vilket ämne som helst.

Yttrandefriheten enligt denna grundlag har till ändamål att säkra ett fritt meningsutbyte, en fri och allsidig upplysning och ett fritt konstnärligt skapande. I den får inga andra begränsningar göras än de som följer av denna grundlag.

Vad som sägs i grundlagen om radioprogram gäller förutom program i ljudradio också program i television och innehållet i vissa andra överföringar av ljud, bild eller text som sker med hjälp av elektromagnetiska vågor.

Med tekniska upptagningar avses i denna grundlag upptagningar som innehåller text, bild eller ljud och som kan läsas, avlyssnas eller på annat sätt uppfattas endast med tekniskt hjälpmedel.

Med databas avses i denna grundlag en samling av information lagrad för automatiserad behandling.

2 § Varje svensk medborgare är tillförsäkrad rätt att till författare och andra upphovsmän samt till utgivare, redaktioner, nyhetsbyråer och företag för framställning av tekniska upptagningar lämna uppgifter i vilket ämne som helst för offentliggörande i radioprogram och sådana upptagningar. Han har också rätt att anskaffa uppgifter i vilket ämne som helst för sådant uppgiftslämnande eller offentliggörande. I dessa rättigheter får inga andra begränsningar göras än de som följer av denna grundlag.

3 § Det får inte förekomma att något som är avsett att framföras i ett radioprogram eller en teknisk upptagning först måste granskas av en myndighet eller något annat allmänt organ. Inte heller är det tillåtet för myndigheter och andra allmänna organ att utan stöd i denna grundlag, på grund av det kända eller väntade innehållet i ett radioprogram eller en teknisk upptagning, förbjuda eller hindra dess offentliggörande eller spridning bland allmänheten.

/.../

Det får inte utan stöd i denna grundlag förekomma att myndigheter och andra allmänna organ på grund av innehållet i radioprogram och tekniska upptagningar förbjuder eller hindrar innehav eller användning av sådana tekniska hjälpmedel som behövs för att kunna ta emot radioprogram /.../

4 § Myndigheter och andra allmänna organ får inte utan stöd i denna grundlag ingripa mot någon på grund av att han i ett radioprogram eller en teknisk upptagning har missbrukat yttrandefriheten eller medverkat till ett sådant missbruk. Inte heller får de utan stöd av denna grundlag av sådan anledning göra några ingripanden mot programmet eller upptagningen.

5 § Den som skall döma över missbruk av yttrandefriheten eller på annat sätt vaka över att denna grundlag efterlevs bör betänka att yttrandefriheten är en grundval för ett fritt samhällsskick. Han bör alltid uppmärksamma syftet mera än framställningssättet. Om han är tveksam, bör han hellre fria än fälla.

6 § Grundlagen är tillämplig på sändningar av radioprogram som är riktade till allmänheten och avsedda att tas emot med tekniska hjälpmedel. Med sådana sändningar av radioprogram avses även tillhandahållande av direktsända och inspelade program ur en databas. (Andra och tredje styckena återges ej.)

7 § (återges ej)

8 § I fråga om radioprogram eller delar av program som består i direktsändningar av dagshändelser eller av sådana gudstjänster eller offentliga tillställningar som anordnas av någon annan än den som bedriver programverksamheten tillämpas inte bestämmelserna i

2 § om rätt att meddela och anskaffa uppgifter för offentliggörande,

4 § om förbud mot ingripanden,

5 § om förhållningssättet vid tillämpning av denna grundlag,

2 kap. om rätt till anonymitet,

5-7 kap. om yttrandefrihetsbrott, ansvarighet samt tillsyn, åtal och särskilda tvångsmedel, /.../

9 § Denna grundlags föreskrifter om radioprogram tillämpas också när en redaktion för en tryckt periodisk skrift eller för radioprogram /.../ med hjälp av elektromagnetiska vågor

1. på särskild begäran tillhandahåller allmänheten information ur en databas, vars innehåll kan ändras endast av den som driver verksamheten, direkt genom överföring eller indirekt genom framställning av en teknisk upptagning, en skrift eller en bild, eller

2. annars, enligt överenskommelser i förväg, tillhandahåller allmänheten information som överförs direkt ur en sådan databas som anges i 1.

/.../

10 -13 §§ återges ej.

2 kap. Om rätt till anonymitet

1 § Upphovsmannen till ett radioprogram eller en teknisk upptagning är inte skyldig att röja sin identitet. Detsamma gäller den som har framträtt i en sådan framställning och den som har lämnat en uppgift enligt 1 kap. 2 §.

2 § I mål om ansvar, skadestånd eller särskild rättsverkan på grund av yttrandefrihetsbrott i ett radioprogram eller en teknisk upptagning får ingen ta upp frågan om vem som är framställningens upphovsman, vem som har framträtt i den, vem som har tillhandahållit den för offentliggörande eller vem som har lämnat uppgifter enligt 1 kap. 2 §. (Andra och tredje styckena återges ej.)

3 § Den som har tagit befattning med tillkomsten eller spridningen av en framställning som utgjort eller varit avsedd att ingå i ett radioprogram eller en teknisk upptagning /.../ får inte röja vad han därvid har fått veta om vem som är upphovsman till framställningen eller har tillhandahållit den för offentliggörande eller om vem som har framträtt i den eller lämnat uppgifter enligt 1 kap. 2 §.

Tystnadsplikten enligt första stycket gäller inte

1. om den till vars förmån tystnadsplikten gäller har samtyckt till att hans identitet röjs,
2. /.../
3. om det rör sig om brott som anges i 5 kap. 3 § första stycket 1,
4. i den mån domstol, när det är fråga om brott enligt 5 kap. 2 § eller 3 § första stycket 2 eller 3, finner det erforderligt att vid förhandling uppgift lämnas, huruvida den som är tilltalad eller skäligen misstänkt för den brottsliga gärningen är den till vars förmån tystnadsplikten enligt första stycket gäller, eller
5. i den mån domstol i annat fall av hänsyn till ett allmänt eller enskilt intresse finner det vara av synnerlig vikt att uppgift om identiteten lämnas vid vittnesförhör eller förhör med en part under sanningsförsäkrän.

Vid förhör som avses i andra stycket 4 eller 5 skall rätten noga vaka över att frågor inte ställs som kan inkränkta på tystnadsplikten utöver vad som i varje särskilt fall är medgivet.

4 § Ingen myndighet eller annat allmänt organ får efterforska

1. upphovsmannen till en framställning som har offentliggjorts eller varit avsedd att offentliggöras i ett radioprogram eller en teknisk upptagning eller den som har framträtt i en sådan framställning,
2. den som har tillhandahållit eller avsett att tillhandahålla en framställning för offentliggörande i ett radioprogram eller en teknisk upptagning, eller
3. den som har lämnat uppgifter enligt 1 kap. 2 §.

Förbudet hindrar inte efterforskning i fall då denna grundlag medger åtal eller annat ingripande. I sådana fall skall dock den i 3 § angivna tystnadsplikten beaktas.

5 § Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot sin tystnadsplikt enligt 3 § skall dömas till böter eller fängelse i högst ett år. Detsamma gäller den som i ett radioprogram eller en teknisk upptagning uppsåtligen eller av oaktsamhet lämnar felaktiga uppgifter om vem som är framställningens upphovsman eller har tillhandahållit den för offentliggörande, vem som framträder i den eller vem som har lämnat uppgifter i den.

För efterforskning i strid med 4 § döms, om efterforskningen har skett uppsåtligen, till böter eller fängelse i högst ett år.

Allmänt åtal för brott som avses i första stycket får väckas endast om målsäganden har anmält brottet till åtal.

(Kapitel 3 återges inte. Behandlar regler av teknisk natur.)

4 kap. Om utgivare

1 § Radioprogram och tekniska upptagningar skall ha en utgivare. Utgivare av radioprogram skall enligt vad som närmare föreskrivs i lag utses för varje program eller för hela eller delar av programverksamheten.

Utgivaren utses av den som bedriver sändningsverksamheten eller låter framställa den tekniska upptagningen.

2 § Utgivaren skall vara svensk medborgare. I lag får föreskrivas att även utlänningar får vara utgivare.

Den som är utgivare skall ha hemvist här i riket. Den som är underårig eller i konkurs eller som har förvaltare enligt särskilda bestämmelser i lag får inte vara utgivare. Uppgift om vem som är utgivare skall vara tillgänglig för allmänheten.

3 § Utgivaren skall ha befogenhet att utöva tillsyn över framställningens offentliggörande och att bestämma över dess innehåll så att ingenting får införas i den mot hans vilja. Varje inskränkning i den befogenheten skall vara utan verkan.

(4 § återges inte.)

5 § En utgivare för radioprogramverksamhet får utse en eller flera ställföreträdare. Vad som sägs om utgivare i 2-4 §§ skall gälla också ställföreträdare. Om utgivarens uppdrag upphör, upphör även uppdraget att vara ställföreträdare.

(6 och 7 §§ återges inte.)

5 kap. Om yttrandefrihetsbrott

1 § De gärningar som anges som tryckfrihetsbrott i 7 kap. 4 och 5 §§ tryckfrihetsförordningen skall anses som yttrandefrihetsbrott, om de begås i ett radioprogram eller en teknisk upptagning och är straffbara enligt lag. (Andra stycket återges inte. Avser våldsskildringar med rörliga bilder.)

(§ 2 återges inte. Avser annonser och liknande.)

3 § Om någon lämnar ett meddelande, som avses i 1 kap. 2 §, eller, utan att svara enligt 6 kap., medverkar till en framställning som är avsedd att offentliggöras i ett radioprogram eller en teknisk upptagning, som författare eller annan upphovsman eller genom att framträda i radioprogrammet och därigenom gör sig skyldig till

1. högförräderi, spioneri, grovt spioneri, grov obehörig befattning med hemlig uppgift, uppror, landsförräderi, landssvek eller försök, förberedelse eller stämpling till sådant brott;

2. oriktigt utlämnande av allmän handling som ej är tillgänglig för envar eller tillhandahållande av sådan handling i strid med myndighets förbehåll vid dess utlämnande, när gärningen är uppsåtlig; eller

3. uppsåtligt åsidosättande av tystnadsplikt i de fall som anges i särskild lag,

gäller vad som föreskrivs i lag om ansvar för sådant brott.

Om någon anskaffar en uppgift eller underrättelse i sådant syfte som avses i 1 kap. 2 § och därigenom gör sig skyldig till brott som anges i första stycket 1, gäller vad som föreskrivs i lag om ansvar för brottet. (Sista stycket återges inte.)

4 § Vad som är föreskrivet i lag om påföljd för brott som avses i 1 § skall gälla också när brottet är att anse som ett yttrandefrihetsbrott.

Om skadestånd på grund av yttrandefrihetsbrott finns bestämmelser i 8 kap.

När någon döms för förtal eller förolämpning i enlighet med 1 § första stycket, kan domstolen, om brottet begåtts i ett radioprogram, på yrkande av motparten besluta att domen skall återges helt eller delvis i ett radioprogram i samma sändningsverksamhet. Rätten får besluta att skyldigheten att återge domen skall avse ett av rätten gjort sammandrag av denna.

5 § När en domstol bestämmer påföljd för ett yttrandefrihetsbrott, skall domstolen särskilt ta hänsyn till om en rättelse har offentliggjorts.

(6 § återges inte.)

6 kap. Ansvarighetsregler

1 § Ansvaret för yttrandefrihetsbrott i ett radioprogram eller en teknisk upptagning ligger på utgivaren. Har en ställföreträdare inträtt som utgivare, har han ansvaret.

I fråga om andra direktsända radioprogram än sådana som avses i 1 kap. 8 § får i lag föreskrivas att den som framträder i programmet skall ansvara för sina yttranden själv.

2 § Det ansvar för yttrandefrihetsbrott som annars skulle åvila utgivaren ligger på den som är skyldig att utse utgivare, om

1. det inte fanns någon behörig utgivare när brottet förövades,
2. utgivaren var utsedd för skens skull eller uppenbarligen inte kunde utöva den befogenhet som anges i 4 kap. 3 § eller
3. uppgift om utgivaren inte har hållits tillgänglig för allmänheten på föreskrivet sätt.

Har en ställföreträdare inträtt som utgivare men var han inte längre behörig när brottet förövades eller hade hans uppdrag upphört eller förelåg det beträffande honom något förhållande som anges i första stycket 2 eller 3, ligger ansvaret för yttrandefrihetsbrott på utgivaren. (Tredje och fjärde styckena återges inte.)

3 § Om åtal väcks för ett yttrandefrihetsbrott och den tilltalade anser att det finns någon omständighet som medför att han inte skall vara ansvarig, skall han åberopa denna omständighet före huvudförhandlingen. Om han inte gör det, skall han betraktas som ansvarig.

4 § Den som ansvarar enligt detta kapitel för ett yttrandefrihetsbrott i en framställning skall anses ha haft kännedom om innehållet i framställningen. Han skall också anses ha medgett dess offentliggörande.

(5 – 7 §§ återges inte.)

7 kap. Om tillsyn, åtal och särskilda tvångsmedel

1 § Bestämmelserna i 9 kap. 1-4 §§ tryckfrihetsförordningen om tillsyn och åtal skall gälla också i fråga om radioprogram och tekniska upptagningar och i fråga om yttrandefrihetsmål. Justitiekanslern får överlämna åt allmän åklagare att vara åklagare i yttrandefrihetsmål om ansvar eller konfiskering på grund av olaga våldsskildring, hets mot folkgrupp, brott mot medborgerlig frihet, olaga hot, hot mot tjänsteman eller övergrepp i rättssak i tekniska upptagningar. Rätten att väcka allmänt åtal får dock inte överlämnas när det gäller yttrandefrihetsbrotten hets mot folkgrupp eller brott mot medborgerlig frihet.

Den tid inom vilken allmänt åtal för yttrandefrihetsbrott skall väckas är i fråga om radioprogram sex månader från det att programmet sändes eller, i fråga om tillhandahållande som avses i 1 kap. 9 §, från den tidpunkt när informationen inte längre tillhandahölls. Beträffande tekniska upptagningar är tiden ett år från det att upptagningen gavs ut. Beträffande sådana upptagningar som saknar någon av de i 3 kap. 13 § föreskrivna uppgifterna gäller dock vad som är föreskrivet i lag om tid för väckande av talan med den begränsningen att allmänt åtal inte får väckas senare än två år från det att Justitiekanslern fick kännedom om upptagningen.

(Resten av paragrafen och resten av kapitlet återges inte. Avser andra medier.)

8 kap. Om skadestånd

1 § Skadestånd får inte dömas ut på grund av innehållet i ett radioprogram eller en teknisk upptagning i andra fall än när framställningen innefattar ett yttrandefrihetsbrott.

Om skadestånd på grund av brott som avses i 5 kap. 2 och 3 §§ gäller vad som är föreskrivet i lag.

2 § Den som enligt 6 kap. bär det straffrättsliga ansvaret ansvarar även för skadestånd. Skadeståndet kan krävas ut också av den som bedriver programverksamheten eller har låtit framställa den tekniska upptagningen.

I fall som avses i 1 kap. 8 § ansvarar gärningsmannen för skadestånd på grund av brott som han begår i sändningen. Skadeståndet kan krävas ut även av den som bedriver programverksamheten.

(3 – 4 §§ återges inte.)

(9 – 11 kapitlen återges inte.)

**UTDRAG UR LAG MED FÖRESKRIFTER FÖR
YTTRANDEFRIHETSGRUNDLAGEN**

3 kap. Om utgivare av radioprogram m.m.

1 § Uppgift om vem som är utgivare skall antecknas i ett register hos programföretaget innan programmet sänds. (Andra och tredje stycket återges inte.)

Registret skall vara tillgängligt för allmänheten.

2 § Beträffande program som direktsänds får den som skall förordna utgivare besluta att, i stället för utgivaren, var och en som framträder i programmet själv skall svara för yttrandefrihetsbrott som han begår. Ett sådant beslut skall före sändningen meddelas de berörda och antecknas i det register som avses i 1 §. Om inte detta sker, är beslutet utan verkan. Anteckningen skall innehålla uppgifter om namn, födelsetid och bostadsadress beträffande var och en som avses med beslutet.

BILAGA 4

UTDRAG UR TRYCKFRIHETSFÖRORDNINGEN

7 kap. Om tryckfrihetsbrott

4 § Med beaktande av det i 1 kap. angivna syftet med en allmän tryckfrihet skall såsom tryckfrihetsbrott anses följande gärningar, om de begås genom tryckt skrift och är straffbara enligt lag:

1. *högförräderi* /.../
2. *krigsanstiftan* /.../
3. *spioneri* /.../
4. *obehörig befattning med hemlig uppgift* /.../
5. *vårdslöshet med hemlig uppgift* /.../
6. *uppror* /.../
7. *landsförräderi eller landssvek* /.../
8. *landsskadlig vårdslöshet* /.../
9. *ryktesspridning till fara för rikets säkerhet* /.../
10. *uppvigling*, varigenom någon uppmanar eller eljest söker föleda till brottslig gärning, svikande av medborgerlig skyldighet eller ohörsamhet mot myndighet eller åsidosättande av vad som åligger krigsman i tjänsten;
11. *hets mot folkgrupp*, varigenom någon hotar eller uttrycker missaktning för folkgrupp eller annan sådan grupp av personer med anspelning på ras, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, trosbekännelse eller sexuell läggning;
12. *brott mot medborgerlig frihet*, varigenom någon utövar olaga hot med uppsåt att påverka den allmänna åsiktsbildningen eller inkräkta på handlingsfriheten inom politisk organisation eller yrkes- eller näringsammanslutning och därigenom sätter yttrande-, församlings- eller föreningsfriheten i fara; försök till sådant brott mot medborgerlig frihet;
13. *olaga våldsskildring*, varigenom någon i bild skildrar sexuellt våld eller tvång med uppsåt att bilden sprids, om inte gärningen med hänsyn till omständigheterna är försvarlig;
14. *förtal*, varigenom någon utpekar annan såsom brottslig eller klandervärd i sitt levnadssätt eller eljest lämnar uppgift som är ägnad att utsätta denne för andras missaktning, och, om den förtalade är avlidne, gärningen är sårande för de efterlevande eller eljest kan anses kränka den frid, som bör tillkomma den avlidne, dock ej om det med hänsyn till omständigheterna var försvarligt att lämna uppgift i saken och han visar att uppgiften var sann eller att han hade skäligen grund för den;
15. *förolämpning*, varigenom någon smädar annan genom kränkande tillmäle eller beskyllning eller genom annat skymfligt beteende mot honom;
16. *olaga hot*, varigenom någon hotar annan med brottslig gärning på ett sätt som är ägnad att hos den hotade framkalla allvarlig fruktan för egen eller annans säkerhet till person eller egendom;
17. *hot mot tjänsteman*, varigenom någon med hot om våld förgriper sig på annan i hans myndighetsutövning, i annan verksamhet där samma skydd åtnjuts som är förenat med myndighetsutövning eller vid biträde till åtgärd som omfattas av sådant skydd, för att tvinga honom till eller hindra honom från åtgärd däri eller hämnas för sådan åtgärd eller varigenom någon sålunda förgriper sig mot den som tidigare utövat sådan verksamhet eller biträtt därvid för vad denne däri gjort eller underlåtit; försök eller förberedelse till sådant hot mot tjänsteman, såvida ej brottet, om det fullbordats, skulle ha varit att anse som ringa;

18. *övergrepp i rättssak*, varigenom någon med hot om våld angriper annan för att denne gjort anmälan, fört talan, avlagt vittnesmål eller annars vid förhör avgett utsaga hos en domstol eller annan myndighet eller för att hindra annan från en sådan åtgärd eller varigenom någon med hot om gärning som medför lidande, skada eller olägenhet angriper annan för att denne avlagt vittnesmål eller annars avgett utsaga vid förhör hos en myndighet eller för att hindra honom från att avge en sådan utsaga.

5 § Som tryckfrihetsbrott skall anses också sådana gärningar, begångna genom tryckt skrift och straffbara enligt lag, som innebär att någon

1. uppsåtligen offentliggör allmän handling som ej är tillgänglig för envar, om han fått tillgång till handlingen i allmän tjänst, under utövande av tjänsteplikt eller i därmed jämförbart förhållande;
2. offentliggör uppgift och därvid uppsåtligen åsidosätter tystnadsplikt som avses i den i 3 § första stycket 3 angivna särskilda lagen;
3. när riket är i krig eller omedelbar krigsfara offentliggör uppgift om förhållanden vilkas röjande enligt lag innefattar annat brott mot rikets säkerhet än som anges i 4 §.

Nyhetspolicy för Sveriges Radio

Nyhetspolicy för Sveriges Radio

NÄRVARO

VI ÄR PÅ PLATS NÄR DET HÄNDER

Vi är snabba med att rapportera från den plats där det händer. Att vara på plats betyder också att vi fort gör våra nyheter tillgängliga på den plattform som lämpar sig bäst.

VI TAR INITIATIV

Vi ligger i täten med nya perspektiv, ny kunskap, nya företeelser och med att initiera nya diskussioner. Vi visar mod och utmanar förhållandevis föreställningar.

VI GÖR NYHETER NÄRA PUBLIKEN

Våra nyheter kommer till i samtal med publiken. Vi lyssnar till människors berättelser och finns närvarande i deras vardag. Vi har en öppen dialog med publiken och tar ansvar för ett demokratiskt samtal.

VI VÄCKER KÄNSLOR

Våra nyheter fångar och engagerar, de upprör och överraskar. Livet är fyllt av glädje, sorg, ilska och förvåning. Detta märks i vår rapportering.

TROVÄRDIGHET

VI ÄR KRITISKT GRANSKANDE

Vi ifrågasätter det vi ser och hör, vi granskar agerande och motiv bland dem som har inflytande i samhället och över enskilda människors liv. Vi råds inte konsekvenserna av vår rapportering, men tar hänsyn till privatlivet.

VI TALAR SANNING

De uppgifter vi publicerar är korrekta och faktaunderlagen kontrollerade. Vi är snabba, men kravet på saktlighet är överordnat snabbheten.

VI ÄR OBEROENDE

Vi står fria från påverkan av särintressen såsom politiska, kommersiella och religiösa. Våra nyheter förhåller sig självständigt till annan medierapportering. Vi tar inte ställning annat än för demokrati och människors lika värde.

VI ÄR RELEVANTA

Våra nyheter är av betydelse för den grupp publiceringen vänder sig till. De har konsekvenser för många, ger en uppdatering inom ett område som en stor del av publiken är intresserad av eller ger övrig kunskap.

KUNSKAP

VI ÄR BEGRIPLIGA

Vi presenterar våra nyheter språkligt, levande och begripligt. Vi utnyttjar mediets och dramaturgins möjligheter och anpassar ordval och ton till ämne och målgrupp.

VI LYFTER FRAM PLURALISMEN

När vi gör nyheter är vi medvetna om människors olikhet och skilda levnadsförhållanden - socialt, kulturellt och geografiskt. Detta hörs och syns i vår rapportering.

VI GER SAMMANHANG

Det lokala och globala hänger ofta samman. Vi ser att saker sällan sker isolerat. Vi ger perspektiv och ökar förståelsen av omvärlden.

VI ÄR STÄNDIGT LÄRANDE

Vi uppdaterar hela tiden vår kunskap och berättar om omvärlden på ett sätt som bidrar till att öka kunskapen hos vår publik. Våra nyheter är initierade utan att verka exkluderande.

Register

A

advokat 26, 83
aktier 58
aktualitets- eller faktagram 25
aktualitets- och samhällsprogram 29, 30
aktualitetsprogram 23, 25
alkohol 53
allemansrätten 97
allmänheten 77, 80, 98, 107, 108, 121
allmänintresse 9, 80, 82, 84, 85, 88, 90
andras webbsidor 129
anhöriga 83, 89, 90
anletsdrag 76, 90, 127
anmälan 42, 66, 76, 115
anonym 9, 74, 76, 77, 90, 127, 131
anonyma 36, 75, 76, 81, 100, 131
anonyma källor 36, 75
anonymisering 9, 76, 131
anonymitet 67, 75, 76, 81, 127, 131
anslagsvillkor 16
anställd 4, 31, 32, 56, 58, 59, 60, 72, 77, 127, 128
anställningsavtal 56
ansvar 10, 16, 25, 28, 29, 42, 51, 52, 53, 56, 57, 66, 68, 81, 91, 108, 114, 118, 124, 131
ansvarig chef 25, 30, 31, 32, 34, 41, 42, 50, 52, 56, 57, 58, 59, 61, 64, 67, 70, 80, 82, 83, 84, 85, 88, 90, 91, 94, 95, 101, 102, 104, 109, 114, 115, 116, 127, 129, 131, 132, 134
ansvarig chef/utgivare 32, 52, 67, 80, 82, 88, 90, 109, 127, 129
ansvarig utgivare 10, 30, 31, 34, 64, 65, 66, 68, 74, 89, 90, 98, 111, 131, 133, 134
antidemokratiska 80
användarnamn 61
arbetsverktyg 61, 75
arkivmaterial 41
artikel- och bokskrivande 59
artikulation 119, 124
artister 105
avbrott i el- och vattenförsörjning 108
avslöja 9, 74, 76, 90, 95, 127

avslöja identitet/källa 74, 76, 90, 127
avstå från att publicera/sända 34, 80, 81, 84
avtal 71
avvikande åsikter 26

B

bakgrundsinformation 80, 95
bakgrundsljud 46, 124
balans 29, 41
bandinspelningar 100
barn 51, 52, 81, 82, 83, 89
barnpornografibrott 65, 111, 133
begravningar 90
begripligt 108, 118, 119, 121
behörigt ärende 98
bemöta 24, 27, 30, 50, 114
bemöta allmänheten 114
bemötande 25, 31, 34, 115, 135
beriktigande 34, 42, 115, 116, 134
beskära bilder 71, 127
beslagta inspelningsutrustning 98
beställtjänst 66, 135
betalning för intervju eller tips 85
betoning 119
bildbehandling 41, 127
bilder 51, 70, 71, 76, 90, 97, 100, 111, 126, 127, 132
bildmontage 41, 127
bimedial 104
biograffojäär 98
bloggar 28, 36, 57, 58, 110, 131
bok 70
bortfall 38, 39
bostadsdörr 99
bostadsinnehavare 99
bostäder 99
brott 10, 41, 65, 68, 76, 83, 89, 94, 96, 99, 100, 101, 131
brottsbalken 16
brottsling 83, 101

brottsmisstänkt 82
brottsoffer 83, 89
brottsplatser 97, 100
brutalitet 8, 24, 50
brytning 119
buggning 94, 95, 96
butiker 97
båthytt 99
böcker 19, 21, 31
böter 68

C

cd-skivor 19, 60
censurförbud 68
chef 20, 25, 30, 31, 32, 34, 41, 42, 50, 52, 56, 58, 59, 61, 64, 67, 68, 70, 71, 80, 82, 83, 84, 85, 88, 90, 91, 94, 95, 98, 101, 104, 114, 115, 116, 126, 127
chokade 91, 97
citat 70, 84
citaträtten 70
citera 37, 70
credit 37

D

daghem 81
debatt 25, 31, 45, 80
debattartiklar 57
debattdeltagare 80
debattprogram 30
debattör 105, 111, 133
dekor 19, 106
demokratiparagrafen 30
demokratiska samhället 8, 24, 29
demokratiska statsskicket 29
demokratiska värden 8, 24, 61, 68
demonstrationer 57
det skrivna språket 121
det talade språket 121, 126
dialekt 119

Digitala medier 71, 109, 129
direktsändning 27, 30, 37, 41, 106
direktuppspelning 70, 128
direktuppspelning (streaming) 70
diskriminerande åsikter 27
diskriminering 24, 50
diskussionsforum 16, 65, 111, 112, 133, 134
Dixi 121, 126, 139
dokumentation 76
dokumentärer 32, 33, 82
dold inspelning/mikrofon 94
dold mikrofon 94, 96
domstol 68, 74
domstolslokaler 98
donationer 61
drabbade 89, 107
dramatik 70, 111, 128, 132
dramatiker 71, 105, 128
Dramatikerförbundet 128
droger 109, 129
döda 51, 90, 91, 97, 127
dömd person 83

E

efterforskningsförbud 74
efterhandsmoderera 65, 111, 133
egendom 107
egennamn 20
eget bruk 77
egna opinionsundersökningar 39
egna åsikter 27
ekonomiska eller sociala förutsättningar 44
ekonomiska intressen 8, 18
ekonomiskt åtagande 58
elavbrott 108
elektroniska anslagstavlor 133
el- och telebolag 107
embargo 85
engelska och andra främmande språk 120
enkäter 37

ensamansvar 65, 68, 111, 133
enskilda 88
enskilda individer/personer 25, 34, 115, 135
enskilda inslag 41, 51, 52
enskilda människan 29
enskilda platser 82, 97, 98
enskilda sakfrågor 39
enskilds privatliv 9, 76
e-post 37, 61, 112, 114, 132, 138, 139
ersättning 71, 75, 85, 128
etnicitet och kulturell mångfald 45
etnisk bakgrund 45
etnisk och kulturell bakgrund 45
Europaparlamentet 29
experter 29, 41, 45, 104, 119
expertkommentarer 32
externa informationskällor 104
externa kommentatorer 32
externa medarbetare 8, 18, 24, 56, 59, 60, 61
externa plattformar 64, 101, 131, 134
extern medverkan 68, 105
extraknäck 58

F

fackspråk 119
fakta 36, 37, 40, 41, 76, 88, 91, 104
faktafel 115, 134
falsk identitet 102
familjeförhållanden 89
fara för liv 50
farlig/giftig produktion 107
fartyg 99
"fejcade" inslag 41, 59
fel 36, 37, 38, 39, 42, 108, 115, 134
felaktiga uppgifter 34, 116
felanmälningar 139
felkällor 38
fiktiv karaktär 53
finansiell information 104
finska 14, 45

folkomröstning 28, 29, 57
formuleringar 119, 121, 138
forskare 104, 105
fortkörning 10, 65
fotograf 71, 126
fotografera minderåriga 82, 97
fria och hemliga val 8, 24
frilans 4
frilansande programledare 28
frilansar 8, 24, 60, 70, 105, 128
frilansmaterial 19, 60
främlingsfientlig 27, 29
främmande språk 120, 121
funktionsnedsättning 46, 50, 52, 68, 120, 124
fällning 67
fängelse 68, 74
färdigproducerat material 40
förbud 74, 95
fördomar 9, 44, 46, 52
företag 16, 18, 20, 25, 26, 34, 40, 59, 60, 61, 71, 107, 110, 115, 116, 120, 126, 135
företagsnamn 18
författare 71, 105, 128
Författarförbund 128
förinspelade program 42
förskolor 81
försvara 24, 114
försäljning 77
förtal 65, 68
förtroende 119
förtydligande 42, 115
föräldrar 81, 82, 97

G

gallerior 97, 98
genmåle 33, 34, 115, 116, 135
genomslagskraft 31, 50, 53, 68, 82, 83, 118
geografisk spridning 44, 68
gester 121
gisslan 50

glesbygd 11, 44
god sed 105
granskande 18, 30, 31, 84
granskande journalistik 30
Granskningsnämnden 9, 40, 42, 64, 66, 67, 68, 76, 114, 115, 135
gratisbiljetter 60
gratismåltider 60
gratisresor 60
gripa 100
gudstjänster 33
gynnande 18, 66, 68, 135
gård 99
gåvor 19, 60

H

Helpdesk 139
hemfridsbrott 99, 101
hemliga inspelningar 99
heterosexualitet 46
hets mot folkgrupp 30, 65, 68, 111, 133
homo- och bisexuella samt transpersoner 46
hotellrum 99
hudfärg 50, 52
humor 32, 52, 80
hus 99
husvagn 99
hälsa 38, 84, 107
hänsyn 18, 24, 33, 81, 83, 89, 90, 96
högförråderi 65
hörbarhet 46, 76, 124
hörsel 46, 124

I

icke-publicerat material 77
ideellt engagemang 57
identifiering 76, 89, 91, 131
identitet 74, 76, 82, 97, 131
idrottsarenor 20

idrottslag 20, 120
inaktuella uppgifter 42
industrilokaler 97
informationsintresse 18, 31
informationskälla 36
inlägg 65, 111, 112, 133
insider 58
inskränkning av yttrandefriheten 32
institutioner 104
insändare 57
integritet 8, 18, 24, 28, 56, 57, 81, 82, 88, 90, 94
integritetskränkande 90
interaktivitet 37, 112, 132
internationella medier 36
internet 61
internwebb 109
internwebben 112
intervjuer 26, 34, 40, 61, 80, 82, 83, 84, 85, 89, 90, 91, 95, 96, 115, 120, 124
intervjuer med barn 81
intervjuer med brottslingar 83
intervjuer med brottsvittnen 83
intervjuer med dömda 83, 89
intervjuer med sörjande 90
intervjufrågor i förväg 80
intervjupersoner 26, 27, 80, 119
intressekonflikter 59, 116
invandrar- och minoritetsspråk 45
IT-system 61
IT-säkerhet 61

J

jargong 119
jiddisch 45
journalister 74, 100
juridik 66, 72, 138
juridisk hjälp 66, 72, 138
juridisk tvist 42, 76, 115
jämfällighet 8, 24, 50
jäv 56

K

kamera 98
katastrofområde 91
kidnappning 50
klagomål 114
kläder 57, 59
kollektivavtal 57, 58
komiker 105
kommentar 133
kommentarer 26, 30, 40
kommentarsfunktion 65, 111, 112, 133, 134
kommersiella sammanhang 21
kommuner 30, 107
kommunhus 98
kommunikationsmedel 98
kommunikéer 26, 40, 110
konsekvensneutralitet 24, 50
konsert 106
konsertarrangörer 19, 105, 106
konstitutionellt dödsfall 109
konstnär 126
konstnärligt uttryck 53
konstverk 71, 97, 126
konsumentupplysning 18, 31
kontor 97
kontrakt 31, 105
kontroversiella 27, 32, 52, 96
korrekt 8, 40, 114, 116, 118, 119, 121, 126
korrekt språkbehandling 119
korrekt uttal 119
korrespondent 12
korslänkande 130
kriminalitet 38
kriminaljournalistik 83
kriminella 82
kritik 9, 25, 34, 64, 114, 115
kritiserade 31
kritiska frågor 25, 28, 34, 37, 115
kränka 50, 52, 81
kränka barn 81

krönika 30, 31
krönikor 30
krönikör 31, 105
kultur 106
kulturansvar 68
kulturdebattörer 29
kulturinstitutioner 18, 19, 106
kungafamiljen 109
kungen 109
kurspåverkande information 58
Kustbevakningen 107
kvalitet 118, 119, 121, 126
kvinnor 8, 44
kåserier 30, 31
kåsörer 29
källkritik 26, 36, 37, 40, 104, 112, 132
källor 26, 36, 37, 45, 75, 100
källskydd 61, 74
källskyddat material 61
källskydd på webben 131
kön 50, 52, 120
könsstrukturer 45

L

lagen om elektroniska anslagstavlor 16, 65, 111, 133
landsting 30, 107
levande 118, 119
leverantör 104
litteratur 53, 70, 128
liv 50, 81, 84, 107
livsåskådning 33, 46
ljud 97
ljudbild 124
ljudlarm 107
logotyper 59
lokala kanalen 107
Luftfartsverket 107
lyssnarna 26, 29, 41, 51, 52, 66, 108, 124
lyssnarperspektiv 32

lyssnarservice 114
lyssning i efterhand 66, 70, 128, 135
länkar 21, 109, 110, 130, 139
länkar från andra till SR:s webb 21, 130
länkar mellan SR:s egna sidor 130
länkar till andras webbplatser 129
länklister 110, 130
lässtyrelser 107
lösenord 61

M

manifestationer 51
manipulera 38, 95
marknadsföring 59
masterband 106
material 26, 40, 41, 51, 59, 60, 61, 72, 76, 77, 80, 85, 95, 98, 99, 100, 104, 105, 111, 114, 128, 132
medarbetare 8, 10, 16, 18, 24, 26, 28, 30, 31, 36, 45, 50, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 65, 66, 67, 71, 72, 74, 75, 77, 80, 95, 101, 105, 112, 114, 116, 119, 121, 131, 133, 138, 139
meddelarskydd 68, 74
medhjälp eller skyddande av brottsling 101
medieträning 60
medverkande 33, 37, 45, 47, 119
meänkieli 14, 45
mikrobloggar 5, 28, 36, 57, 58, 64, 101, 102, 131, 132
mikrobloggar i programverksamheten 131
mikrobloggar i tjänsten 131
miljöljud 96
miljön 107
mimik 121
minnesanteckningar 61
minoritetsspråk 45, 126
misstänkta 83, 88
mobilsamtal 61
modeord 119
muntligt framförande 121
musik 9, 31, 44, 45, 47, 50, 70, 105, 106, 124, 128
musikaliskt verk 70

musiker 77, 105, 128
musikermedverkan 70
musikillustrationer 71, 129
musik innehåll i nedladdade filer 71, 129
musiktexter 49, 53
musikval 44
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap 107
myndigheter 26, 40, 102, 104
myndighetsexpeditioner 98
myndighetsmeddelanden 108
mångfald 9, 33, 44, 45, 46, 68, 104, 105, 119
månsidig belysning 27
män 8, 38, 44
människors lika värde 8, 24, 28, 29, 50

N

namn 18, 20, 36, 71, 76, 83, 84, 111, 120, 121, 126, 127, 132
namnge döda 91
namnge saknade personer 91
namnge skadade 91
namnpublicera 110
namnpublicering 66, 88, 89
narkotika 53
nationalitet 50, 52
nationella katastrofer 33
nedladdningsbar 66
nyanser 119
nyheter 33, 37, 45
nyheter om olyckor 108
nyhets-, aktualitets- och samhällsprogram 29, 30
nyhetsbedömning 39
nyhetsbyråer 36, 104
nyhetshändelse 97, 109
nyhets-, informations- eller underhållningssyfte 18
nyhetsrapportering 25
nyhetssidor 110, 130
nyskapande 119

när SR granskas i medierna 116
närvaro 124

O

oberoende 8, 18, 21, 36, 75, 105
oberoende källor 36, 37
odemokratiska och främlingsfientliga intressen 109, 129
offentliga 9, 57, 67, 82, 88, 96, 97, 99, 100, 102
offentliga byggnader 96
offentliga domstolsförhandlingar 99
offentliga platser 82, 96, 97
offentliga sammanhang 57
offentliggörande 68
offentlighets- och sekretesslagen 102
offentlighetsprincipen 102
offer 97
olaga hot 68
olaga intrång 10, 65, 98, 99
olaga våldsskildring 65, 111, 133
olovlig avlyssning 10, 65, 94, 95, 96
olyckshändelser 107
olycksplats 91
oläst 99
omdöme 82, 118, 120
on-demand 66, 70, 128, 135
onödiga fel 36
opartiskhet 8, 24, 26, 28, 31, 32, 33, 56, 66, 68, 101, 110, 116, 120, 131, 135
opartiskhetskravet 26
opinionsinstitut 39
opinionsmätningar 37, 38
opinionsundersökningar 39, 134
ord och begrepp med reklameffekt 120
ordval 119, 121, 138, 139
organisationer 25, 26, 34, 40, 60, 71, 115, 126, 135
ortsnamn 20
osaklig 67
otillbörligt gynnande 18, 66, 68, 120, 135
otillåten sponsring 106

P

paneler 27, 85
parkeringsböter 65
parodier 70
partibarometrar 39
partier 30, 56
partiska omdömen 31
partisympatier 39
parts- eller personangrepp 33
partsinlaga 26, 106
pauser 119, 124
personangrepp 25
personlig 27, 82
personliga ställningstaganden 30
personliga åsikter 27
personlig integritet 82, 83, 88, 90, 94, 127
personligt engagerade 8, 56
personnamn 121
perspektiv 44, 45, 47, 105
pixlad bild 76, 127
platser som allmänheten har tillträde till under vissa tider 98
plattformar 76, 131
poddradio 10, 64, 66, 71, 76, 128, 131, 134, 135
polis 26, 84, 100, 101, 107
politik 30, 52
politiker 9, 29, 88
politiska 29, 30, 39, 56, 57
politiska intressen 8, 18
politiska partier 30, 56
politisk bevakning 29
politisk rapportering 29
politiskt engagemang 56
politiskt parti 110, 130
pornografi 109, 111, 129
postgironummer 20
PR-bolag 26
pressmeddelanden 40, 106
privata affärer 58
privata bloggar 57

privatekonomi 58
privativ 9, 76, 88, 89, 94, 97, 131
producent 33, 53, 56
produkter 18, 20
produktionsbolag 4, 19, 56, 59, 60, 61, 105, 128
programanställd 4
programdeltagare 80
programetik 66, 72, 138
Programförsäljningen 21, 77
programledare 25, 34, 37, 53, 115
programledares ansvar 25
programregler 16, 33, 105
Programsekretariatet 19, 42, 66, 67, 70, 71, 72, 77, 100, 105, 106, 112, 115, 129, 138
programutbud 45, 53
publicera 34, 37, 42, 64, 80, 81, 83, 84, 85, 88, 95, 97, 98, 99, 100, 106, 109, 118, 126, 130, 134
publicerat material 41
public service-bolag 75, 104
public service-redovisning 16
publik 111, 121, 130, 132
publiken 132, 133
publikljud 19, 106
publikomröstningar på webben 40, 112, 134
på- eller avannons 26, 42, 67
påföljder 68

Q

R

rabatter 60
Radiohjälp 20
radiomanus 121, 126
radio- och tv-lagen 16, 29, 67, 68
radiopjäser 53
radiospråket 121
rasism 8, 24
rasistisk 27, 29
recensioner 18, 31, 60
redaktionellt samarbete 104

redigering 95, 96
reflekterande program 33
regeringen 16, 33, 109
Regeringskansliet 107
reklam 16, 18, 120
reklameffekt 120
rekonstruktioner 40
relevant 32, 45, 46, 47, 89
religion 50, 52
religiösa grupper 21, 46
religiösa intressen 8, 18
religiösa och ekonomiska intressen 8, 18
religiösa program 33
religiös mångfald 33
religiös tillhörighet 46
religiöst oberoende 21
reportageresor 19
representant för Sveriges Radio 57, 59
representation 60
representativt urval 40, 112, 134
repressalier 74
repris 42, 67
reskostnader 60
respektera 9, 88, 94, 97, 98
respekt för privatlivet 68, 74, 97
restauranger 97
restriktiv 38
retuscher 41, 127
rikets säkerhet 33, 34
riksdagen 29
ring-in-program 53
romani chib 45
rum 99
råintervju 96
räddningschef 107
räddningsledare 107
rättegång 83
rättelse 34, 42, 115, 116, 134
rättsprocess 41, 82
rättssalar 98, 99, 100

rätt version 42, 115, 134
röja 131
röja källor 75
röst 75, 89, 121
röstförvrängning 75, 76, 131

S

sakfel 42, 115
saklighet 18, 28, 31, 32, 33, 66, 68, 101, 131, 135
saknade 90, 91
samarbeten inom kultur och musik 106
Sameradion 46
samhällsfunktioner 107
samhällsreportage 82
samiska 45
satir 32, 52
SCB 39, 104
scen 19, 106
sekretessbelagd 102
sekretesslagen 102
serier av inslag och program 25
service 26
servicemeddelanden 108
sexuella skildringar 52
sexuella övergrepp 52
sexuell läggning 46, 52, 120
sidouppdrag 58, 59
Sisuradio 46
sjukhus 97
själv mord 90
Sjöfartsverket 107
skadade 51, 90, 91, 97, 127
skadestånd 68
skog och mark 97
skolgårdar 98
skolor 81, 96, 97
skriftspråk 118, 121, 126
skrivregler 121
skyddad identitet 82, 97
skyddsbehov 74
skyddsobjekt 100
skådespelare 71, 128
skådespelarmedverkan 70
slang 119
smittsam sjukdom 107
smittskyddsläkare 107
smittspridning 107
sms 37, 61, 112, 132
småpartier 29, 30
sociala nätverk 58
sociala skillnader 44
SOS-central 108
spekulationer om brott 41
spela in 80, 82, 95, 96, 97, 98, 99, 106
spela in intervju personer 80
spela in miljö ljud 96
spioneri 65
sponsorbidrag 19
sponsrade evenemang 20
sponsrade klubbnamn 20
sponsring 19, 106
sport 32
sportevenemang 20
Språkbrevet 139
språkdata bas 121, 126, 139
språket 118, 119, 121, 126
språkproblem 119
språkrådgivning 121, 138
språkvård 118, 121, 138
SR-anställda 28, 32, 72, 127
SR International 45
staket 99
statistik 37, 38
statistiskt säkra 39
statsministern 109
stavning 139
stereotyper 9, 44
stil 119
stipendier 60

stor nyhetshändelse 109
streaming 70, 128
Strålsäkerhetsmyndigheten 107
styrelseuppdrag 59
städer 11, 44
stötande 51, 52
suggestionskraft 33
svarsresultat 38
Svenska Dramatikerförbundet 71, 128
svenska språket 118, 119, 121, 126
Sveriges Författarförbund 70, 128
svordomar 53, 120
SVT 20, 104, 120, 139
säkerhetsansvariga 116
säkerhetsavdelning 116
sändningar 16, 20, 29, 40, 41, 59, 83, 118, 124
sändningsledningen 107, 108
sändningstillståndet 10, 16, 34, 51, 52, 65, 66, 67, 68, 88, 94, 112, 118, 120, 133
sänt material 77
särskild avgift 68

T

ta avstånd från 8, 24, 27, 28, 30, 50
ta avstånd från brutalitet 8, 24, 50
ta avstånd från diskriminering 24, 50
ta avstånd från rasism 8, 24, 50
ta avstånd från våld 8, 24, 50
tal 9, 44
talspråk 118, 121, 126
taltempo 119, 124
teater 19, 31, 32, 33, 51, 52, 98, 105, 106
teaterlokaler 97
telefon 37, 112, 114, 132, 138, 139
telefonintervju 95, 124
telefonnummerurval 38
telefonväkteri 53
teleproblem 108
tidigare publicerat material 41
tillgänglighet 46

tjänster 18
tjänsteresor 60
tobak 53
trafik 108
tragiska händelser 50
travestier 70
tronföljaren 109
trossamfund 21
trovärdighet 8, 9, 24, 28, 34, 36, 42, 56, 57, 58, 64, 75, 94, 101, 105, 109, 115, 134
tryckfrihetsförordningen 16
trädgård 99
tveksamhet 32, 52, 82
”tyst minut” 51
tystnadsplikt 74, 100
tält 99

U

undergrupper 38
underhållande uppdrag 52
underhållare 105
underhållning 18, 80
undersökande journalistik 94, 95, 102
unga 68
ungdomar 81
uppdiktad 53
uppdrag 8, 16, 27, 29, 33, 40, 44, 45, 46, 52, 58, 60, 81, 105, 106
uppdragsgivare 58
uppgiftslämnare 74
upphovsman 70, 72, 128
upphovsrätt 61, 72, 109, 126
upphovsrättsintrång 65, 112, 133
upphovsrättslagen 16
upphovsrättsorganisationer 71, 128
uppmärksam 39, 95, 111, 132
uppvigling 65, 68, 111, 133
UR 20, 104, 120, 139
urval 38, 40, 112, 134
utbildningsplattformen 121, 126

utfrågningar 26, 40
utgivarbeslut 10, 64, 65, 66, 89
utgivare 9, 10, 28, 30, 31, 32, 34, 52, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 74, 80, 82, 83, 88, 89, 90, 98, 101, 109, 125, 127, 129, 131, 134
utomlands 4
utpekande 89
utställningar 97, 98
uttal 119, 121, 138, 139
uttrycksformer 119
uttryckssätt 89

V

val 8, 24, 28, 29, 45, 47, 57, 59, 60
valet av tidpunkt för sändningen 51, 52
valresultat 39
valrörelse 29
valutfrågningar 30
vara partiska 24
varna 107, 108
varning 51, 52
varumärke 19, 120, 132
webb 10, 21, 64, 70, 111, 130, 132, 133, 134
webbadresser 110
webben 5, 9, 16, 19, 34, 36, 40, 41, 42, 46, 49, 51, 64, 65, 66, 67, 69, 70, 71, 72, 76, 77, 81, 87, 90, 96, 106, 109, 111, 112, 115, 116, 118, 121, 125, 126, 127, 128, 131, 133, 134, 135
webbsända program 66, 135
verkställande direktör 10, 65, 67, 68, 77
vikarie 4
vittnen 82
VMA – Viktigt Meddelande till Allmänheten 107
våld 8, 24, 50, 51, 74
vårdat språk 118, 121
väntsalar 98
värdeladdat eller diskriminerande språkbruk 120
värdeomdömen 18, 31
värdepapper 58
värdera bevisning 41

X

Y

yttrandefrihet 8, 28, 31, 32, 33, 81, 101
yttrandefrihetsbrott 10, 30, 65, 68, 134
yttrandefrihetsgrundlagen 10, 16, 64, 65, 68, 76, 89, 111, 131, 133, 134
yttrande- och informationsfrihet 29

Z

Å

åklagare 26, 68
ålder 38, 47, 50, 52, 89, 120
ålderssegregering 47
återpublicera 41

Ä

ämneshal 44
ändra musikutbudet 51, 109

Ö

överklaga 102
översätta 120
övervakningsplikt 65, 111, 133

